

UC Leuven
Limburg
MOVING MINDS

Rapport

EVALUATIE EN MONITORING GEÏNTEGREERD ACTIVERINGSTRAJECT

Nathalie Drooghmans, Reinhilde Pulinx, An Vandercappellen
UC LEUVEN-LIMBURG
SEPTEMBER 2025

Lijst met figuren en tabellen	3
Kadering opdracht	4
Methode	12
Onderzoeksvragen	12
Onderzoeksdesign	13
Meetindicatoren.....	16
Verzamelde data	17
Intake data	17
Vragenlijst	18
Focusgroep	19
Netwerkanalyse.....	19
Resultaten.....	21
Intake data	21
Vragenlijst	28
Focusgroepen	35
Evaluatie en monitoring van de partners	43
Proces	62
Werving.....	62
Taalbarrière	63
Conclusie	65
Aanbevelingen.....	68
Bronvermelding	72
Bijlage 1: leidraad focusgroepgesprek.....	73
Bijlage 2: Intake vragen: indicatoren excel en word document	75
Bijlage 3: categorieën doorstroom	77
Bijlage 4: vragenlijst	78
Bijlage 5: herkomstlanden van de deelnemers WoW.....	91
Bijlage 6: categorieën jobdoelwit.....	93
Bijlage 7: leidraad focusgroepgesprek doorstroom	94
Bijlage 8: acties en doelen netwerkanalyse.....	96

Lijst met figuren en tabellen

Figuur 1: onderdelen van het WoW traject	6
Figuur 2: verloop onderzoeksacties UCLL 2021-2025	11
Figuur 3: onderzoeksopzet.....	15
Figuur 4: overzicht thema netwerkanalyses (2022-2025)	20
Figuur 5: geslacht	22
Figuur 6: top 10 landen van herkomst	22
Figuur 7: opleidingsniveau	23
Figuur 8: gezinsstatus	24
Figuur 9: beschikken over een laptop bij de start van het WoW traject.....	25
Figuur 10 : aantal jaren in België.....	25
Figuur 11: jobdoelwit bij de start van het WoW traject	26
Figuur 12: status na het WoW traject	27
Figuur 13: met wie ben je in België?	28
Figuur 14: hoeveel kinderen heb je?	29
Figuur 15: tot welke leeftijd ben je naar school gegaan in je geboorteland?.....	29
Figuur 16: welke lessen volg je in WoW?.....	29
Figuur 17: opinie les Nederlands	30
Figuur 18: opinie les wiskunde	30
Figuur 19: opinie les ICT	30
Figuur 20: met Nederlands, wiskunde en ICT kan je een job vinden.....	31
Figuur 21: wat wil je nog meer leren om een job te vinden?	31
Figuur 22: welke opleiding of job wil je doen na WoW?	32
Figuur 23: woordenwolk: welke job wil jij later doen?.....	32
Figuur 24: tijdens het WoW traject... ..	33
Figuur 25: tijdens het WoW traject... ..	33
Figuur 26: ik vond het WoW leuk	34
Figuur 27: overzicht profiel deelnemers focusgroepen (2022-2025).....	35
Figuur 28: werving focusgroepen follow up (2022-2025).....	36
Figuur 29: groep 1 netwerkanalyse.....	44
Figuur 30: groep 2 netwerkanalyse.....	44
Figuur 31: vereenvoudigde doelenboom opgemaakt door partners tijdens tweede netwerkmoment	49
Figuur 32: resultaten ArrowRoots bevraging stuurgroep.....	53
Figuur 33:land van herkomst	91
 Tabel 1: indicatoren gekoppeld aan dataverzamelmethode.....	16
Tabel 2: datasets ontvangen van de trajectbegeleiders.....	17
Tabel 3: overzicht deelname bevraging (2022-2025)	18
Tabel 4: aantal deelnemers van de focusgroepen (2022-2025).....	19
Tabel 5: Indicatoren excel document intakegegevens	75
Tabel 6: land van herkomst	92
Tabel 7: acties en doelen thema "realisaties & doelstellingen"	96
Tabel 8: acties en doelen thema "ontwikkeling & leren"	97
Tabel 9: acties en doelen thema "weg & fasering"	98

Kadering opdracht

In 2022-2021 voerde UCLL een (beperkte) evaluatie uit van het proefproject 'Geïntegreerd Traject' (nu Wijzer op Weg). Vervolgens werd dit proefproject structureel verankerd en werd er een projectcall uitgeschreven m.b.t. de monitoring en evaluatie van het traject.

Het Wijzer op Weg (WoW) is een intensief leer- en integratietraject van zes maanden dat Leuvense nieuwkomers een sociaal en professioneel toekomstperspectief biedt. Dit traject wordt georganiseerd door Stad Leuven en OCMW Leuven (team activering) in samenwerking met Leuvense aanbodsverstrekkers. Dit toekomstperspectief kan een educatief vervolgtraject, een traject naar de arbeidsmarkt of een zorgtraject omvatten.

Aanleiding

Het geïntegreerd activeringstraject is een samenwerking tussen OCMW Leuven, Stad Leuven en vele partners. Het biedt Leuvense anderstalige nieuwkomers een totaalpakket aan kennis, oriëntering en oefenkansen met het oog op een educatief-professioneel toekomstperspectief.

Het al dan niet hebben van een professioneel loopbaanperspectief is een hefboom voor persoonlijke, sociale en maatschappelijke ontwikkeling en integratie. Maar de afstand van vele nieuwkomers tot de arbeidsmarkt is nog groot. Het aanleren van het Nederlands alleen volstaat niet om hen kansen te geven op een duurzame tewerkstelling. Het gaat vaak om nieuwkomers die door factoren zoals weinig schoolse kennis of werkervaring, geen realistisch jobdoelwit, enz. de aansluiting missen met het reguliere opleidingsaanbod en onze arbeidsmarkt.

Het geïntegreerd activeringstraject biedt een totaalpakket aan waarbij de verschillende partners aanvullend en versterkend werken. Het resultaat is een quasi voltijds traject van 6 maanden tot 1 schooljaar dat fungeert als voortraject op een vervolgtraject voor de professionele loopbaan (onderwijs, opleiding en/of tewerkstelling).

Vanuit een breed partnerschap wordt input verzameld om een realistisch toekomstperspectief voor elke individuele deelnemer te creëren.

Aandacht voor het belang en de samenhang van vele factoren bij (educatief-professionele) toekomstoriëntering is nodig. Gezien de kwetsbaarheid en achterstandssituatie van de beoogde doelgroep zijn naast het basispakket aan schoolse kennis, ook persoonlijke versterking en beroepsoriëntering essentieel. Ook vrije tijd en maatschappelijke participatie zijn sterk aan te raden omdat ze bijdragen aan netwerkopbouw en bieden extra oefenkansen.

Doelstelling

Het doel van het WoW traject is nieuwkomers vanaf 18 jaar, vertrekkende vanuit hun eigen dromen en krachten, versterken op educatief en/of professioneel vlak maar met een brede scope op alle levensdomeinen. Verschillende subdoelen kunnen hierin onderscheiden worden: het aanleren van kennis en vaardigheden (Nederlands, wiskunde, ICT, fietsen,...), het motiveren van cursisten en instaan voor een kwaliteitsvol onthaal, het begrijpen van de doelgroep en het aanbod hierop afstemmen en de gemeenschappelijke (beleids)signalen onderbouwen.

Dit geïntegreerd activeringstraject is een kansenverhaal en wordt doelgericht opgezet: bij afloop heeft elke deelnemer een realistisch educatief-professioneel trajectvoorstel op maat. Het resultaat moet effectief een versterking betekenen: een betere en vlottere doorstroom naar en aansluiting van (jong)volwassen nieuwkomers naar een educatief en/of professioneel vervolgaanbod.

Opzet van het traject

Het WoW traject kan opgesplitst worden in 3 mogelijke onderdelen (Figuur 1): het basistraject, de professionele oriëntering en de individuele (persoonlijke) oriëntering.

Basistraject	Professionele oriëntering	Individuele oriëntering
•lessen Nederlands, wiskunde, ICT (Ligo, cvo Volt, CLT) •standaardtraject : 6 maanden •verlengd traject : 6+ maanden	•arbeidsmarktverkenning (VDAB) •arbeidsmarktverkenning in de praktijk (groep Intro) •fietsmobiliteit (Mobiel 21 vzw)	•photovoice (UCLL) •zelfexploratie (Arktos vzw) •soft skills (Travi) •mindspring (CAW Oost Brabant)

Figuur 1: onderdelen van het WoW traject

Basistraject

Het basistraject van het WoW zet in op schoolse kennis en vaardigheden, in samenwerking met de centra voor volwassenenonderwijs. Een modulaire werking wordt toegepast met het oog op certificering. Er is een aanbod op het vlak van lessen Nederlands via NT2-aanbieders CVO CLT en CVO VOLT. Eveneens is een aanbod voorzien voor wiskunde via LIGO. De modules van ICT worden aangeboden via CVO VOLT.

Professionele oriëntering

Professionele oriëntering is een ruime verkenning van diverse aspecten rond opleiding en tewerkstelling. Als eerste onderdeel van de professionele oriëntering wordt er arbeidsmarktverkenning aangeboden door VDAB. De verkenning van arbeidssectoren en beroepen gebeurt aan de hand van een selectie die realistisch is voor de doelgroep, met aandacht voor de lokale arbeidsmarkt en vereiste beroepskennis en -vaardigheden, zonder enkel te focussen op knelpuntberoepen of instabiele jobs. Streven naar duurzame tewerkstelling is immers de bedoeling.

Aansluitend op het aanbod van VDAB wordt er, als tweede mogelijkheid, praktijkgerichte arbeidsmarktverkenning aangeboden door groep Intro. Het doel hierbij is om de deelnemers een zo realistisch mogelijk beeld te geven van het werkveld.

Fietseducatie voor volwassenen, aangeboden door mobiel 21 vzw, is de derde optie binnen de professionele oriëntering. Dit kadert in het bredere verhaal van vervoersarmoede. Mobiliteit en fietsen als middel tot (professionele) integratie en participatie.

Individuele oriëntering

Het laatste onderdeel van het WoW traject is de individuele oriëntering. Dit is de persoonlijke versterking van de deelnemer op basis van een ruime invulling van welzijn.

Photovoice is de eerste optie binnen de individuele oriëntering. Photovoice is een begeleide oefening waarbij volwassenen via fotografie hun talenten en motivatie verkennen. Na een training worden hun beelden besproken in een focusgroep, wat leidt tot een persoonlijke talentenkaart en een gezamenlijk eindproduct zoals een tentoonstelling of dialoogmoment.

Zelfexploratie aangeboden door Arktos vzw is de tweede mogelijkheid binnen de individuele oriëntering. Het is een training met ervaringsgerichte activiteiten die aansluiten bij de leefwereld van (jong)volwassenen. De focus ligt op het versterken van zelfkennis, zelfvertrouwen en veerkracht, los van opleiding of werk.

Interactieve sessies rond soft skills aangeboden door Travi is de derde optie binnen de individuele oriëntering. Deze sessies focussen op soft skills zoals attitude en zelfpresentatie, met nadruk op positieve zelfreflectie. Daarnaast leren deelnemers over interimwerk, bij voorkeur via een bezoek aan uitzendkantoren.

De laatste mogelijkheid binnen de individuele oriëntering is MIND-SPRING vanuit CAW Oost – Brabant. Mind-Spring is een laagdrempelig groepsprogramma voor vluchtelingen in hun eigen taal, waarin ze leren omgaan met psychosociale klachten en hun mentale weerbaarheid versterken. Na een infosessie kiezen deelnemers of ze instappen, met aandacht voor toekomstperspectief en het heropbouwen van een positieve identiteit.

Naast de 3 onderdelen binnen het Wow traject, wordt er sterk ingezet op vrije tijd en maatschappelijke participatie. Hierbij wordt er gefocust op ontspanning, netwerking en lokale betrokkenheid, met inherent veel extra oefenkansen. Deelname aan diverse kennismakingsinitiatieven zit vervat in het activeringstraject.

- De Nomade: open onthaalhuis voor kwetsbare nieuwkomers.
- Bijt in je vrije tijd: anderstalige nieuwkomers kunnen gratis kennismaking met de activiteiten van Leuvense verenigingen (sport, jeugd en socio-cultureel) en info ontvangen over de UiTPAS.
- Compagnie Cordial (voorheen Refu interim) biedt mogelijkheden voor vrijwilligerswerk voor anderstalige nieuwkomers.
- Taalaanbod vanuit Stad Leuven: een aanbod aan informele oefenkansen Nederlands voor de nieuwkomers.

Bij de afronding van het WoW traject, vindt er een afsluitend gesprek plaats tussen de deelnemer en de trajectbegeleider. Er wordt toekomstoriëntering gedaan waarbij de suggesties uit de klassenraad worden meegenomen. Samen wordt een beroepskeuze gemaakt en een vervolgtraject uitgestippeld om hiertoe te kunnen komen. Er wordt ook stilgestaan bij alternatieven. Dit vervolgtraject gaat ruimer dan louter het educatief-professioneel parcours. Randvoorwaarden (bv. vervoer) moeten vervuld raken, een blijvende inzet op andere levensdomeinen is cruciaal om tot duurzame opleiding en tewerkstelling te kunnen komen.

Na het afsluitend gesprek, ondersteunt de trajectbegeleider de nieuwkomer in de toeleiding naar de spelers gerelateerd aan het vervolgtraject. De trajectbegeleider waakt erover dat de overdracht goed verloopt en geeft de nodige duiding. Tot de nieuwkomer goed opgestart geraakte, blijft de trajectbegeleider beschikbaar voor de nieuwkomer. Dit betreft niet enkel het educatief-professionele parcours, maar ook de vervolgopvang gericht op de ondersteuning op andere levensdomeinen. Voor deze cliënten wordt een dossierbespreking gehouden met OCMW en VDAB. Zij nemen de trajectregie (terug) over na het activeringstraject.

De volledige afronding van het WoW traject wordt gevierd tijdens een slotmoment voor de deelnemers en de netwerkpartners. Er is een feest met een proclamatie, bedanking en aanwezigheid van beleidsmakers en pers. Op die manier wordt naar externen een impressie gegeven van de toekomstperspectieven van de afgestudeerde deelnemers.

Rol van de trajectbegeleiders

Aan het WoW traject zijn 2 begeleiders verbonden vanuit team activering (OCMW Leuven). Ze (bege)leiden het totaalprogramma.

Tijdens het volledige traject doen zij aan intensieve (individuele) begeleiding en ondersteuning van de deelnemers. In het gevarieerde programma zijn de trajectbegeleiders een constante voor de deelnemers. Ze zijn de centrale aanspreek- en ondersteuningsfiguur. Om dit ten volle te kunnen doen, volgen de trajectbegeleiders zoveel mogelijk mee de trajectonderdelen en voorzien ze in ontmoetingsmomenten met de deelnemersgroep.

Doorheen het traject worden enkele individuele gesprekken rond toekomstoriëntering ingebouwd. Met de deelnemers wordt de output van de klassenraden besproken en zij geven zelf ook reflectie op de voorbije trajectperiode. De begeleiding gaat verder dan enkel ondersteuning tijdens het traject. Veel deelnemers zijn kwetsbaar op vele levensdomeinen. Ook daarrond wordt met hen aan de slag gegaan. Hiertoe kunnen ook andere diensten van OCMW Leuven ingezet worden, net als externe partners.

Rol van de partners

Het WoW traject beoogt een integraal aanbod, een totaalpakket met afstemming tussen de partners, qua organisatie maar vooral ook qua aanpak en inhoud. De trajectbegeleiders verzorgen hiertoe de partnerwerking.

Elke netwerkpartner levert een belangrijke bijdrage aan de ondersteuning van deelnemers binnen het WoW traject. Vanuit het onderwijs zijn LIGO, CVO CLT en CVO Volt betrokken. Voor arbeid en tewerkstelling gaat het om VDAB, Travi en Groep Intro. Mobiel 21 en Velo nemen een rol op in het kader van fietslessen en fietsverhuur. Binnen de individuele oriëntering zijn UCLL Expertisecentrum Inclusive Society, Arktos en Mindspring (CAW Oost-Brabant) actief. Het Agentschap Integratie en Inburgering ondersteunt deelnemers op vlak van integratie en inburgering. Zoals eerder vermeld, spelen de trajectbegeleiders een centrale rol gedurende het volledige proces.

Cruciaal is de integratie van de trajectonderdelen tot een logisch en zinvol geheel. Dit kan door ingrepen rond 'sfeer', (les-)thema's, methodieken, locaties, De partners worden hierin aangemoedigd en ondersteund door de trajectbegeleiders. Systematisch worden contactmomenten tussen de partners ingebouwd tijdens het traject.

Voor elke schoolvakantie wordt een 'klassenraad' gehouden: een deelnemers- en programmabespreking met de op dat moment betrokken trajectpartners. Naast de klassenraden na elk semester worden ook partners uitgenodigd die mogelijk vervolgttrajecten kunnen aanbieden. Na elk schooljaar is er telkens een ontmoetingsmoment waarbij, samen met de deelnemers, afsluitende partners worden uitgewuifd en startende (nieuwe) partners worden verwelkomd.

Alle partners verzorgen deelnemersadministratie en koppelen systematisch deelnemersinfo terug naar de trajectbegeleiders. Deze input en feedback nemen de trajectbegeleiders mee in de trajectregie en ze maken het centrale dossierbeheer op voor elke deelnemer. Vanuit een breed partnerschap wordt input verzameld om een realistisch toekomstperspectief voor elke individuele deelnemer te realiseren.

Om een efficiënte registratie en uitwisseling tussen de vele betrokken partners te waarborgen, worden veilige platforms ingezet voor cliëntgebonden, administratieve en informatieve documentatie. Tenslotte dragen de partners bij aan de monitoring en evaluatie van het activeringstraject.

Rol van de stuurgroep

Zoals in elk project initiëren we een stuurgroep om proces en kwaliteit te bewaken. De stuurgroep is samengesteld in dialoog met de aanbestedende opdrachtgever waarbij er voldoende aandacht is voor participatie vanuit alle betrokkenen. De stuurgroep bestaat uit de opdrachtgevers, trajectbegeleiders, en verantwoordelijkheden vanuit verschillende partners. De stuurgroep kwam tweejaarlijks samen om het project te bespreken. Indien relevant werden onderzoekers ook uitgenodigd om hun resultaten van het project voor te leggen zodat het project gemonitord kon worden.

Rol van UCLL

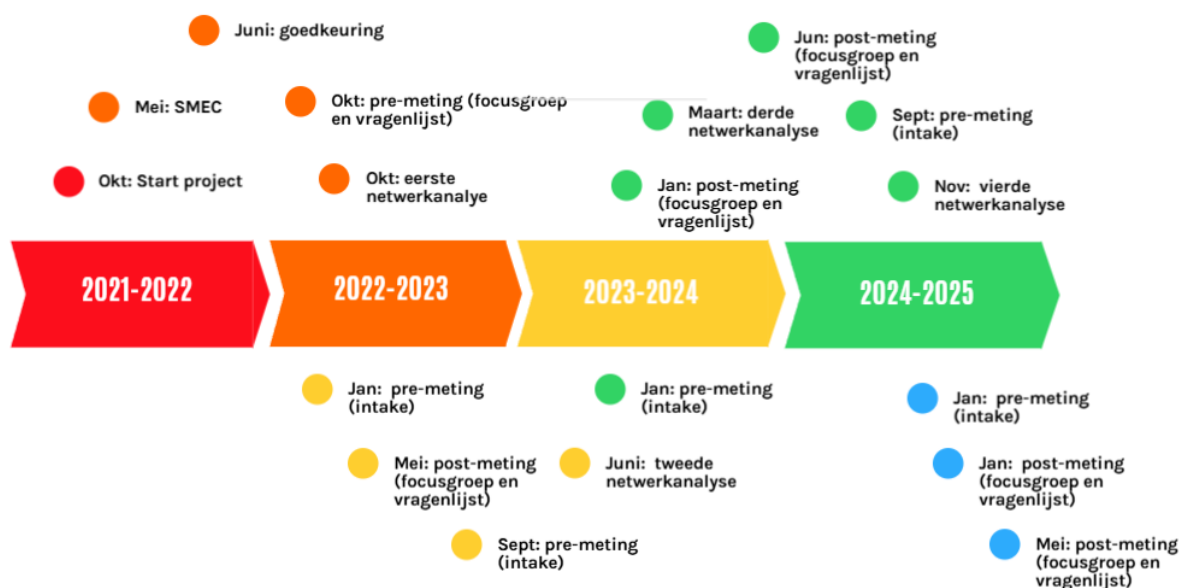
Het geïntegreerd traject (oorspronkelijke benaming van het traject) werd in de periode september 2020 tot en met januari 2021 opgevat als een proeftuin. Dit proeftraject werd geëvalueerd door het Expertisecentrum Inclusive Society, UCLL. Deze evaluatie bevatte een aantal aanbevelingen ter verbetering van volgende edities van het traject. Het expertisecentrum kreeg vanaf september 2022 een monitor- en evaluatieopdracht gericht op het verder in kaart brengen van het verloop van het traject en het formuleren van verbeterpunten en aanbevelingen. Deze opdracht liep tot september 2025.

In juni 2024 werd de naam geïntegreerd traject (GT) gewijzigd in Wijzer op Weg (WoW). In het rapport wordt naar het traject verwezen met de benaming Wijzer op Weg of WoW.

Om de ervaringen en opvattingen van alle betrokkenen bij het WoW in kaart te brengen, werden de volgende onderzoeksacties uitgevoerd (Figuur 2):

- Gesprekken met de projectverantwoordelijken bij Stad Leuven en OCMW en de trajectbegeleiders van het WoW traject (mei 2023, juli 2023, september 2023, augustus 2024, mei 2025 voor trajectbegeleiders. Oktober 2023, december 2023, oktober 2024 voor Stad Leuven en OCMW);
- Een pre-meting aan de hand van vragenlijst en focusgroep (oktober 2022). Deze informatie werd niet opgenomen in de resultaten omdat de Nederlandse taalkennis van de deelnemers onvoldoende was. Dit werd vervangen door intake data uit september 2022.
- Een pre-meting aan de hand van intake data van de deelnemers (september 2022, januari 2023, september 2023, januari 2024, september 2024, januari 2025);

- Een post-meting in de vorm van een online bevraging van de deelnemers (mei 2023, januari 2024, juni 2024, januari 2025, mei 2025);
- Een post-meting in de vorm van focusgroep gesprekken met de deelnemers (mei 2023, januari 2024, juni 2024, januari 2025, mei 2025);
- Een post-meting in de vorm van individuele interviews met deelnemers (maart 2025);
- Een follow up in de vorm van een focusgroep gesprek met deelnemers die afgestudeerd zijn (mei 2025);
- Netwerkanalyses met de partners van het geïntegreerd activeringstraject (oktober 2022, juni 2023, maart 2024, november 2024).

Figuur 2: verloop onderzoeksacties UCLL 2021-2025

Voorliggend rapport is een weergave van de resultaten van deze onderzoekstappen. Het rapport eindigt met een aantal aanbevelingen voor een verbeterde organisatie van toekomstige edities van het WoW traject.

Methode

Onderzoeksvragen

Bij de start van het onderzoekstraject, werden volgende onderzoeksvragen geformuleerd:

Onderzoeksvraag 1: Wat is de impact van het geïntegreerd activeringstraject voor de individuele deelnemers:

- Op vlak van taal
- Op vlak van schoolse kennis
- Op vlak van schoolse vaardigheden
- Op attitude, zelfkennis en motivatie
- Op algemeen welzijn en netwerk
- Op het bepalen van realistische toekomstperspectieven
- Op de realisatie van dit educatief-professioneel toekomstplan
- Op het vlak van sociale participatie
- Op het vlak van participatie op de arbeidsmarkt
- Op het vlak van persoonlijke leefomstandigheden

Onderzoeksvraag 2: Wat is de impact van het geïntegreerd activeringstraject voor de partners:

- Op het functioneren van de partners afzonderlijk, m.b.t. de eigen kernopdrachten
- Op het functioneren van de partners in het partnernetwerk

Onderzoeksvraag 3: Wat is de impact van het geïntegreerd activeringstraject voor het beleid:

- Sterktes/zwaktes van het concept
- Input ter optimalisatie van het concept
- Input i.f.v beleidsontwikkeling

Opmerking: de impact op (middel)lange termijn kon niet onderzocht worden aangezien de cursisten na het afstuderen onbereikbaar waren voor verdere evaluatie.

Onderzoeksdesign

We implementeren een multi-method design waarbij zowel kwantitatief onderzoek in de vorm van een online vragenlijst alsook kwalitatief onderzoek in de vorm van focusgroepen is ingezet. De dataverzameling gebeurt telkens in elk van de vier projectjaren met een **premeting** bij de start van het traject en een **postmeting** aan het einde van het traject. Vergelijkingen tussen de pre- en postmetingen zullen ons in staat stellen de impact na te gaan. Het gaat hierbij echter niet om de meting van een effect aangezien er geen experimentele setting met controlegroep zal voorzien worden. Wel nemen we als het ware een portret van de beginsituatie en brengen het proces en de outcome van het geïntegreerd activeringstraject in kaart.

Om ook de impact op langere termijn na te gaan, zal er tot slot ook een follow-up meting in de vorm van een focusgroep worden voorzien. Zo zullen de groepen van deelnemers uit het eerste, tweede en derde onderzoeksjaar nog verder opgevolgd worden in respectievelijk het tweede, derde en vierde onderzoeksjaar. Op die manier kunnen we de mogelijke impact van het activeringstraject op het persoonlijke en professionele leven nadien ook (beperkt) in kaart brengen.

Er werd een **online vragenlijst** ontwikkeld op basis van een duidelijke mapping van meetindicatoren. Hiervoor werd een voorbereidende conceptuele mapping gedaan om instrumenten/items/variabelen te incorporeren in de online surveytool die vervolgens telkens zal ingezet worden voor de pre- en postmetingen. Ook voor de follow-up meting zal een specifieke vragenset ontwikkeld worden, deels overlappend met deze uit de pre- en postmeting.

Aangezien het onderzoek in jaar 1 van start gaat na de opstart van het WoW traject, kan er in jaar 1 geen pre-meting plaatsvinden. De bevraging van de respondenten in jaar 1 ondersteunt de ontwikkeling van de meetinstrumenten. Bovendien kunnen op basis van focusgroepen in jaar 1 inzichten verworven worden m.b.t items en variabelen op te nemen in de meetinstrumenten. De respondenten van jaar 1 worden in dit voorstel beschouwd als pilootgroep, gericht op het testen van de meetinstrumenten, aanvullend op de mapping en het literatuuronderzoek. Op deze wijze houden we bij de ontwikkeling van de meetinstrumenten zoveel mogelijk rekening met de specificiteit van de doelgroep.

Voor de kwalitatieve verdieping zetten we 1 **focusgroep** op aan het einde van ieder traject. De deelnemers wordt gevraagd hun ervaringen uit te drukken rond bepaalde aspecten

in het project om de kwantitatieve data te verrijken gezien het maar gaat over een hele kleine groep van participanten. Hiervoor wordt een focusgroepleidraad opgesteld (Bijlage 1) die de kwantitatieve data kan verrijken en taal kan geven aan de groeiprocessen die plaatsvinden bij de deelnemers van het traject. Ook wordt er jaarlijks 1 focusgroep georganiseerd met oud-deelnemers aan het geïntegreerde activeringstraject, en dit om verdiepend inzicht te krijgen in de processen van sociale participatie, participatie op de arbeidsmarkt en de persoonlijke leefomstandigheden. Deze focusgroepen worden opgenomen en verbatim getranscribeerd. Via thematische analyse worden verschillende clusters bekomen en op deze manier verkrijgen we ook inzichten in de randvoorwaarden en de achterliggende processen die nodig zijn om het geïntegreerd activeringstraject te optimaliseren met aandacht voor de eigenheid van elke stakeholder.

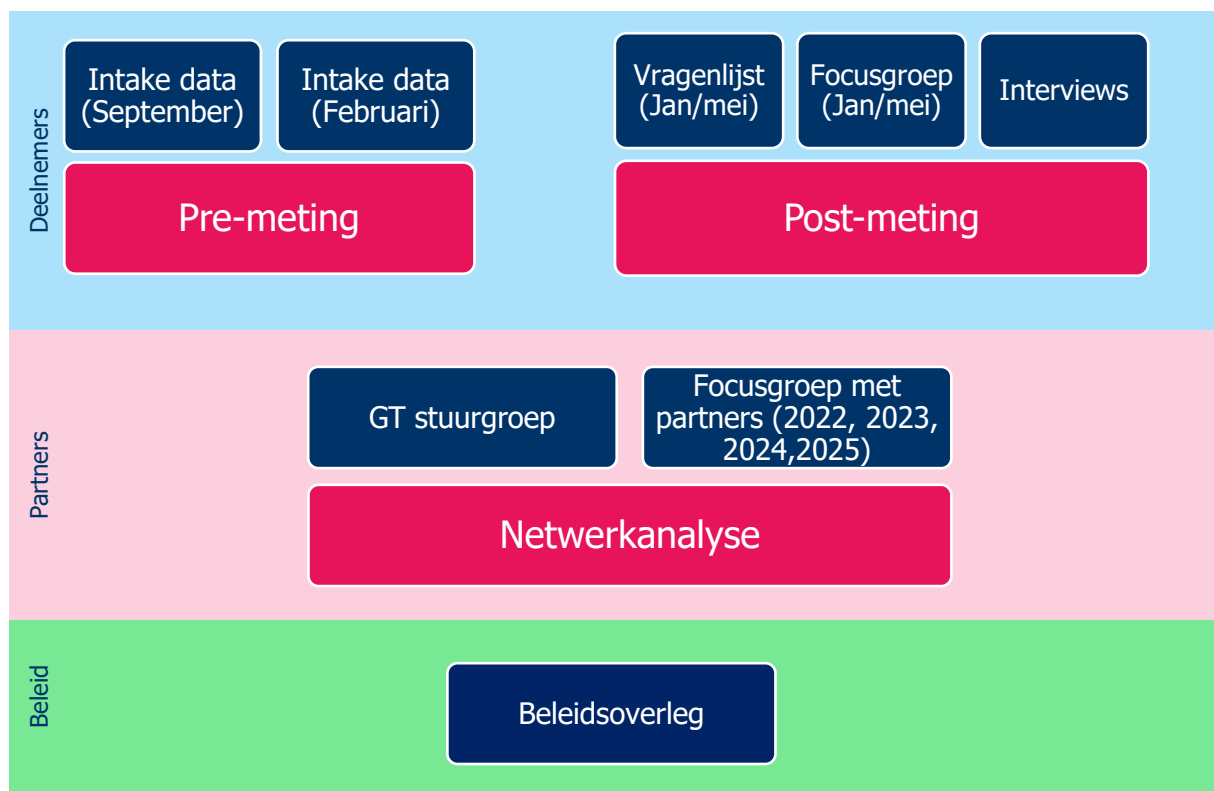
Voor onderzoeksvraag 2 maakten we gebruik van **sociale netwerkanalyses**. Dit is gedurende de laatste decennia uitgegroeid tot een volwaardige analysetechniek ondersteund door een sterk theoretisch kader en methodologisch instrumentarium. Sociale netwerkanalyse is gericht op het blootleggen of het in kaart brengen van de interactiepatronen tussen bepaalde actoren (Freeman, 2004).

Wijzigingen in onderzoeksdesign

In oktober 2022 werd een eerste pre-meting uitgevoerd aan de hand van een kwantitatieve vragenlijst. De deelnemers hadden moeite met het invullen van de vragenlijst, omdat hun kennis van het Nederlands onvoldoende was, zelfs met hulp van cultuursensitieve medewerkers, tolken en laagdrempelige vraagstelling. Er werden vervolgens twee aanpassingen doorgevoerd wat betreft de kwantitatieve onderzoeksmethodieken:

- De pre-meting via een vragenlijst werd vervangen door een profielschets op basis van intakeformulieren, opgesteld door de trajectbegeleiders. De gegevens werden verzameld in een Word-document met een samenvatting van het intakegesprek en een Excel-bestand met demografische info, professioneel perspectief en de te volgen WoW-modules.
- Een vereenvoudiging van de vragenlijst voor de post-meting (vermindering van het aantal vragen en vereenvoudiging van het taalgebruik, dit laatste met ondersteuning van een taaladviesbureau).

Uiteindelijk werd er gekomen tot onderstaande onderzoeksopzet (Figuur 3).

Figuur 3: onderzoeksopzet

Meetindicatoren

De dataverzamelmethode(n) werden ontwikkeld op basis van een mapping van meetindicatoren. Deze werd gebaseerd op de onderzoeksvragen. Onderstaande tabel (Tabel 1) laat zien welke methode welke meetindicator heeft behandeld.

Tabel 1: indicatoren gekoppeld aan dataverzamelmethode(n)

Indicator	Pre-meting	Post-meting
Persoonlijke leefomstandigheden		Focusgroep, Intake data
Motivatie		Focusgroep
Welzijn	Intake data	Focusgroep
Netwerk	Netwerkanalyse	Focusgroep, Vragenlijst
Sociale participatie		Focusgroep
Tevredenheid WoW		Focusgroep, Vragenlijst
Educatief-professioneel toekomstplan	Intake data	Focusgroep, Vragenlijst
Participatie op de arbeidsmarkt	Intake data	Focusgroep, Intake data
Toekomstperspectieven	Intake data	Focusgroep, Vragenlijst

Verzamelde data

Intake data

De trajectbegeleiders voerden jaarlijks in augustus en januari intakegesprekken met potentiële kandidaten voor het WoW. Van dit intakegesprek werden aantekeningen gemaakt die digitaal werden opgeslagen. In december 2022 stelde het onderzoeksteam voor om specifieke vragen systematisch in elk gesprek te noteren. De uiteindelijke vraagstelling werd geoptimaliseerd doorheen de looptijd van het traject. In bijlage 2 kan je het overzicht vinden van de vragen die gesteld werden.

De gegevens van alle intakegesprekken werden door de trajectbegeleiders verzameld in een Word-bestand, de gegevens van de cursisten die uiteindelijk gestart zijn werden eveneens verwerkt in een Excel-bestand. Het Word-bestand dat de trajectbegeleiders invullen per gesprek met de potentiële deelnemer bevat informatie die ze tijdens dit gesprek vernamen. De gegevens in het Excel-bestand bevatten naast de demografische gegevens en het toekomstplan vooral praktische informatie over de cursist (bv. de lesdagen, of ze al dan niet over een fiets of laptop of busabonnement beschikken). De intake data werden geanonimiseerd en gedeeld met het onderzoeksteam voor analyse en opmaak van een profielschets van de deelnemers van het WoW traject (zoals hoger aangegeven, ter vervanging van de initieel voorziene pre-meting op basis van een online vragenlijst).

Aangezien niet alle intakegesprekken die de trajectbegeleiders uitvoeren, leiden tot een start aan het WoW traject voor de desbetreffende kandidaat, zijn de aantallen van de intake data Word hoger dan de cijfers van de intake data Excel. De redenen waarom potentiële kandidaten niet starten zijn uiteenlopend (verhuis, tewerkstelling, zwangerschap,...).

Onderstaande aantallen werden ontvangen door de onderzoekers (Tabel 2). Bij de eerste afname in september 2022 ontbrak een gestandaardiseerde methode voor het labelen van intakegegevens. Doordat de data niet werden voorzien van unieke identificatiecodes, was individuele tracerings onmogelijk en zijn er voor deze periode geen verwerkbare gegevens beschikbaar.

Tabel 2: datasets ontvangen van de trajectbegeleiders

	sep 22	jan 23	sep 23	jan 24	sep 24	jan 25
Intake data Word		53	99	52	107	60
Intake data Excel	58	24	52	34	59	32

Vragenlijst

Op basis van de indicatoren (Tabel 1) werd een online vragenlijst opgesteld (Bijlage 4). Feedback van de trajectbegeleiders en partners bij het WoW-traject werd verwerkt in de finale vragenlijst. Door een laat goedgekeurde SMEC-aanvraag kon de geplande dataverzameling in juni 2022 niet doorgaan. In oktober 2022 werd een eerste pre-meting uitgevoerd aan de hand van een kwantitatieve vragenlijst. De deelnemers bleken echter moeite te hebben met het invullen ervan. De nieuwe aangepaste versie werd voor het eerst gebruikt in juni 2023, er zijn dus geen data van januari 2023.

De vragenlijst werd uitgerold met behulp van Qualtrics. Deze werd ook tweemaal gepilot bij NT2-cursisten (8 in totaal) en gereviseerd door een taaladviseur (Wablieft, expert centrum in duidelijke taal).

In totaal vulden 89 deelnemers de vragenlijst in over de verschillende trajecten heen. Een overzicht per traject is terug te vinden in onderstaande tabel (Tabel 3).

Tabel 3: overzicht deelname bevraging (2022-2025)

	Jan/23	jun/23	jan/24	jun/24	jan/25	jun/25
Aantal deelnemers	/	15	8	22	22	22

De lage respons laat enkel beschrijvende analyses toe. Voor het maken van interferentiële statistieken was de respons te laag waardoor we geen algemene uitspraken doen over het WoW. De vragenlijst was eenvoudig aangezien er rekening gehouden werd met een beperkt niveau NT2. Er kunnen verschillende oorzaken zijn van de lage respons: de afname kwam boven op de lessen van de cursisten, waardoor dit voor sommigen mogelijks te intensief geweest kan zijn. Daarnaast verliep de werving ook moeizaam, cursisten bereiken bleek niet evident. De werving werd door de onderzoekers zelf gedaan (met ondersteuning van de trajectbegeleiders), maar aangezien de onderzoekers voor de cursisten nieuw waren, kan dit ook een afstand gecreëerd hebben. Werving enkel via leerkrachten of trajectbegeleiders was onmogelijk. Het was niet mogelijk de bevraging aan een les te koppelen waardoor de afname georganiseerd werd op een andere locatie (De Nomade of OCMW) op een moment dat de meeste cursisten geen les hadden. Ook dit kan een fysieke drempel gevormd hebben. Er is telkens geopteerd voor een afname tijdens de schooluren, om de respons te verhogen.

Focusgroep

Jaarlijks (met uitzondering van het eerste jaar omdat er toen nog geen pre meting was gebeurd) werd na afloop van elk WoW traject een focusgroep met deelnemers georganiseerd (mei 2023, januari 2024, juni 2024, januari 2025, mei 2025). In totaal namen 43 cursisten (Tabel 4) deel aan de focusgroepen, over de verschillende trajecten heen. De deelnemers werden gevraagd hun ervaringen te delen rond bepaalde aspecten van het WoW. Hiervoor werd een focusgroepleidraad (Bijlage 1) opgesteld.

Tabel 4: aantal deelnemers van de focusgroepen (2022-2025)

	Jan/23	mei/23	jan/24	juni/24	jan/25	mei/25
Aantal deelnemers	/	9	9	7	14	4

Van de focusgroepen werd telkens een audio-opname gemaakt en deze werd verbatim getranscribeerd. Een aantal thematische clusters werden uit deze data geselecteerd. De analyse werd manueel gedaan, waarbij geturfd werd hoe vaak een bepaald antwoord (code) voorkwam. Deze codes werden dan gecategoriseerd in clusters.

Netwerkanalyse

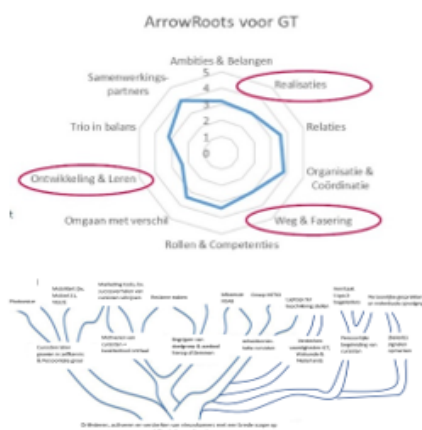
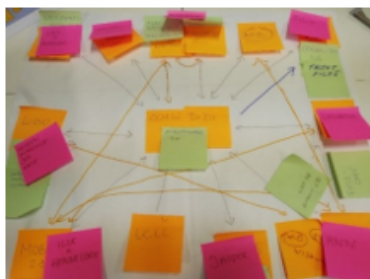
Via de netwerkanalyse werd het functioneren van de partners afzonderlijk m.b.t. de eigen kernopdrachten én op het functioneren van de partners in het partnernetwerk onderzocht alsook de effectiviteit van het WoW-traject. Daarnaast werden de sterktes en zwaktes van het WoW nagegaan en werd input verzameld voor de optimalisatie van het WoW traject. In figuur 4 wordt een overzicht gegeven van deze processen.

Op verschillende tijdstippen zijn gedurende het volledige onderzoek netwerkanalyses gebeurd in samenspraak met de netwerkpartners. Dit was in oktober 2022, juni 2023, maart 2024 en november 2024. Tijdens deze sessies kregen de partners de kans om elkaar te ontmoeten en stil te staan bij het verloop van het traject.

2022-2023:
netwerkbepaling
(centraliteit, densiteit,
intensiteit, frequentie,
doelmatigheid)

2023-2024: doelbepaling
met alle partners + proces
stuurgroep

2024-2025: weg van de
cursist (partners in het
netwerk van de cursist
na WoW)

Figuur 4: overzicht thema netwerkanalyses (2022-2025)

In oktober 2022 lag de focus op de evaluatie van de samenwerking tussen de verschillende partners en werd een sociale netwerkanalyse uitgevoerd. Dit was gericht op het in kaart brengen van de interactiepatronen tussen bepaalde actoren (Freeman, 1997).

In juni 2023 stond het evalueren van het doelgericht werken centraal en werd er stilgestaan bij de plan- en procesevaluatie van het traject. In deze sessie werd de nadruk gelegd op het evaluatieve aspect van de opleiding waarbij partners de kans krijgen om succesverhalen, uitdagingen en feedback te geven.

In maart 2024 werd de netwerkanalyse aangevuld met data uit de stuurgroep. Tijdens deze netwerkanalyse werden de doelen van het WoW-traject (gebaseerd op de resultaten van de netwerkanalyse van 2023) voorgelegd aan de stuurgroep en vervolgens gekoppeld aan actiepunten. Daarnaast werd het WoW traject geëvalueerd aan de hand van het ArrowRoots model (Pronet) dat inzicht geeft in de domeinen en processen die gemanaged kunnen worden om de samenwerking tussen organisaties succesvol te laten verlopen.

In november 2024 kwamen de netwerkpartners nog een laatste keer samen om te onderzoeken of de vooropgestelde doelen van het WoW traject bereikt werden. Het doel van deze netwerkanalyse was om het netwerk van de cursist tijdens en na het WoW traject in kaart te brengen en een zicht te krijgen op nog ontbrekende partners en tot hiertoe niet-bereikte doelen. Vervolgens werd bekeken welke partners hier welke rol in kunnen opnemen.

Resultaten

Intake data

Hieronder volgt een overzicht van de cijfergegevens van de intake gebaseerd op de volledige periode van het onderzoek namelijk van 2022 tot 2025. Er zijn per semester intakegesprekken afgenomen door de trajectbegeleiders van het WoW. In concreto gaat het over september 2022, januari 2023, september 2023, januari 2024, september 2024 en januari 2025.

De intakegegevens zijn zoals hierboven beschreven, gebaseerd op de intake documenten die de trajectbegeleiders invullen tijdens het intakegesprek met potentiële cursisten van het WoW. De data van de cursisten die effectief zijn opgestart in het WoW traject werden ook in een Excel document verwerkt. Beide datasets werden samengevoegd om zo een uitgebreid en volledig mogelijk beeld te kunnen krijgen van de cursisten.

In totaal zijn er 259 cursisten gestart in het WoW traject in de periode september 2022 - januari 2025. Data van de cursisten die wel op intake gekomen zijn, maar niet zijn gestart binnen het traject zijn verwijderd.

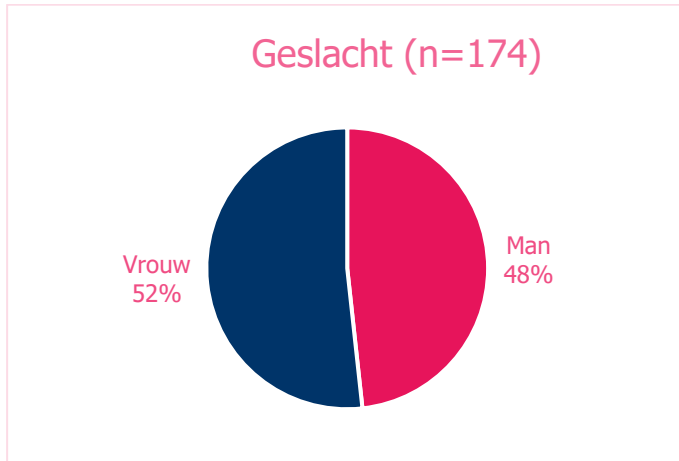
Tijdens de dataverzameling van de intakegegevens werden niet steeds alle vragen beantwoord. Dit resulteerde in ontbrekende gegevens (missing data) waardoor we niet voor elke indicator een antwoord hebben ontvangen voor deze 259 cursisten. Deze ontbrekende data kunnen gevolgen hebben voor de mate waarin de resultaten een getrouw beeld geven van de volledige cursistenpopulatie van het WoW in de periode 2022–2025.

De gegevens die verzameld werden gaan over demografische gegevens (gender, nationaliteit, moedertaal, gezinsstatus, onderwijsniveau, verblijfsduur in België, ...). Daarnaast werd er ook bekeken welk traject de cursist volgt in het WoW. Vervolgens werd de werkervaring bevraagd en het toekomstperspectief. Een overzicht is terug te vinden in bijlage 2.

Na afloop van het WoW-traject werden de cursisten door de trajectbegeleiders gecontacteerd om hun verdere stappen richting werk of opleiding te bevragen. Deze contactname door de trajectbegeleiders is slechts éénmalig. Nadien is er geen systematische opvolging.

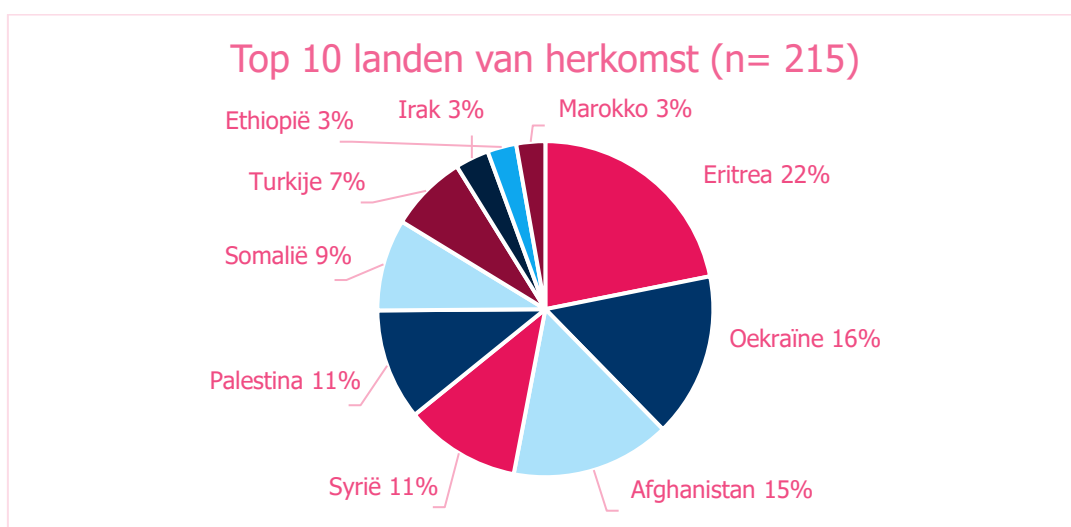
Demografische gegevens

Van de 174 respondenten waarvoor geslacht werd geregistreerd, identificeert 48% zich als man en 52% als vrouw.

Figuur 5: geslacht

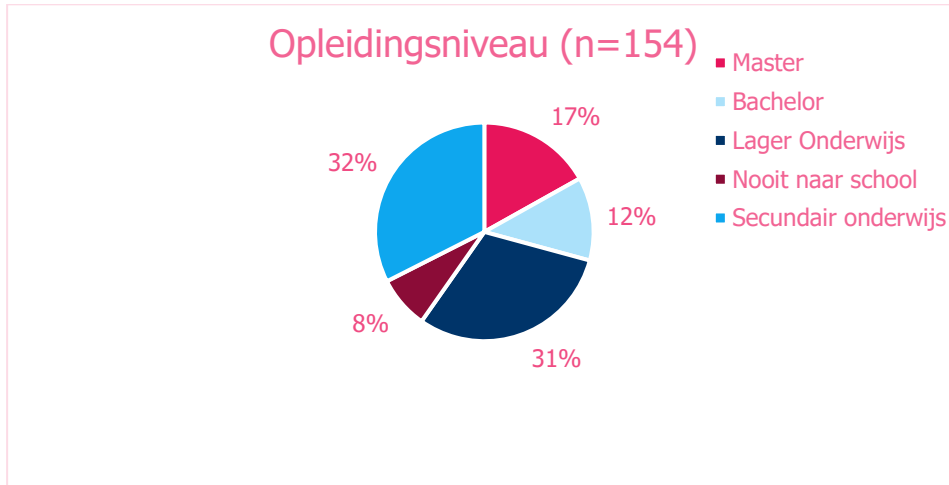
In totaal werden 39 verschillende herkomstlanden geregistreerd onder de respondenten (n = 259). De top 10 herkomstlanden zijn: Eritrea, Oekraïne, Afghanistan, Syrië, Palestina, Somalië, Turkije, Irak, Ethiopië en Marokko. 83% van de cursisten zijn afkomstig uit deze 10 landen. De grootste groep van cursisten is afkomstig uit Eritrea (18%), gevolgd door deelnemers uit Oekraïne en Afghanistan, elk met een aandeel van 13%. Een overzicht van alle landen van herkomst is weergegeven in bijlage 5.

Figuur 6: top 10 landen van herkomst

Opleidingsniveau

Van de 154 cursisten waarvoor het opleidingsniveau gekend is, heeft 29% een diploma hoger onderwijs (bachelor of master). 32% behaalde een diploma secundair onderwijs, 31% een diploma lager onderwijs, en 8% volgde nooit schoolonderwijs.

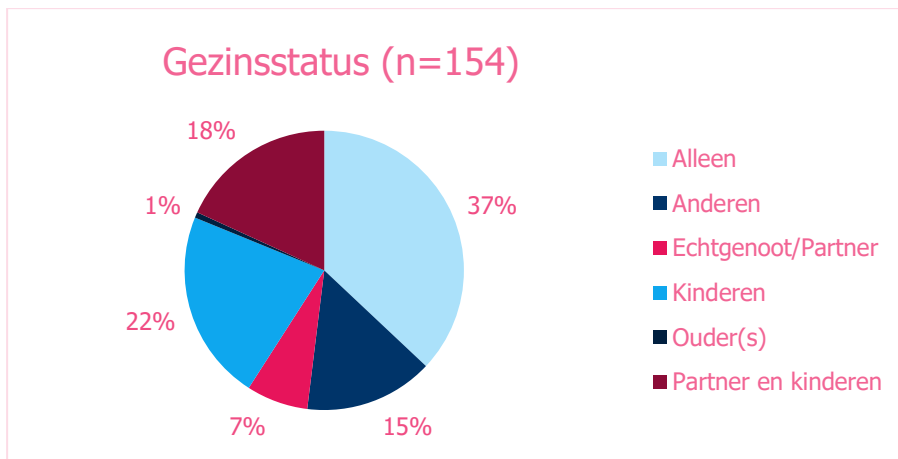

Figuur 7: opleidingsniveau

Van de 259 cursisten in het WoW traject hebben 14 hun diploma secundair onderwijs in Vlaanderen behaald via het OKAN-traject. Deze gegevens zijn niet opgenomen in de figuur, omdat ze enkel gaan over het opleidingsniveau in het land van herkomst en OKAN betrekking heeft op onderwijs in België. OKAN staat voor Onthaalklassen voor Anderstalige Nieuwkomers. Het is een speciale klas in het secundair onderwijs in Vlaanderen voor anderstalige nieuwkomers (12 tot 18 jaar) die nog geen 9 maanden Nederlandstalig onderwijs hebben gevolgd. Ze beheersen het Nederlands onvoldoende om in het regulier onderwijs te kunnen les volgen.

Gezinsstatus

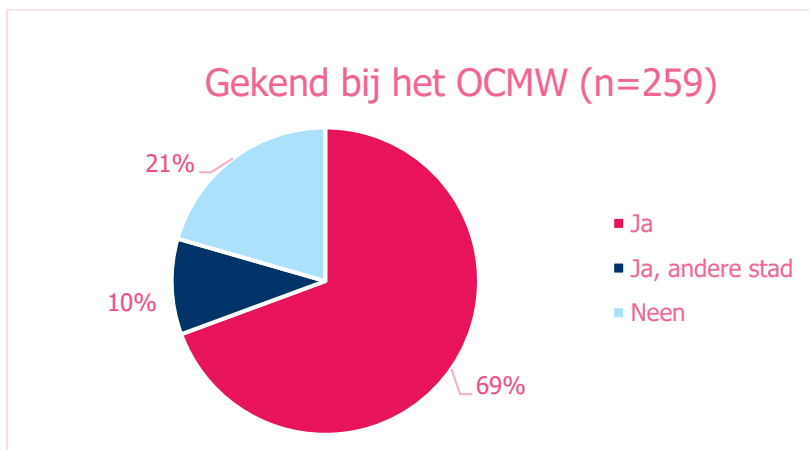
We hebben data van 154 respondenten, waarvan de grootste groep bestaat uit cursisten die alleen wonen (37%). Een aanzienlijk aantal mensen woont samen met kinderen (22%) of met zowel partner als kinderen (18%). 7% woont samen met een echtgenoot of partner (7%) of met anderen (15%). Slechts 1% woont bij zijn of haar ouder(s).

Figuur 8: gezinsstatus

Gekend bij het OCMW

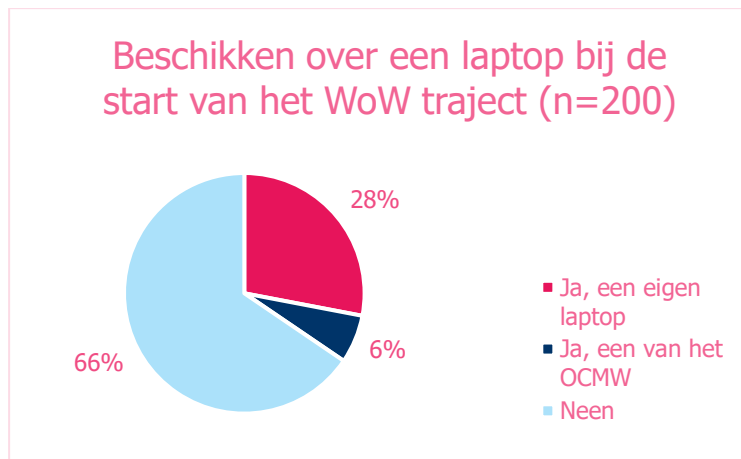
Voor de indicator "gekend bij het OCMW" zijn volledige gegevens beschikbaar voor alle respondenten (n=259). 69% is gekend in het OCMW van Leuven, 10% bij het OCMW van een andere stad en 21% is niet gekend bij het OCMW.

Figuur 9: gekend bij het OCMW

Beschikbaarheid over een laptop

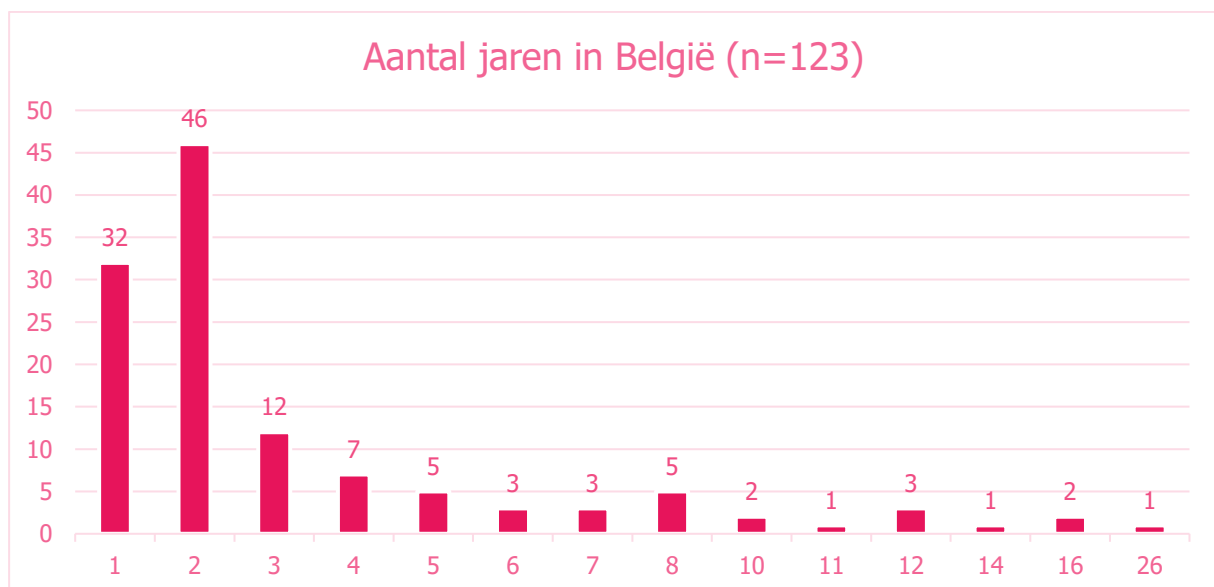
Aan de cursisten werd eveneens gevraagd of ze in het bezit zijn van een laptop bij de start van het WoW traject. Voor 200 respondenten beschikken we over deze gegevens. 28% beschikt zelf over een eigen laptop, 6% heeft een laptop van het OCMW en 66% beschikt niet over een laptop.

Figuur 9: beschikken over een laptop bij de start van het WoW traject

Aantal jaren in België

De duurtijd dat de deelnemers van WoW reeds in België verblijven is zeer uiteenlopend. 32 personen verblijven sinds één jaar in België. Met 46 personen vormt de groep die twee jaar in België woont de grootste categorie. Twaalf cursisten hebben drie jaar verblijfsduur. Zeven deelnemers wonen vier jaar in België. Vijf cursisten verblijven al vijf jaar in België. Drie personen wonen zes jaar in België. Ook drie cursisten wonen zeven jaar in België. Vijf deelnemers verblijven acht jaar in België. Twee cursisten wonen tien jaar in België. Eén persoon verblijft elf jaar in België en ook één cursist woont al twaalf jaar in België. Eén deelnemer woont veertien jaar in België. Zestien jaar verblijfsduur geldt voor één cursist. De langst verblijvende deelnemer woont al 26 jaar in België.

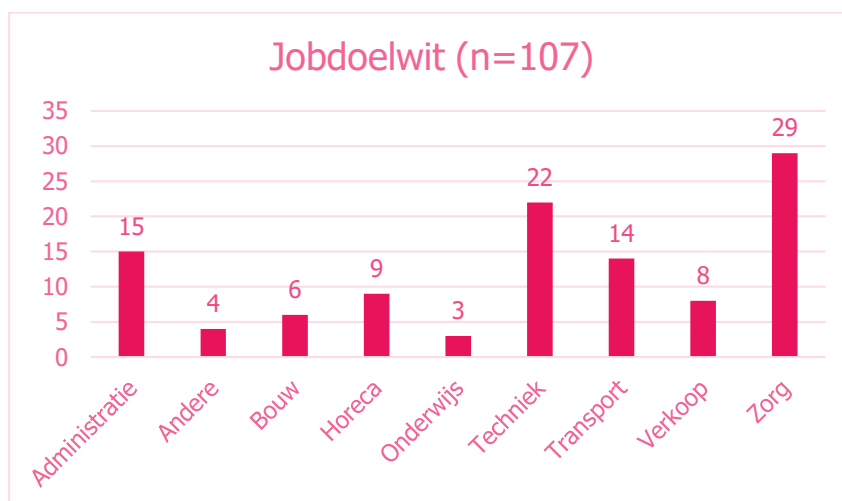
Figuur 10 : aantal jaren in België

Jobdoelwit

Bij de start van het WoW-traject vroegen de trajectbegeleiders of de cursist al een idee had van welke job hij of zij na afloop zou willen uitoefenen. Voor 107 respondenten werd relevante informatie verzameld.

De cursisten gaven vaak een zeer concreet antwoord op de vraag naar de job die ze zouden willen uitoefenen. We hebben deze jobs samengenomen in categorieën. De indeling van deze categorieën zijn opgenomen in bijlage 6.

De grootste groep cursisten (n=29) wil graag in de zorg gaan werken, gevolgd door techniek (n = 22). Administratie is het jobdoelwit voor 15 cursisten. 14 respondenten zou graag een job uitvoeren die met transport te maken heeft. 9 cursisten denken eraan om in de horeca te gaan werken. Verkoop is het jobdoelwit van 8 cursisten. De bouwsector is voor 6 cursisten het beoogde jobdoelwit. Het onderwijs is de ambitie van 3 respondenten.

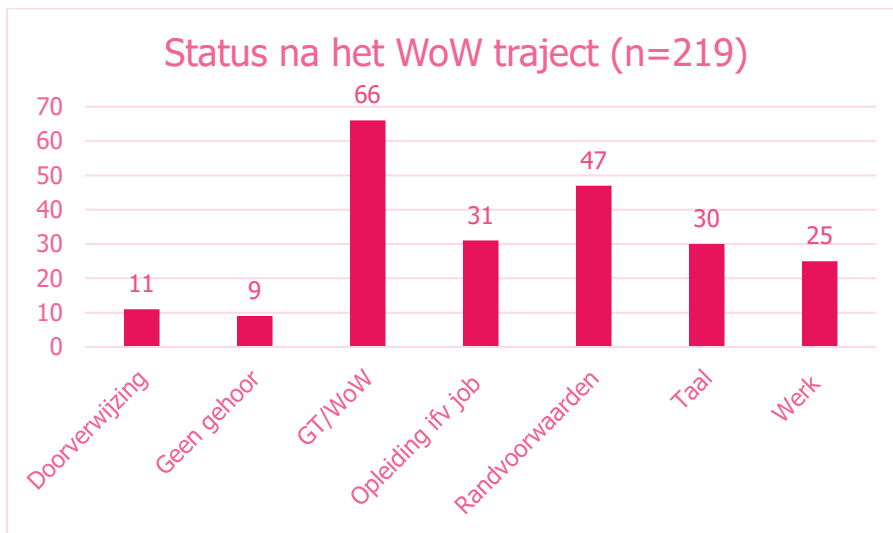
Figuur 11: jobdoelwit bij de start van het WoW traject

Status na het WoW traject

Na afloop van het WoW-traject werden de cursisten opnieuw gecontacteerd door de trajectbegeleiders om hun verdere stappen richting werk, opleiding of andere activiteiten in kaart te brengen. Deze doorstroomgegevens zijn opgedeeld in 7 categorieën. Deze worden toegelicht in bijlage 6.

11 cursisten werden na het WoW-traject doorverwezen voor verdere ondersteuning richting werk. Met 9 cursisten is er geen contact meer geweest na het WoW traject en was er dus geen gehoor. Een groot deel, 66 van de 219 cursisten, volgden verder het WoW-traject in een verlengd traject. 31 cursisten volgden na het traject een gerichte opleiding met het oog op tewerkstelling. Bij een

deel van de cursisten (47 van de 219) zijn er randvoorwaarden zoals zwangerschap, verhuis of een onhaalbaar programma die een rol spelen in hun verdere traject. Een ander deel (30 van de 219) cursisten zetten hun leerproces verder via taaltrajecten gericht op het jobdoelwit of een studie. Ook 25 van de 219 cursisten vonden na het WoW traject werk, hetzij in het reguliere arbeidscircuit, hetzij via artikel 60.

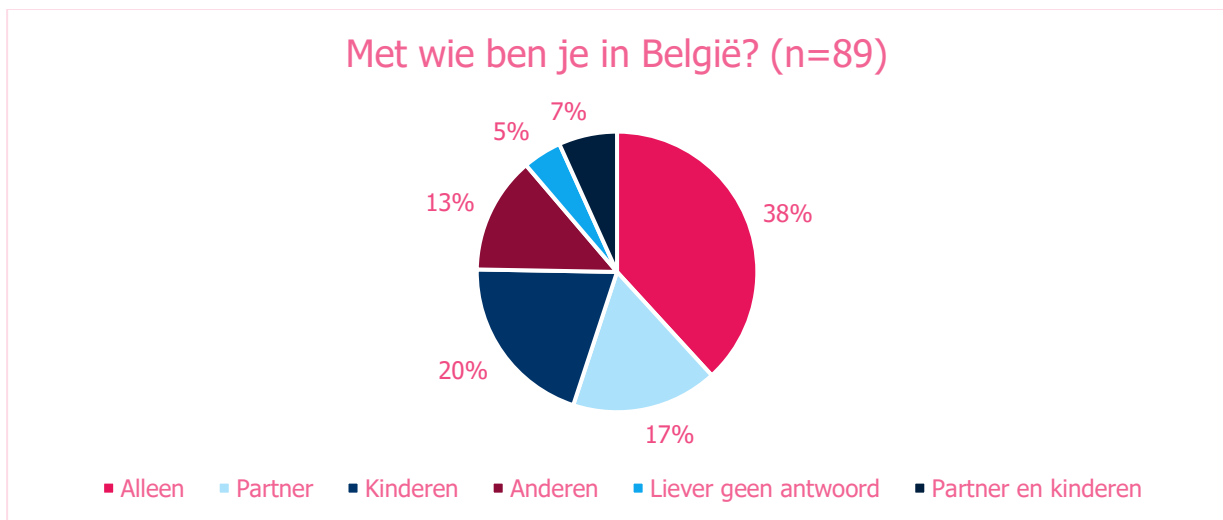

Figuur 12: status na het WoW traject

Vragenlijst

Demografische gegevens

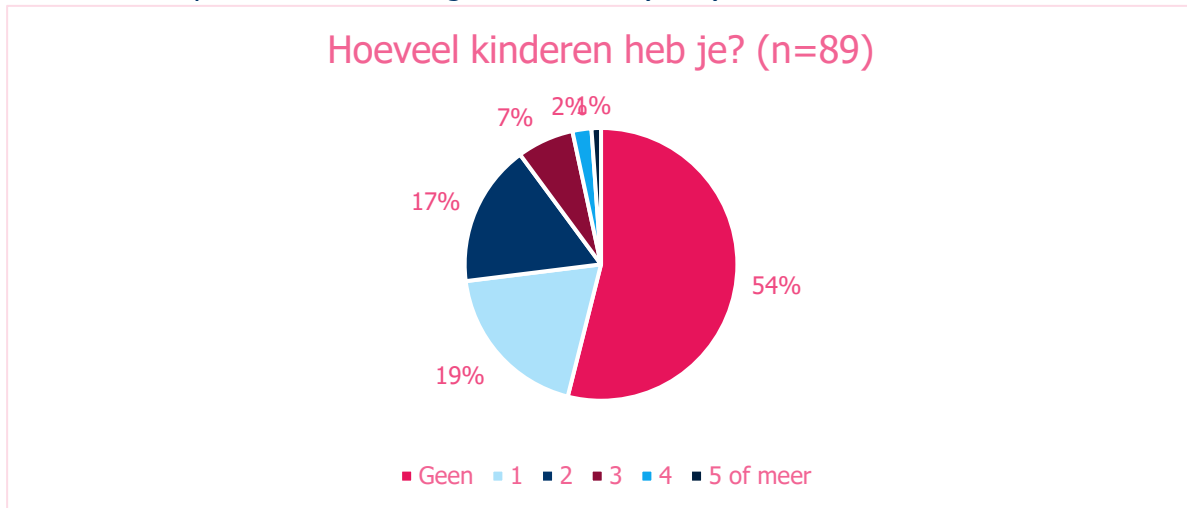
Hieronder volgt een overzicht van de bevestigingen die afgenomen zijn tijdens de projectduur, over alle trajecten heen (mei 2023, januari 2024, juni 2024, januari 2025, mei 2025). De respons was te klein om individuele vergelijkingen te doen, bijvoorbeeld van één cursist over de verschillende jaren heen. Dit betekent dat we geen verschuivingen tussen de trajecten konden vaststellen zoals een andere beleving of ervaring van de cursist doorheen de projectduur. Er werd gekozen om de data van de voorbije samen jaren samen te brengen, zodat we aan een respons van 89 deelnemers komen (voor een gedetailleerd overzicht, zie Tabel 3). In totaal namen 45 mannen en 43 vrouwen deel aan de bevestiging (1 gaf liever geen antwoord). De landen met de meeste vertegenwoordiging waren: Eritrea (18 deelnemers), Oekraïne (17 deelnemers), Afghanistan (12 deelnemers). Andere landen hadden minder dan 5 deelnemers (waaronder Somalië, Turkije, Syrië, Palestina, Marokko, Ethiopië). De meeste deelnemers waren alleen in België (38%), zie Figuur 12. Deze gegevens komen overeen met de informatie die tijdens de intake werden verzameld.

Figuur 13: met wie ben je in België?

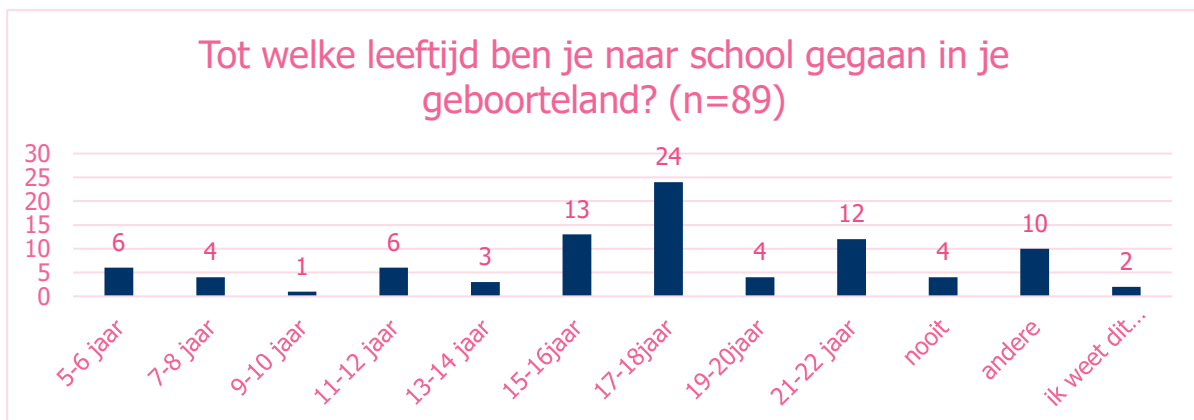
De meeste deelnemers woonden in een appartement (61%). 22% woonde in een kamer, 16% woonde in een huis en 1% gaf liever geen antwoord op deze vraag.

De meeste respondenten hadden geen kinderen (54%).

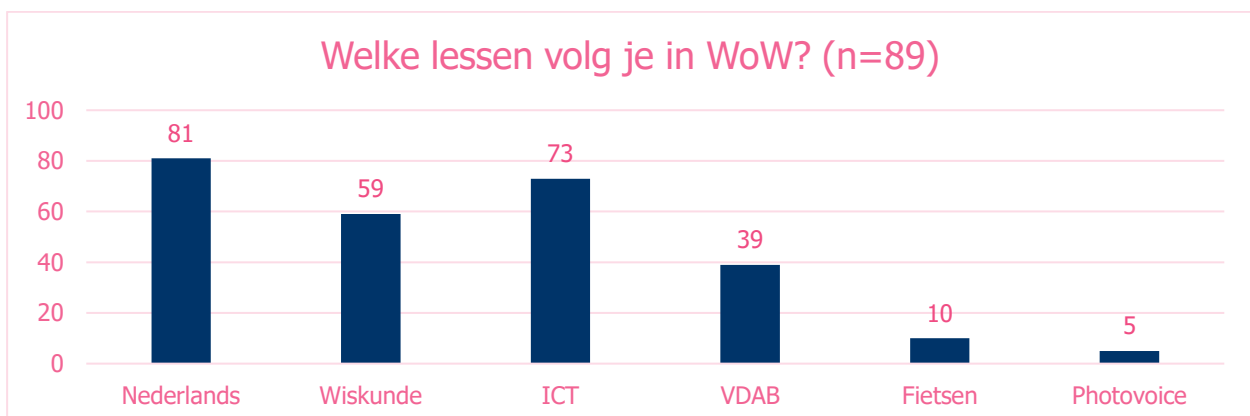
Figuur 14: hoeveel kinderen heb je?

De meesten zijn tot hun 17-18 jaar naar school gegaan in hun geboorteland (24).

Figuur 15: tot welke leeftijd ben je naar school gegaan in je geboorteland?

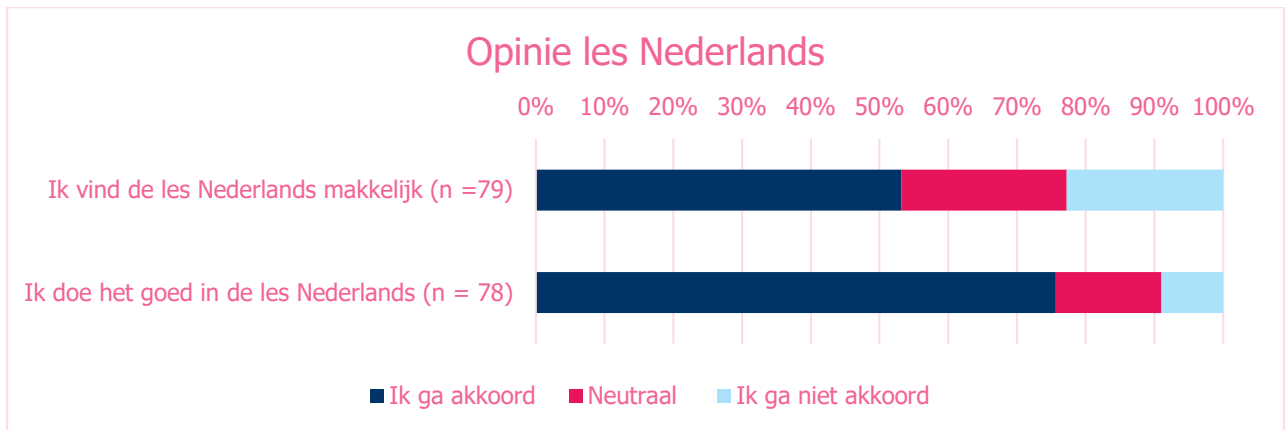
De meeste respondenten volgen de lessen Nederlands, wiskunde en ICT.

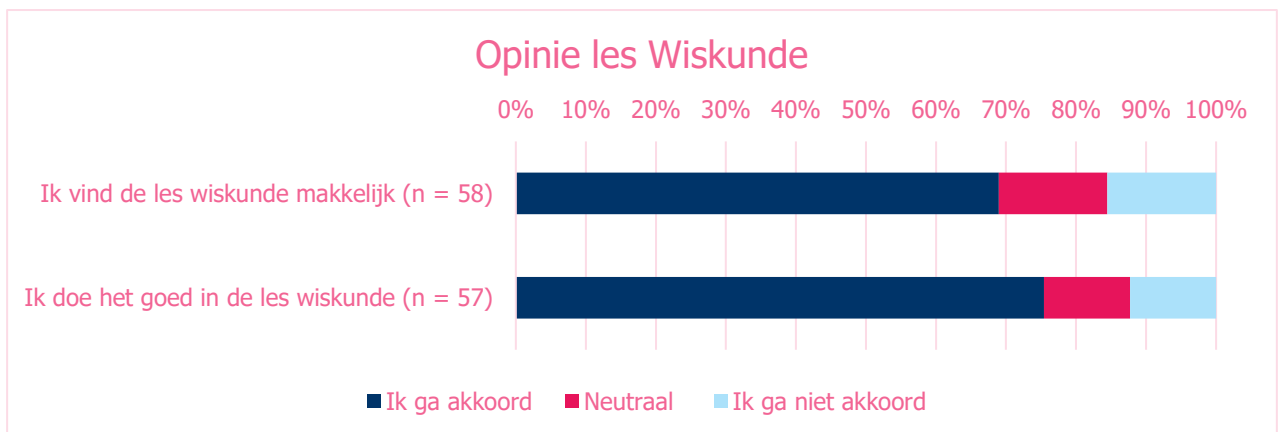
Figuur 16: welke lessen volg je in WoW?

Evaluatie lessen

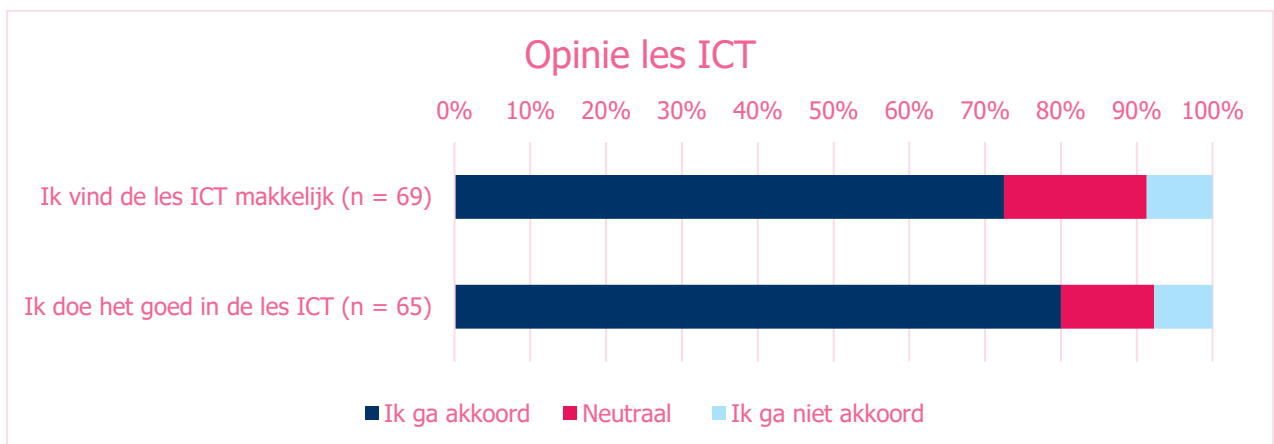
Zowel voor Nederlands, wiskunde als ICT zien we dat cursisten de lessen als gemakkelijk ervaren en dat ze het, naar eigen inschatten, goed doen in de lessen (Figuur 16, Figuur 17 en Figuur 18).

Figuur 17: opinie les Nederlands

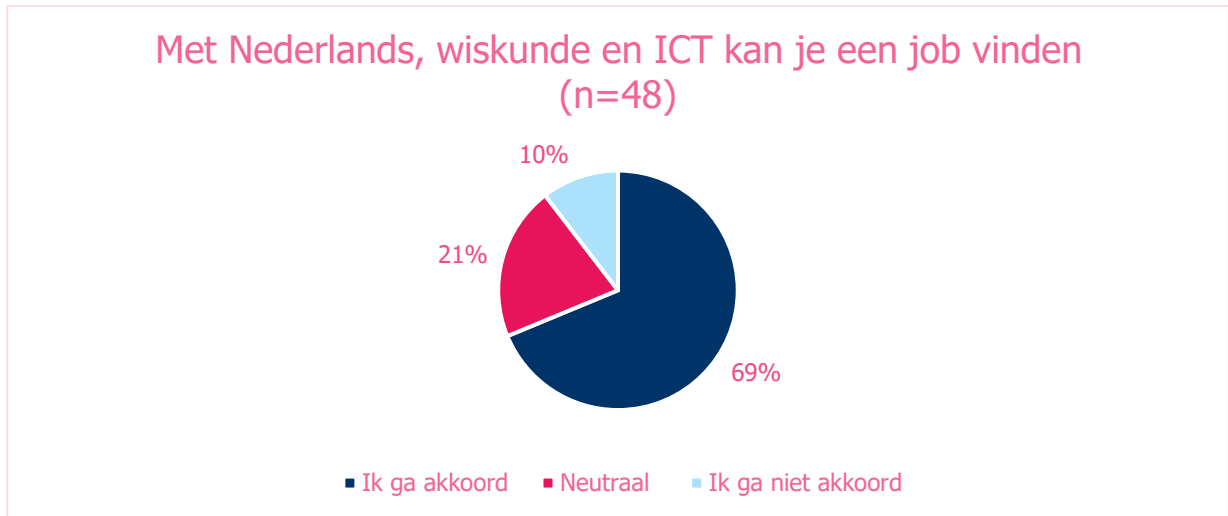

Figuur 18: opinie les wiskunde

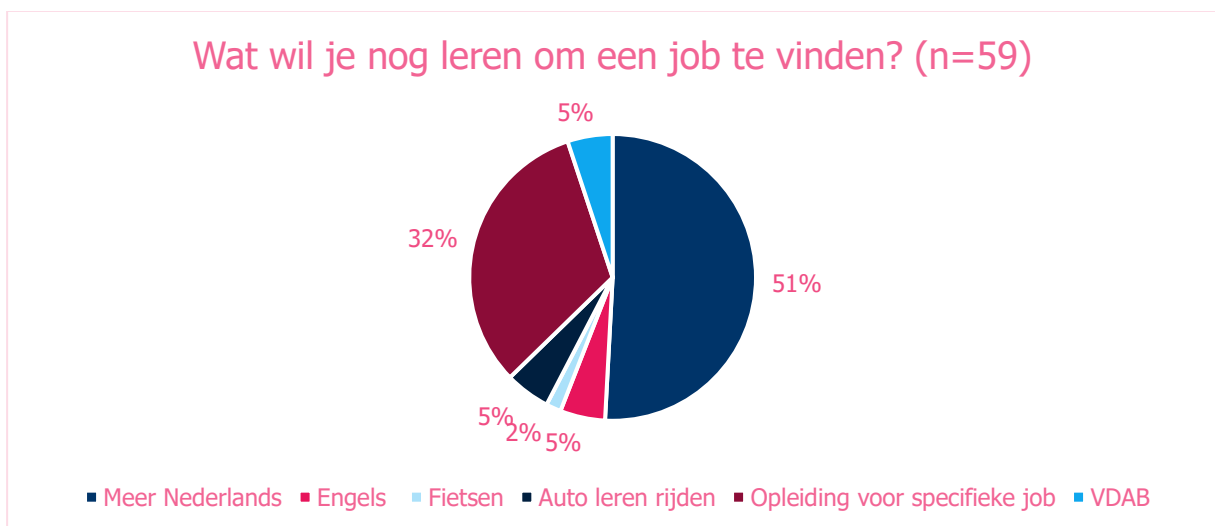
Figuur 19: opinie les ICT

De meeste cursisten vinden dat je met Nederlands, wiskunde en ICT een job kan vinden (69%).

Figuur 20: met Nederlands, wiskunde en ICT kan je een job vinden

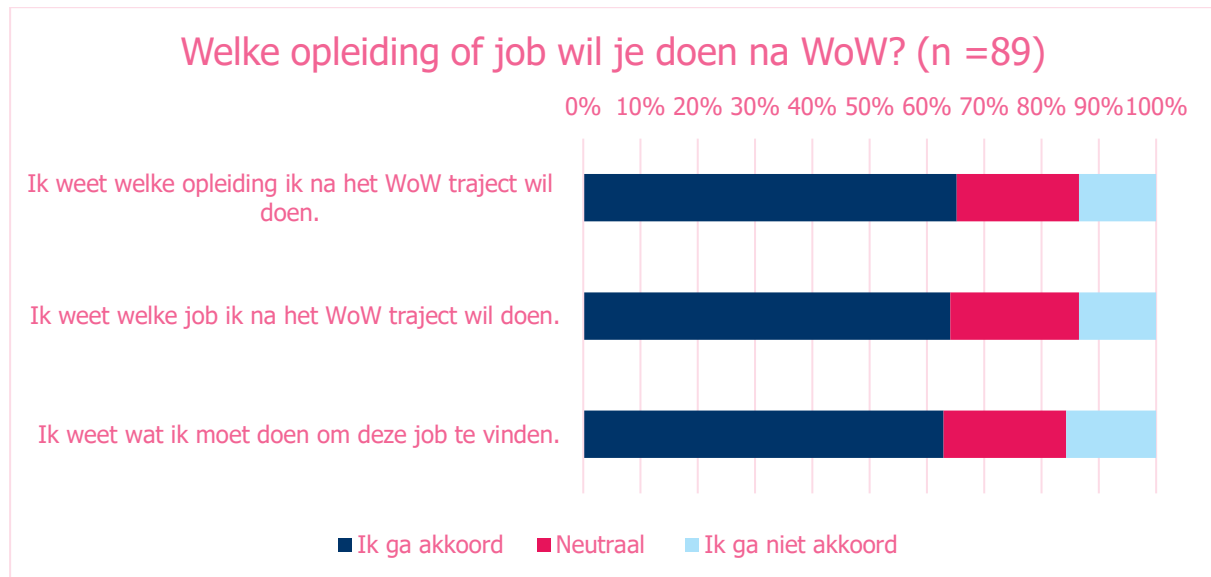
De cursisten geven vooral aan nog meer Nederlands te willen leren. Daarnaast geven zij aan specifieke vaardigheden te willen ontwikkelen die relevant zijn voor hun job, zoals: *"Ik zou graag de mogelijkheid willen krijgen om cursussen te volgen ter voorbereiding op het starten van een eigen bedrijf en om te helpen bij het schrijven van een businessplan."* Of meer beroep doen op VDAB zoals: *"Ik wil een opleiding door VDAB volgen om een job te vinden."*

Figuur 21: wat wil je nog meer leren om een job te vinden?

Meetindicator: toekomstperspectief

De meeste cusisten weten welke job of opleiding ze willen doen na het WoW traject én ze geven ook dat ze weten wat ze moeten doen om deze job of opleiding te vinden.

Figuur 22: welke opleiding of job wil je doen na WoW?

Meetindicator: educatief-professioneel toekomstplan

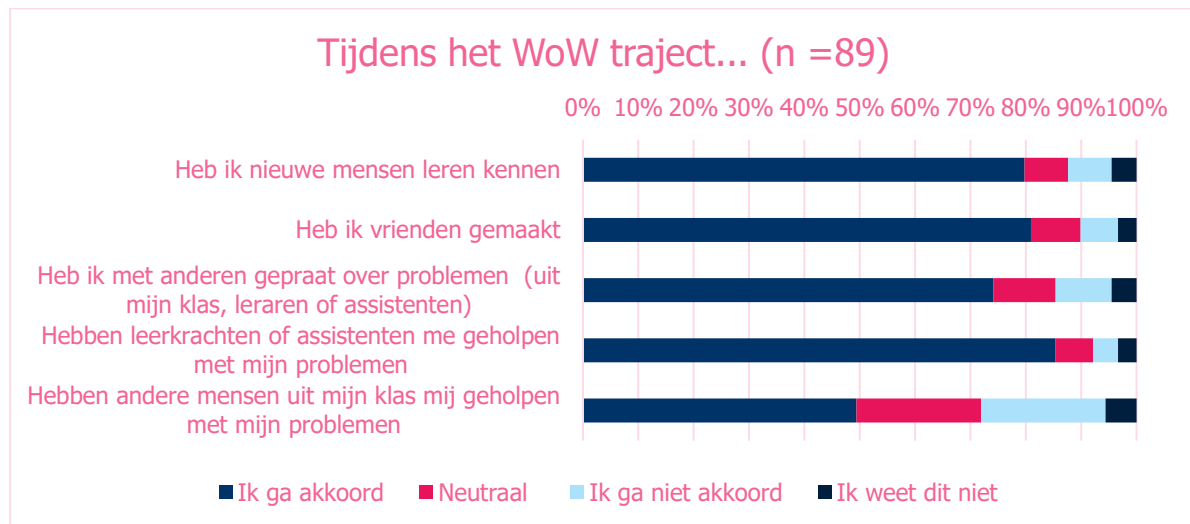
De respondenten gaven verschillende opties van hetgeen ze graag na het WoW willen doen (deze liggen in lijn met hetzelfde jobdoelwit dat ze aangeven bij aanvang van het traject, zie Figuur 11). De resultaten op de open vragen worden weergegeven in onderstaande woordenwolk. De jobs die voornamelijk voorkwamen waren: chauffeur, techniek (carrosserie), administratie (boekhouding), zorgkundige (kinderverzorging, ouderenzorg).

Figuur 23: woordenwolk: welke job wil jij later doen?

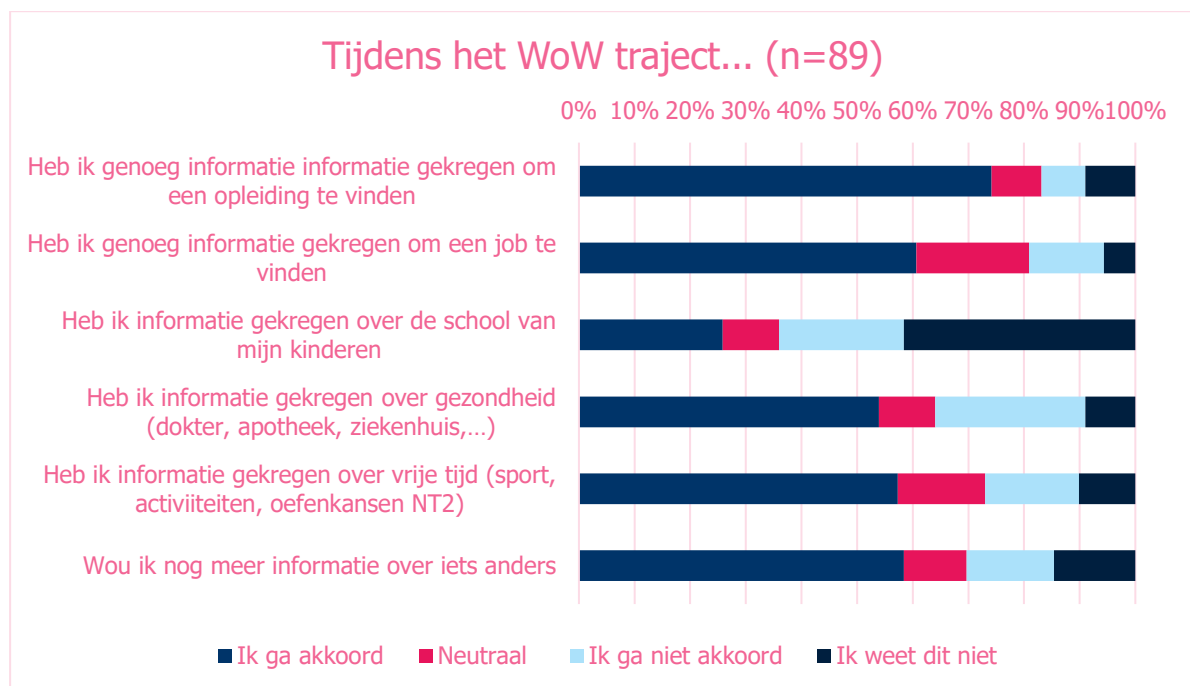
Meetindicator: netwerk

De meeste cursisten (80%) geven aan nieuwe mensen te leren kennen door het WoW traject. Daarnaast geven de meesten (80%) aan vrienden gemaakt te hebben tijdens het WoW traject. De meesten (74%) geven aan met anderen gepraat te hebben over hun problemen. De helft geeft aan dat anderen cursisten hen geholpen hebben met hun problemen. De meesten geven aan genoeg informatie gekregen te hebben om een opleiding (74%) of job (61%) te vinden. Ze kregen daarnaast ook informatie over school (25%), gezondheid (54%) en vrije tijd (57%).

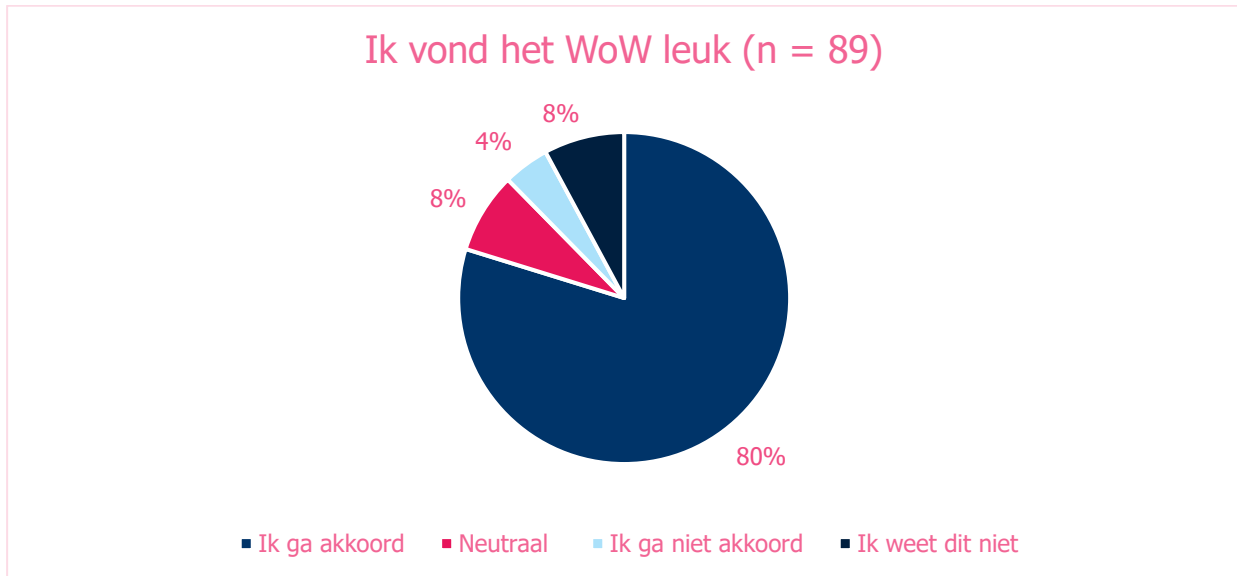
Figuur 24: tijdens het WoW traject...

Meetindicator: evaluatie WoW

Figuur 25: tijdens het WoW traject...

De meeste respondenten gaven aan het WoW traject leuk te vinden (80%). Leuk werd gedefinieerd als plezierig, aangenaam of goed.

Figuur 26: ik vond het WoW leuk

Focusgroepen

Gedurende het volledige onderzoek zijn er 5 focusgroepen doorgegaan, telkens op het einde van een traject (mei 2023, januari 2024, juni 2024, januari 2025, mei 2025). In Figuur 26 zijn de demografische gegevens terug te vinden van de deelnemers. Gemiddeld namen 8 deelnemers deel aan de focusgroep, zij waren gemiddeld 2,5 jaar in België. 50% had een diploma hoger onderwijs behaald (bachelor, master of doctoraat), 30% had geen diploma en 20% had een diploma lager of secundair onderwijs.

Tijdstip focus groep	Aantal deelnemers	Gemiddelde leeftijd deelnemers	Gemiddelde tijd in België	Opleidingsniveau	Land van herkomst
Mei 2023	3 ♂ en 6 ♀ totaal 9	29 jaar	2 jaar	2x geen diploma 1x lager onderwijs 5x hoger onderwijs 1x weet het niet	Afghanistan Oekraïne Somalië El Salvador
Januari 2024	4 ♂ en 5 ♀ totaal 9	32 jaar	1,8 maanden	6x hoger onderwijs 3x niet gekend	Syrië Oekraïne Ghana Turkije Eritrea Afghanistan
Mei 2024	2 ♂ en 5 ♀ totaal 7	38 jaar	4 jaar	2x geen diploma 4x hoger onderwijs 1x secundair onderwijs	Oekraïne, Rusland Palestina Afghanistan Syrië Eritrea
Januari 2025	10 ♂ en 4 ♀ totaal 14	35 jaar	2 jaar	5x geen diploma 4x secundair onderwijs 5x hoger onderwijs	Oekraïne Georgië Afghanistan Italië Turkije Eritrea
Mei 2025	3 ♂ en 1 ♀ totaal 4 32 cursisten zijn gecontacteerd om deel te nemen	30 jaar	3 jaar	2x lager onderwijs 2x secundair onderwijs	Eritrea Palestina 2x Syrië

Figuur 27: overzicht profiel deelnemers focusgroepen (2022-2025)

Tot slot werden in het initiële design ook follow-up focusgroepen gepland met deelnemers die al minstens een halfjaar het traject hadden afgerond (Bijlage 7). Tijdens de lessen in de CVO's werden cursisten persoonlijk benaderd met de vraag of zij wilden deelnemen aan de vragenlijst en de focusgroep. Daarbij werd expliciet toestemming gevraagd voor deelname en werd er nagegaan of de deelnemers eventueel op een later moment opnieuw gecontacteerd mochten worden voor een terugkommoment. Aangezien de werving op deze manier pas vanaf 2023 georganiseerd werd, hadden de onderzoekers daarvoor nog geen consent of contactgegevens van de cursisten om hen te mogen contacteren voor de focusgroep.

Werving follow up focusgroep	
2022	Geen focusgroep omwille van geen contactgegevens.
2023	Geen focusgroep omwille van geen contactgegevens.
Mei 2024	19 deelnemers uitgenodigd via sms, slechts 3 reacties. Geen focusgroep omwille van te lage respons.
Mei 2025	22 deelnemers gecontacteerd. Een groot aantal kon niet aanwezig zijn omdat ze aan het werk zijn (→ 4 hadden een job gevonden, 6 hadden les). Focusgroep gepland met 5 personen, waarvan 3 personen uiteindelijk aanwezig waren.

Figuur 28: werving focusgroepen follow up (2022-2025)

Meetindicator: persoonlijke leefomstandigheden

Leuven wordt als aangename woonplaats ervaren. De meeste deelnemers geven aan dat ze zich goed voelen in Leuven. Ze waarderen de stad omwille van haar veiligheid, netheid en de nabijheid van voorzieningen zoals winkels, scholen en openbaar vervoer. Openbaar vervoer wordt positief beoordeeld. Met uitzondering van enkele klachten over stakingen, drukte en onregelmatigheden. Fietsen wordt als gezond alternatief gezien maar is niet voor iedereen haalbaar. Leuven wordt omschreven als een vriendelijke en multiculturele stad. Toch ervaren velen ook stress, vooral door de hoge kosten van levensonderhoud en de moeilijkheid om een betaalbare woning te vinden. Zonder arbeidscontract is het vaak onmogelijk om een huurcontract af te sluiten, wat leidt tot gevoelens van onzekerheid.

'Als jij hebt contract, het is oke. Geen probleem. Alleen: je hebt geen contract, je kan niet huren.' (deelnemer focusgroep mei 2024)

De woonomstandigheden zijn vaak precair namelijk kleine ruimtes, gedeelde woningen, moeilijkheden bij het vinden van betaalbare huisvesting. Sommigen wonen alleen, anderen met familie. Er is hulp via het OCMW, CAW en andere diensten. Toch weet niet iedereen waar hij of zij terecht kan.

'Ik woon in een studio. Maar het is duur. Je moet veel betalen.'
(deelnemer focusgroep mei 2025)

Sommige deelnemers willen graag zelfstandig wonen, maar zien dat als onhaalbaar zolang ze geen werk of voldoende taalkennis hebben.

'Ik wil alleen wonen maar daarvoor moet ik werk hebben. Daarvoor moet ik opleiding volgen, daarvoor moet ik Nederlands kennen.' (deelnemer focusgroep mei 2023)

Meetindicator: motivatie en mentaal welzijn

Het mentale welzijn van de deelnemers staat vaak onder druk omwille van de stress die ervaren wordt. De cursisten benoemen heel wat uiteenlopende oorzaken die tot stress leiden.

Deelnemers ervaren stress over hun toekomst in België. Ze maken zich zorgen over welke job ze kunnen doen en waar ze zullen wonen. Een laag niveau Nederlands belemmert hen om een opleiding te volgen of werk te vinden. Ook administratieve zaken, zoals het aanvragen van een paspoort of het ontbreken van een identiteitskaart, zorgen voor onzekerheid. De oorlog in Oekraïne, financiële problemen en het alleen wonen versterken deze gevoelens. De taaldruk is groot: Nederlands is overal nodig maar wordt als moeilijk ervaren. Ze geven ook aan dat het spreektempo te hoog ligt, waardoor het moeilijk is om te begrijpen.

Voor deelnemers afkomstig uit conflictgebieden, zoals Oekraïne, speelt ook de oorlogssituatie een grote rol. Het dagelijkse nieuws uit hun thuisland brengt verdriet en spanning met zich mee. Dit beïnvloedt hun concentratie en motivatie voor het WoW traject.

Toch zien sommigen stress ook als motivatie om vooruit te gaan.

'Je moet een beetje stress hebben. Stress zorgt dat je dingen doet : oh ik moet studeren anders zit ik alle dagen thuis .' (deelnemer focusgroep mei 2023)

Meetindicator: netwerk en sociale participatie

De meeste deelnemers beschikken over een sociaal netwerk in België, bestaande uit familie, vrienden of kennissen uit de eigen gemeenschap. Dit netwerk biedt steun bij praktische en emotionele uitdagingen en zorgt voor gezelschap en gedeelde activiteiten. Toch geven sommigen aan dat ze hierdoor vooral binnen hun eigen bubbel blijven, wat hun kansen om Nederlands te oefenen beperkt. Het WoW traject helpt bij het uitbreiden van het netwerk maar de nood aan bredere sociale contacten blijft bestaan. Er is behoefte aan meer sociale interactie buiten het eigen netwerk bv. via spreektafels of vrijwilligerswerk.

'We praten en TV kijken, spelen soms voetbal, koken, samen eten... veel dingen samen doen.' (deelnemer focusgroep mei 2023)

Er zijn niet veel opties om Nederlands te oefenen. Er worden voorbeelden gegeven van gesprekken met burens, bij de dokter, of op school met de kinderen, maar deelnemers geven aan dat dit onvoldoende is om echt de taal te leren (of toch veel te langzaam). Sommigen

geven aan thuis te oefenen, maar als je dit niet met iemand kan doen die Nederlands spreekt, is dat moeilijk.

De focusgroep zelf werd als een leerkans ervaren om Nederlands te oefenen en ervaringen uit te wisselen.

'Ik ga naar spreekclub De Nomade. Het is hele goed voor mij.'

(deelnemer focusgroep januari 2024)

'Maak een systeem in Leuven dat kan praten. Per week 1 dag, 3 uur praten met mensen.' (deelnemer focusgroep mei 2024)

'Als je niet Nederlands leert buiten de les, je kan niet, je vergeet alles.'

(deelnemer focusgroep mei 2024)

Er werd aangehaald dat in Leuven meerdere talen gesproken worden en dat dit zowel een voordeel als nadeel is. Het is fijn dat veel Belgen Engels kunnen spreken voor de communicatie, maar om de Nederlandse taal te leren is net niet voordelig.

'Ik kan proberen te spreek Nederlands, maar niet goed, en sommige mensen willen helpen en spreek Engels. En bijna altijd, ik moet zeggen dat, eh, alsjeblieft, ik probeer Nederlands te spreken, spreek Nederlands voor mij.' (deelnemer focusgroep januari 2024)

Meetindicator: tevredenheid WoW

Deelnemers zijn over het algemeen tevreden over de begeleiding die ze krijgen binnen het WoW traject. Leerkrachten worden geprezen voor hun geduld, vriendelijkheid en betrokkenheid. De trajectbegeleiders krijgen veel lof voor hun betrokkenheid en ondersteuning. Ze worden vaak genoemd als belangrijke steunfiguren.

'Lies en Marie. Heel goed! Altijd vragen: hoe gaat het met jullie.'

(deelnemer focusgroep mei 2025)

'Een keer tijdens wiskunde spreken met Oekraïense vrouw over Nederlandse muziek. En onze leraar hoort gesprekken en ik krijg email 'beste X ik hoor over die gesprekken, ik geef je een Nederlands liedje en je kan studeren.' Ik kreeg bijna 20 liedjes om beter Nederlands studeren! Ja heel goed.' (deelnemer focusgroep januari 2024)

Deelnemers merken op dat het Nederlands dat geleerd wordt in de lessen, ander Nederlands is dat buiten de lessen gesproken wordt. Ze geven onder andere aan dat er verschillen zijn

qua dialecten, dat in de les trager en duidelijker gesproken wordt en dat woorden volledig worden uitgesproken. Er worden ook minder moeilijke woorden gebruikt in de les. In hun netwerk zijn weinig personen die (correct) Nederlands spreken. Waardoor ze verkeerde woorden, uitspraak en zinsbouw leren.

'Als je niet Nederlands leert buiten de les, je kan niet, je vergeet alles. Zaterdag en zondag ben ik thuis, ja? Maar ik ben niet blij, ik wil altijd Nederlands leren leren leren. Altijd. Als ze praten, is goed.' (deelnemer focusgroep januari 2024).

Toch zijn er ook kritische bedenkingen. Een aantal deelnemers geven aan dat ze graag meer spreektijd zouden hebben in de les. Nederlands spreken in de les ervaren ze als een meerwaarde om de taal te kunnen leren.

Sommige deelnemers vinden de lessen te eenvoudig of te repetitief vooral als ze al voorkennis hebben.

'De lessen zijn saai. Veel herhalen. Ik weet het al en dan zeg je nog eens.'
(deelnemer focusgroep mei 2025)

Sommige hoogopgeleide deelnemers geven aan dat ze wiskunde en ICT te eenvoudig vinden. ICT en wiskunde worden vaak als middel gezien om Nederlands te oefenen, eerder dan als doel op zich. De relevantie van deze vakken wordt wel erkend. De inhoud sluit echter niet altijd aan bij hun niveau. Ze gebruiken deze lessen dan vooral als mogelijkheid om hun Nederlands bij te schaven.

'Ik ga naar wiskunde maar ik al kunnen. Nooit nieuws, ik nog niet weten.'
(deelnemer focusgroep mei 2024)

Educatief professioneel toekomstplan

Deelnemers zijn ambitieus en hebben vaak een duidelijk toekomstbeeld. Ze willen jobs zoals boekhouder, kinderverzorger, administratief medewerker, apotheker, elektricien.

Alle deelnemers zijn het erover eens dat Nederlands leren belangrijk is om een job te kunnen vinden of een andere opleiding te kunnen volgen.

Ze willen bijdragen aan de samenleving en hun leven in België verder opbouwen. De Nederlandse taal vormt daarbij de eerste en grootste drempel. Nederlands leren is de absolute prioriteit en wordt gezien als sleutel tot een volgende stap.

'Ik werk in een pizzeria maar ik blijf daar vijf uur om te praten met klanten. Altijd Nederlands.' (deelnemer focusgroep mei 2024)

Er is frustratie over diploma-erkenning en beperkte toegang tot opleidingen zonder voldoende taalniveau.

Deelnemers willen opleidingen volgen via VDAB, CVO, LIGO of andere instellingen. Er is een sterke motivatie om door te groeien ondanks obstakels.

Sommigen geven aan dat ze meer nood hebben aan een intensieve taalcursus.

'Mijn droomjob is computerwerk. Ik hou van computers en ik heb administratief bediende gestudeerd in mijn land en rechten gestudeerd. Beiden werken op een computer. Ik weet HTML en CSS en ik leer mezelf Javascript, dit is programmataal. En nu ga ik naar de 2.3 Nederlands cursus en ik wil beginnen 2.4 en dan ik wil ICT cursus bij VDAB in special web development. Ik leer mezelf Javascript.'
(deelnemer focusgroep januari 2024)

Meetindicator: participatie op de arbeidsmarkt

Enkele deelnemers werken deeltijds of hebben stage gelopen. Velen hebben werkervaring in hun thuisland, maar ondervinden moeilijkheden om hier aan de slag te gaan.

Taalniveau, diploma-erkenning en discriminatie (bv. door hoofddoek) zijn belangrijke obstakels volgens hen voor het vinden van een job.

VDAB en trajectbegeleiders van het WoW worden als belangrijke steunpunten genoemd.

'VDAB zegt: jij kan werken. Maar de kantoren zeggen : geen ervaring, geen goed Nederlands.' (deelnemer focusgroep januari 2024)

'Ik studeer universiteit, vijf jaar. Ik heb een hele goede ervaring met mijn job of mijn beroep, maar in België niks.' (deelnemer focusgroep mei 2025)

'Ik heb 13 jaar gewerkt bij de gemeente in mijn land. Maar ik kan niet werken in België zonder goed Nederlands.' (deelnemer focusgroep mei 2025)

Focusgroep terugkommoment

In mei 2025 heeft er een focusgroep met 3 deelnemers plaatsgevonden. Deze 3 deelnemers hadden minstens 6 maanden het WoW traject afgerond.

Wonen en gezinssituatie

De deelnemers wonen in Leuven of omliggende gemeenten. Ze ervaren grote moeilijkheden bij het vinden van een betaalbare woning. Sommigen staan al meer dan tien jaar op de wachtlijst voor een sociale woning. De hoge huurprijzen en het feit dat vaak slechts één gezinslid werkt, maken de situatie financieel zwaar.

'Mijn man werkt alleen en betaalt alles. We kunnen geen goed appartement huren tot ik werk vind.' (deelnemer focusgroep terugkommoment mei 2025)

Opleiding en doorstroom

De deelnemers hebben lessen gevolgd bij Volt, LIGO of CLT tijdens het WoW traject. Sommigen zijn doorgestroomd naar opleidingen zoals administratie of boekhouden. De begeleiding van trajectbegeleiders wordt als zeer positief ervaren. Toch geven deelnemers aan dat het moeilijk is om een geschikte opleiding te combineren met gezinstaken.

'Ik wil graag een opleiding zorgkundige volgen maar het duurt 2 jaar en ik krijg geen loon. Dat is het probleem.' (deelnemer focusgroep terugkommoment mei 2025)

Werk en sollicitatie

De zoektocht naar werk verloopt moeizaam. Deelnemers ervaren drempels zoals onvoldoende Nederlands, gebrek aan Belgische werkervaring of het ontbreken van een erkend diploma. Sommigen hebben al tientallen sollicitaties gedaan zonder succes. Er is interesse in IBO-trajecten (individuele beroepsopleiding) maar ook daar is begeleiding nodig.

'Ik heb meer dan 50 sollicitaties gedaan. Ze zeggen: je hebt geen ervaring in België' (deelnemer focusgroep terugkommoment mei 2025)

Taal en motivatie

Hoewel deelnemers vaak al een goed niveau Nederlands hebben, wordt dit door werkgevers niet altijd als voldoende beschouwd. Deelnemers geven aan dat zelfstudie moeilijk is, zeker in combinatie met een druk gezinsleven. Ze pleiten voor meer lessen op school in plaats van thuis.

'Als ik thuis ben, ga ik koken of poetsen. Ik kan niet altijd studeren. Op school moet je luisteren en dat is beter.' (deelnemer focusgroep terugkommoment mei 2025)

Netwerk en steun

De deelnemers hebben geen familie in België maar wel vrienden of kennissen die hen ondersteunen. Zo sprak een deelnemer over een buurvrouw die haar intensief ondersteunt. Deze vrouw helpt haar met praktische zaken zoals bv. vervoer van de kinderen naar de voetbaltraining in de periode dat ze nog geen rijbewijs had.

'Deze vrouw is mijn zus, mijn familie, mijn alles.' (deelnemer focusgroep terugkommoment mei 2025)

Dit geeft het belang aan van informele netwerken en persoonlijke steunfiguren.

Sommigen krijgen hulp van het OCMW, anderen niet. De rol van sociale contacten is belangrijk, zowel voor praktische hulp als voor emotionele steun.

Evaluatie en monitoring van de partners

Op verschillende tijdstippen zijn gedurende het volledige onderzoek netwerkanalyses gebeurd in samenspraak met de netwerkpartners. Dit was in oktober 2022, juni 2023, maart 2024 en november 2024. Via de netwerkanalyse werd het functioneren van de partners afzonderlijk, m.b.t. de eigen kernopdrachten én op het functioneren van de partners in het partnernetwerk onderzocht alsook de effectiviteit van het WoW-traject. Daarnaast werden de sterktes en zwaktes van het WoW nagegaan en werd input verzameld voor de optimalisatie van het WoW traject.

Eerste netwerkanalyse (oktober 2022)

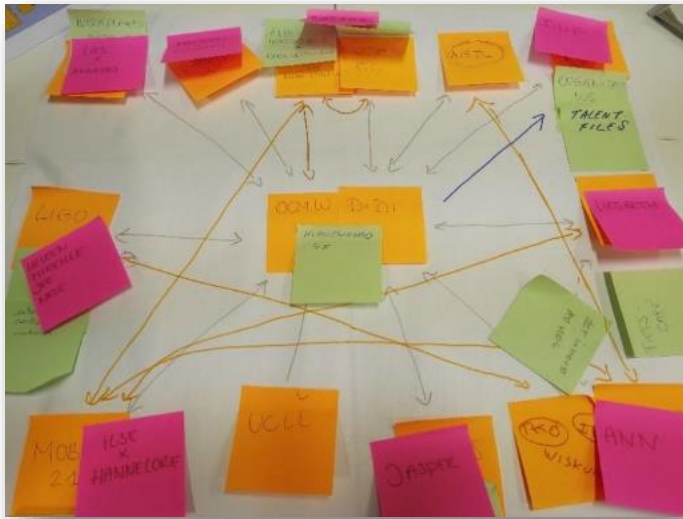
Sociale netwerkanalyse is gericht op het blootleggen of het in kaart brengen van de interactiepatronen tussen bepaalde actoren (Freeman, 1997). Tijdens de eerste netwerkanalyse werd het netwerk dat instaat voor de organisatie van het WoW-traject in kaart gebracht aan de hand van volgende kenmerken:

- Densiteit: hoeveel verbindingen zijn er?
- Centraliteit: hoeveel van die verbindingen komen bij één persoon terecht?
- Frequentie: hoe frequent worden die verbindingen aangesproken?
- Doelmatigheid: waarom wordt er samengewerkt?
- Intensiteit: hoe sterk, diepgaand is de manier van samenwerken?

Op basis van deze mapping werd nagegaan welke verbindingen primair zijn en welke verbindingen opgebouwd of versterkt moeten worden. Ook kunnen mogelijke zwakke schakels geïdentificeerd worden (bv. ontbrekende verbindingen of te centrale verbindingen). Deze oefening is sterkt gelinkt aan de doelstellingen, missie en visie die de partners zelf voor ogen hebben bij het organiseren van het WoW Traject. Verschillende partners waren aanwezig: Ligo leerkracht, Mobiel 21, Arktos, trajectbegeleiders, TRAVI, VDAB, en CVO volt.

De groep werd opgedeeld in twee subgroep, iedere groep ging op dezelfde manier aan het werk: er werden vragen gesteld m.b.t. bovenstaande kenmerken. Iedereen schreef elke partners op post-it's en plakten deze op een groot papier. Zij kozen zelf de verhouding tussen de partners, dit konden ze visualiseren door de afstand van de post-its onderling te bepalen (Figuur 28 en Figuur 29). Partners met frequente verbindingen, stonden dichterbij. Daarnaast tekenden zij ook pijlen tussen de verschillende partners, deze pijlen konden in verschillende richtingen werken (soms was er sprake van wisselwerking tussen partners, soms was er sprake

van 1 richting). Partners met een diepgaande manier van werken hadden dikke lijnen onderling.

Figuur 29: groep 1 netwerkanalyse

Figuur 30: groep 2 netwerkanalyse

Densiteit

Het WoW-traject wordt gerealiseerd door een groot netwerk. Tientallen partners zijn betrokken en staan in wisselwerking met elkaar. Hierin wordt ook de mogelijkheid gezien om onderling te 'netwerken' en expertise uit te wisselen. Dit bevordert de samenwerking. De keerzijde is dat dit niet altijd opportuun of mogelijk is omwille van timing en werklast die het niet toelaat om bv. netwerkmomenten en intervisie waar kennisdeling centraal staat, bij te wonen.

We merken enthousiasme bij diverse partners om de verbindingen tussen verschillende partners te versterken, meer samen te werken of samen te zitten 'om te weten wie met wat bezig is'. Hierbij geven partners aan dat het belangrijk is om een gezicht te kunnen plakken op iemand en elkaar ook fysiek te blijven ontmoeten. Enkele concrete suggesties gericht op een efficiëntere uitwisseling van informatie hadden betrekking op terugkoppeling na de klassenraden en het zicht krijgen op de doorstroom na het WoW traject, nl. weten wat er met de cursisten gebeurt nadat het traject is afgerond. De vraag wordt hier gesteld of het mogelijk en haalbaar is om hen te blijven opvolgen (na drie maanden of na één jaar). Hierbij wordt aangegeven dat bijkomende initiatieven niet als belastend ervaren mogen worden. Meer samenwerking, mag niet gelijk staan aan meer werk en administratie.

Het WoW traject leidt ook tot contact met een ruimer netwerk. Het kan een '*springplank naar mogelijke toeleiders*' zijn. Opvallend was dat in beide groepen het Agentschap Integratie en Inburgering vergeten werd te vermelden op een post-it, terwijl de partners wel aangaven dat zij een belangrijke rol spelen '*Zij zijn de regisseur. Als zij niet aanmelden, dan krijgen we geen toestroom*'.

Centraliteit

We zien in beide groepen dat de trajectbegeleiders een centrale functie vervullen. Het is belangrijk dat iemand de rode draad blijft vasthouden en een duidelijk beeld heeft van het traject van de deelnemers. Zij staan duidelijk in contact met elke partner in het traject.

'Dat is zeker belangrijk dat je vaste personen hebt, die een tijd blijven hangen. En dat dat niet altijd iemand anders is. Niet alleen voor de partners is dat minder goed, maar ook voor deelnemers gewoon eh.' (CVO Volt)

Een keerzijde is dat dit belastend kan zijn om zoveel verbindingen in stand te houden en dit veel verantwoordelijkheid van de trajectbegeleiders vraagt "*ze zijn de lijm, maar wat als ze even uitvallen?*". Een suggestie wordt gegeven om een draaiboek uit te werken om dit op te kunnen vangen.

Frequentie

Er ontstaan drie kringen op vlak van intensiteit van het contact.

- De binnenkring, waarin Ligo, CVO VOLT en CLT, Stad Leuven, VDAB & OCMW wekelijks samenwerken. De trajectbegeleiders hebben dagelijks onderling contact met elkaar.
- De buitenkring bestaat uit de partners die meer sporadisch samenzitten, afhankelijk van het traject, bv. tijdens de opstart of afsluitmomenten van het traject. Deze partners zijn Mobiel 21, Photovoice traject UCLL en Arktos. Deze vorm van samenwerken bestaat uit elkaar ontmoeten op deze momenten.

Daarnaast nemen de trajectbegeleiders als daar nood voor is, individueel contact op via mail (om de 3 maanden). Tot slot staat het Agentschap Integratie en Inburgering ook in verbinding met de trajectbegeleiders, CVO Volt, CLT en Ligo.

Doelmatigheid

Er is een erg gedifferentieerd aanbod. Iedereen is tevreden over het aanbod dat momenteel aangeboden wordt. Partners geven aan dat het een meerwaarde is om diverse 'vakken'/'lessen' aan te bieden i.p.v. 'enkel' Nederlands, anderzijds maakt die variatie aan aanbod het geheel zo complex dat het overzicht verdwijnt.

'Maar waar ik dan op bots is dan, 'oh, verlengd, standaard, niveau 1 2, 2 1'... Wanneer heb ik die 50 deelnemers allemaal gezien zonder dat daar overlap is? Wie moet ik dan allemaal van lesgevers aanspreken? Het knettert gewoon. Het knettert gewoon. (...) dat is voor mij een puzzel waar dat ik op vastloop. Dan pak ik die deelnemers en dan zet ik die samen, 'maar ik heb u al gezien?' en ja, dan is dat waarschijnlijk verandert. Ja dat is, ik vind dat onmogelijk om daar altijd in mee te blijven. Ik heb daar hulp bij nodig (lacht).' (Mobiel 21)

Het merendeel van de partners gaf aan meer als een geheel te willen werken en meer samen te werken.

'Ik zou dat ook wel nog meer willen. Omdat we zo allemaal eilandjes zijn en jullie (= trajectbegeleiders) zijn dan zo de lijn die centraal is.' (Ligo)

De suggestie werd gegeven om eventueel met clusters te werken, zodat de taken meer verdeeld kunnen worden tussen verschillende partners en er gericht (samen)gewerkt kan worden, rond bv. bepaalde thema's. Hieronder werd een voorbeeld gegeven door Arktos:

'Ik denk dat als je merkt dat bepaalde, euh, deelnemers regelmatig afwezig zijn, dat, dat ik ingeschakeld wordt om eens te gaan zien van: waar zitten die dan? Als die in de les moeten

zijn, waar zitten die dan? Zijn die thuis? Of zijn die, weet ik veel, waar? (...) dus qua dossierlast, denk dat ik wel wat verlichting kan brengen door bij gasten die dreigen uit te vallen die op te pikken.’ (Arktos)

Er werd opgemerkt dat het belangrijk is dat alle partners de ruimte behouden om hun eigen werkwijze te hanteren. Hierover dienen duidelijk afspraken gemaakt te worden. Enkel wanneer er draagvlak is en het relevant is voor de partners. Uit het gesprek komt duidelijk naar voor dat bepaalde partners (zoals Mobiel 21, Aktos) zeker openstaan voor meer wisselwerking en het delen van bepaalde taken en opdrachten.

Intensiteit

Partners geven aan dat er een evolutie merkbaar is op vlak van samenwerking in vergelijking met de voorbije jaren. Aan de vraag rond meer samenwerking komt dus al een deel tegemoet. Dit is ook een proces dat tijd nodig heeft om te groeien en fundamenten te leggen. Er wordt meer onderling contact gezocht en vaker teruggekoppeld over bepaalde casussen. Ook dat bevordert de werking van het WoW-traject en zorgt voor meer wisselwerking.

‘Ik denk ook wel dat we zekerder aan het worden zijn van ons aanbod. Dat voel ik ook wel zo, naar de deelnemers toe, er wordt sneller opgepikt of sneller een signaal gegeven naar de trajectbegeleiders dan van ‘daar gaat het niet goed mee’ of ‘willen jullie daarvoor eens komen?’ dat voel ik ook wel, dat dat vlotter gaat. Dat er vertrouwen is in mekaar.’
(trajectbegeleider)

Tweede netwerkanalyse (juni 2023)

In juni 2023 werd er stilgestaan bij de plan- en procesevaluatie van het traject. Aanwezige partners waren: Ligo, CVO Volt, leerkracht CVO Volt, Photovoice (UCLL), 2 trajectbegeleiders, Mobiel 21, leerkracht CVO Volt en Groep Intro. Opnieuw werd er gewerkt in subgroepjes waarbij ze de doelen, subdoelen en acties van het WoW traject in kaart moesten brengen.

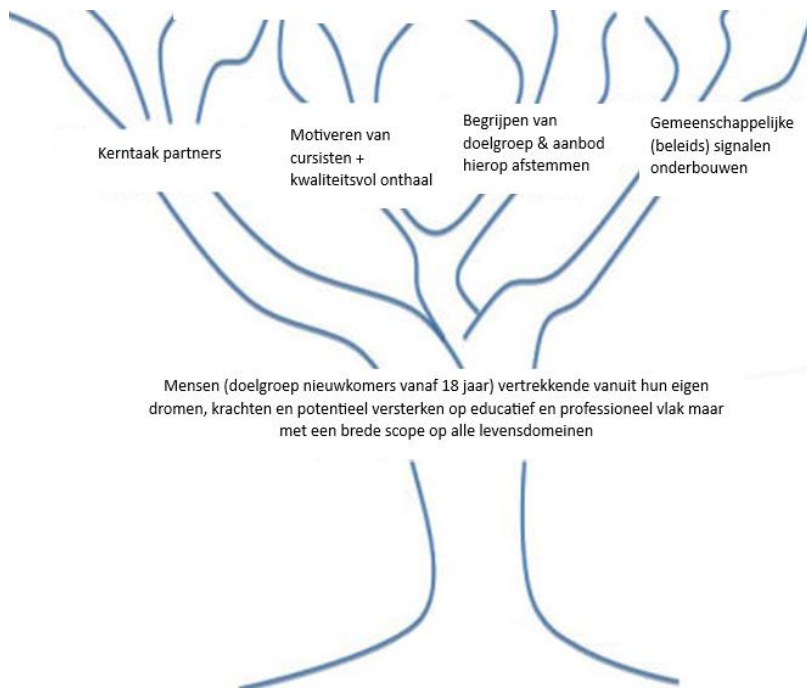
Bij het uitvoeren van een **planevaluatie** werd nagegaan of de uitgangspunten van het activeringstraject helder zijn, of de doelstelling en doelgroep helder zijn omschreven en wat de werkzame bestanddelen van het traject zijn. Dit door veronderstellingen achter het geplande traject te ontrafelen. Aan iedere actie die je onderneemt binnen het traject liggen impliciete en expliciete veronderstellingen ten grondslag over hoe en waarom een bepaalde activiteit zal leiden tot kwaliteitsverbetering of naleving van de doelstellingen.

Deze veronderstellingen werden op een systematische manier gereconstrueerd: (Bos, 2013)

1. Algemeen geformuleerde doelstellingen werden uitgewerkt in een reeks concretere doelen die strategisch belangrijk zijn om die algemene doelstelling te bereiken.
Indien doelstellingen al bepaald zijn, zijn deze helder voor iedereen?
2. In de doelenboom werd een onderscheid gemaakt tussen hoofddoelen of einddoelen en subdoelen of strategische doelen. Daarnaast werden aan deze doelen acties gekoppeld om aan deze doelstellingen tegemoet te komen.
3. Vervolgens werd nagegaan hoe deze acties bijdragen bij aan deze doelstellingen? Zijn we goed op weg om deze doelstellingen te bereiken met het traject?
4. Tot slot werd plenair besproken waar de gelijkenissen en verschillen zitten? Er wordt een algemene doelenboom gemaakt.

Partners gaven aan dat de doelen niet altijd duidelijk zijn voor de cursisten. Het WoW traject staat voor een brede waaier aan initiatieven en activiteiten die leiden tot de versterking van de cursisten op meerdere vlakken. Hierdoor kunnen er verschillende doelen per cursist nagestreefd worden. Het gemeenschappelijke is in het versterkende karakter van het traject, zowel op vlak van schoolse vaardigheden als persoonlijke groei en arbeidsoriëntatie. De complexiteit van dit gegeven, maakt dat het moeilijk uit te leggen is aan derden wat het geïntegreerd traject juist inhoudt. Daarnaast gaven partners aan dat de titel "Geïntegreerd traject", zoals bij de start in 2022 gehanteerd, door de cursisten niet gebruikt of begrepen wordt. Soms werd gesproken van de Grote Opleiding, maar ook dat bleef voor de cursisten vaak nog een vaag begrip. Uiteindelijk werd in 2024 gekozen voor de titel Wijzer Op Weg.

Partners geven aan dat zelfredzaamheid natreven één van de kerndoelstellingen moet zijn om na te streven binnen het geïntegreerd traject.

Figuur 31: vereenvoudigde doelenboom opgemaakt door partners tijdens tweede netwerkmoment

Procesevaluatie

Bij de procesevaluatie staat het verloop van de uitvoering van het activeringstraject centraal. Via de procesevaluatie werd nagegaan hoe de monitoring in de praktijk wordt gedaan. We stelden hierbij de volgende vragen:

- Is het traject uitgevoerd volgens plan? Zo niet, hoe is hiermee omgegaan?
- Wat waren de belangrijkste uitdagingen en successen van het traject?
- Wat waren de belangrijkste lessen die we geleerd hebben uit het traject?
- Wat zouden we anders gedaan hebben als we het traject opnieuw zouden doen? (Kijk bijvoorbeeld naar de frequentie, de kwaliteit, de manier van inzet en de tijdsperiode van middelen en activiteiten). Wat hebben we nodig om het de volgende keer beter te doen?
- Hoe is de waardering en ervaring van deelnemers en uitvoerders en wat heeft het hen opgeleverd? Zijn de doelen bereikt?
- Hoe verloopt de samenwerking tussen de partners?

Partners gaven aan dat het traject wel uitgevoerd is volgens plan, maar dat er een uitbreiding heeft plaatsgevonden op het standaardtraject. Ze geven aan dat de focus moet blijven liggen op de verlengde trajecten aangezien daar de nood het hoogst is.

Partners gaven ook hier aan dat het project erg complex en soms onduidelijk is. Waarvoor staat geïntegreerd traject? Wie zijn alle partners? Hoe verloopt de communicatie onderling?

Wat zijn de lopende afspraken hierrond? Hoe gaan we om met gemixte groepen van standaard trajecten en verlengde trajecten? Partners geven aan dat deze mix, vooral bij ICT, niet in het voordeel is van de verlengde trajecten. Inzetten op differentiatie is belangrijk, maar niet evident.

Partners gaven aan dat één van de uitdagingen de werving van de cursisten is. Door het traject groter te maken, en bijgevolg meer cursisten en lesgevers te hebben, wordt de opleiding zeer complex. De vraag wordt gesteld hoe cursisten het beste opgevolgd kunnen worden. Op welke manier kunnen partners bijvoorbeeld dezelfde cursist opvolgen en in hoeverre kan dat rekening houdend met de GDPR wetgeving? Partners geven aan dat er meer uitwisseling mag zijn tussen partners over cursisten, bv. wanneer een cursist stopt met een bepaalde cursus kan dat invloed hebben op een andere cursus. Partners geven hierbij aan dat dit anders verloopt bij cursisten die het standaard traject volgen versus de cursisten die het verlengde traject volgen. Die laatste zijn langer betrokken in de opleiding, waardoor opvolging makkelijker wordt en de cursist beter gekend is. Bij de eerste groep kan het voor sommige leerkrachten niet helder zijn wat de cursist wilt bereiken, omdat zijn of haar traject zo kort is. Bij Mobiel 21 werd de bedenking gemaakt dat op maat werken niet evident is als je cursisten maar een viertal sessies ziet.

Partners geven aan dat de aanwezigheid van cursisten tijdens de lessen sterk kan variëren, en dit omwille van persoonlijke redenen maar ook omwille van redenen gelinkt aan de organisatie van het traject. Er is soms sprake van drop-out. Cursisten zijn regelmatig afwezig, omwille van persoonlijke redenen of door een dubbele boeking in lessen en activiteiten. Ook hier zorgt de complexiteit van het traject ervoor dat de cursisten op verschillende plaatsen (tegelijk) moeten zijn en dat er veel van hen gevraagd wordt. Zij geraken, net als de partners, soms het overzicht kwijt.

Daarnaast zijn de cursistengroepen soms sterk heterogeen samengesteld o.b.v. voorkennis, traject en motivatie. Er is soms een groot verschil in voorkennis bij de cursisten, wat enerzijds een uitdaging kan vormen en anderzijds een opportuniteit kan vormen om peer-to-peer leren te stimuleren. Dit maakt dat lesmateriaal up to date moet gehouden worden afhankelijk van de cursisten die aanwezig zijn in de les (bv. extra materiaal/uitdagingen voor degenen die al over bepaalde digitale vaardigheden beschikken). Daarnaast draagt het gegeven dat de verlengde en de verkorte trajecten samen in één klas zitten bij aan deze complexiteit. Tot slot zien we bij bijvoorbeeld Mobiel 21 dat het boeiend is om te werken met een groep waarin zowel cursisten zitten die gemotiveerd zijn om te leren fietsen als cursisten die niet gemotiveerd zijn. Hierbij worden sessies georganiseerd o.b.v. de motivatie van de cursisten.

Het opzoek gaan naar fietsbuddy's is een uitdaging en de huidige werkvormen worden (her)bekeken vanuit één gemeenschappelijk moment samen en daarna een traject op maat aan te bieden.

Er is een vraag naar opvolging van cursisten wanneer deze de opleiding verlaten. Partners zijn benieuwd naar cijfers over hoeveel cursisten starten, stoppen, uitvallen en welk niveau ze behalen. Daarnaast wensen ze ook na het afronden van het WoW-traject zicht te krijgen over hoe het met de cursisten gaat. Hebben zij hun doelen (deels) bereikt? Hoe staan zij in het leven? Hoe blikken zij terug op het geïntegreerd traject? De vraag werd gesteld hoe dit gerealiseerd kan worden, aangezien de cursisten niet altijd even bereikbaar zijn. De suggestie werd gegeven de cursisten op te bellen enkele maanden na het afronden van de cursus.

Sommige partners, waaronder VDAB, geven aan de eigen werking zelf ook te evalueren. Zij passen al doende hun werking aan door zelfevaluatie.

Tot slot geven de partners aan dat zij elkaar graag beter willen leren kennen. De onderlinge samenwerking is momenteel beperkt, maar wordt als wenselijk beschouwd. Op dit moment verloopt de samenwerking voornamelijk via het OCMW. Trajectbegeleiders gaven aan dat de contactgegevens van alle partners beschikbaar zijn via de Teamsomgeving. Sommige partners zijn echter nieuw in het traject, waardoor het niet altijd evident is om te achterhalen wie welke rol vervult. Dit gebrek aan duidelijkheid speelt ook bij cursisten: zij weten soms niet bij wie ze terecht kunnen met specifieke vragen. De trajectbegeleiders vervullen hierin een centrale rol. Voor cursisten is hun positie duidelijk, en zij vormen vaak het eerste aanspreekpunt en een belangrijke terugvalbasis.

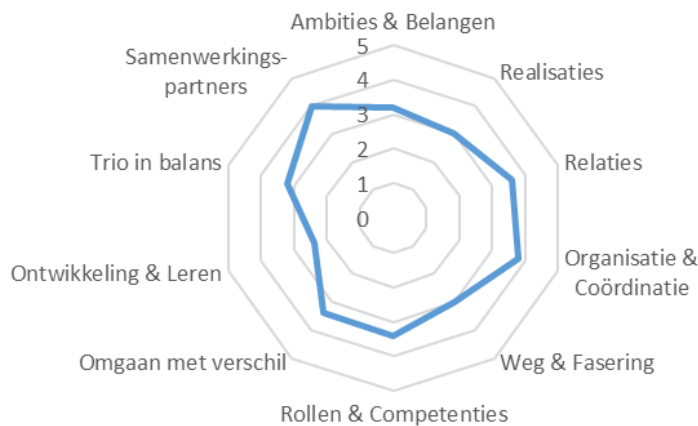
Derde netwerkanalyse (maart 2024)

Ter voorbereiding van de netwerkanalyse werd gevraagd om de ArrowRoots quickscan van Pronet in te vullen (Vienne & Opstaele, 2018). Het ArrowRoots-Model biedt een overzicht van de domeinen en processen die "gemanaged" moeten worden om samenwerking tussen organisaties succesvol te laten verlopen. Het ArrowRoots-Model brengt op een geconcentreerde manier de complexiteit van samenwerken in beeld: welke aspecten vereisen meer aandacht? Hoe ziet samenwerking eruit? Waar moet je als begeleider of trekker aandacht aan besteden? Het ArrowRoots-Model geeft een visie en denkkader mee dat houvast kan bieden. Het is een hulpmiddel om een inschatting te maken in hoe je samenwerkingsverband werkt. Hiervoor werd een quickscan uitgewerkt gebaseerd op 10 domeinen (Pronet).

- **A:** ambitie en belangen. Waar doen we het voor? Wat is onze gedeelde ambitie? Belangen zijn er op: individueel, organisatorisch en netwerk niveau.
- **R:** realisaties, doelen. Wat zijn de doelen, acties en projecten die partners moeten ondernemen via samenwerking.
- **R:** relaties en samenwerkingsklimaat. Hoe werken we samen? Hoe maken we het samenwerkingsklimaat constructief?
- **O:** organisatie en coördinatie. Hoe organiseren we ons? Hoe wordt de organisatiestructuur uitgetekend?
- **W:** weg uitstippelen. Welke stappen zetten we? Wanneer zijn we waar mee bezig? Kies je voor verdieping of vooruitgang?
- **R:** rollen en competenties. Wat is de bijdrage van elke partner binnen het proces?
 - Strategische rollen: draagvlak creëren, woordvoerder, onderhandelaar, criticus
 - Taakgerichte rollen: uitvoerder, raadgever, resultaatbewaker
 - Procesmatige rollen: sfeermaker, supporter, diplomaat, ondersteuner, waarnemer
- **O:** omgaan met verschillen. Hoe kunnen we spanningsvelden constructief benutten?
- **O:** ontwikkeling en collectief leren. Hoe zorgen we voor een leercultuur? Op drie niveaus: collectief veld/netwerksamenwerking, organisatie niveau en individueel niveau.
- **T:** trio in balans. Hoe doen we recht aan het samenspel tussen individu, organisatie en netwerk?
- **S:** samenwerkingspartners. Welke partners kiezen we en hoe houden we hen betrokken?

De quickscan werd door zes medewerkers van de stuurgroep ingevuld. De netwerkanalyse vond plaats tijdens deze stuurgroep met dezelfde medewerkers. Hieruit bleek dat vooral de thema's realisaties, ontwikkeling & leren en weg & fasering het laagste scoren (Figuur 31). De thema's die het hoogste scoren waren: samenwerkingspartners, organisatie & coördinatie en relaties. Vervolgens werden de thema's die het laagste scoren verder uitgewerkt in een concreet actieplan (Bijlage 8 tabellen 7-9): hierin werden via arceringen een onderscheid gemaakt tussen acties op individueel niveau, organisatieniveau en collectief niveau. Alle niveaus zijn evenwaardig binnen een kwalitatieve samenwerking.

ArrowRoots voor GT

Figuur 32: resultaten ArrowRoots bevraging stuurgroep.

1: nog nauwelijks stappen gezet, 2: al enkele stappen gezet, 3: voldoende basis is gelegd, 4: we staan al redelijk ver, 5: we doen dit uitstekend.

Het thema “realisaties” gaat over duidelijkheid m.b.t. doelstellingen, acties en projecten die partners moeten ondernemen via samenwerking. Uit bovenstaande netwerkanalyses kwam al naar voor dat het belangrijk is om duidelijk te communiceren over de doelstellingen, nl. waar staat het WoW traject voor? Hoewel de doelstellingen algemeen duidelijk zijn, is het vooral de uitdaging om na te gaan hoe deze doelstellingen in de praktijk gerealiseerd kunnen worden. Met andere woorden: welke specifieke acties kunnen er ondernomen worden om deze doelstellingen te bereiken? Wie neemt hier welke rol/verantwoordelijkheid in op? Er moet een duidelijke missie en visie bepaald worden. Een hindernis die hierbij wordt benoemd (Bijlage 8, tabel 7) is dat er geen algemene coördinator is om de visie en strategie van het WoW traject uit te werken.

Ook het thema “ontwikkeling & collectief leren” was een aandachtspunt. Uit de vorige netwerkanalyses bleek dat er een vraag is naar meer samenwerking en professionalisering. Er is een groot netwerk aan partners betrokken binnen het WoW-traject en er worden dus ook opportuniteiten gezien om van elkaar te leren. De vraag werd gesteld hoe er een systematische leercultuur gerealiseerd kan worden (Bijlage 8, tabel 8). Er werd het voorstel gegeven om 1x per jaar een lerend netwerk (evt. gekoppeld aan een start- of einddag) met zeer duidelijke meerwaarde voor de partners te organiseren. De volgende elementen zouden deel kunnen uitmaken van zo'n lerend netwerk: extra vorming en professionalisering, delen van eigen good practices en uitdagingen, thema's die leven bij het WoW-traject, etc. Initieel werden de netwerkanalyses ook opgevat als dergelijke professionaliseringmomenten, toch bleek dit

praktisch niet te organiseren (omwille van drukke agenda's, andere prioriteiten, overbevraging, etc). De rollen en verwachtingen van partners moeten duidelijk opgesteld en gecommuniceerd worden.

Tot slot, het thema "weg & fasering" gaat vooral over de toekomst van het WoW-traject. Het traject loopt af in 2025, hoe gaan we verder in de volgende legislatuur? (Bijlage 8, tabel 9). Waar willen we naartoe evalueren? Welke stappen moeten we concreet zetten? Hoe ziet die timing eruit en kiezen we voor verdieping of vooruitgang? Tijdens de netwerkanalyse kwam naar boven dat dit belangrijke vragen zijn die gesteld moeten worden, maar dat hier niet altijd de tijd en ruimte voor is om dit uit te denken.

Een belangrijke vaststelling is dat voor het uitdragen van het actieplan en het uitwerken en finaliseren van acties en doelstellingen er een duidelijke rol moet weggelegd worden voor een coördinerende functie die dit verder kan vormgeven. Er moet tijd, ruimte en middelen zijn om het WoW-traject structureel te verankeren en verder uit te diepen. Er moeten duidelijke rollen/verwachtingen van coördinator(en) opgesteld worden en trekkers moeten worden geselecteerd (Bijlage 8, tabel 9).

De thema's "samenwerkingspartners" en "relaties" kregen in vergelijking met de andere thema's een hogere score. De stuurgroep benadrukt dat samenwerking lukt en constructief is. Dit werd ook grotendeels bevestigd door de partners uit de andere netwerkanalyses. Partners slagen erin om ondanks de complexiteit elkaar te vinden en samen te werken. Er heerst een aangenaam samenwerkingsverband met een diversiteit aan partners die elk complementair kunnen samenwerken. Verschillende levensdomeinen worden gecovered, waardoor niet alleen de focus ligt op schoolse vaardigheden (zoals Nederlands, wiskunde en ICT), maar ook persoonlijke groei (zoals Photovoice) of specifieke vaardigheden (zoals Mobiel 21 of Velo).

Opvallend werd het thema "organisatie & coördinatie" ook hoog gescoord in vergelijking met de andere thema's. De organisatiestructuur die momenteel aanwezig is, werkt volgens onze stuurgroep leden. De stuurgroep komt regelmatig samen en tekent de belangrijkste stappen van het WoW-traject uit. De trajecten van de cursisten worden opgesteld en gemonitord vanop een afstand. De belangrijkste coördinerende partners vinden elkaar regelmatig en er is afstemming en terugkoppeling.

Vierde netwerkanalyse (november 2024)

Het doel van deze netwerkanalyse was om het netwerk van de cursist tijdens het WoW traject in kaart te brengen. Nadien hebben werd er gekeken naar het netwerk van de cursist na het afronden van het WoW traject vanuit de vraag: bereiken we alle doelen voor de cursisten van het WoW traject met de reeds betrokken partners of zijn er nog ontbrekende partners en/of doelen die we niet bereiken? Indien ja, welke rol kan het beleid hierin opnemen? Welke acties zijn nodig om mogelijke uitdagingen binnen het WoW traject weg te werken? Deelnemers aan deze netwerkanalyse waren: Ligo, CVO CLT, CVO Volt, VDAB, Photovoice (UCLL), Groep Intro, Agentschap Integratie en inburgering, Mobiel 21, 2 trajectbegeleiders.

Er zijn zeer veel betrokken diensten en organisaties die ondersteunend kunnen zijn voor de cursisten van het WoW traject. De diensten waarmee de cursist in contact staat of kan staan, zijn opgedeeld in 5 soorten netwerken:

1. Netwerk i.v.m. sociale participatie
2. Netwerk i.v.m. onderwijs
3. Netwerk i.v.m. professionele oriëntatie
4. Netwerk i.v.m. welzijn
5. Andere netwerken

Vervolgens werd bekeken of deze netwerkpartners dichtbij de cursist staan of eerder veraf.

Netwerk sociale participatie

Netwerken die vallen onder sociale participatie gaan onder meer over hun sociaal netwerk, vrije tijd en vrijwilligerswerk. Partners die zich binnen dit netwerk bevinden zijn: UCLL Photovoice, fietsschool Velo (mobiel 21), en Arktos. Organisaties die niet rechtstreeks betrokken zijn bij het WoW traject, maar die ook belangrijk zijn voor de cursist zijn zoals benoemd door de partners tijdens de netwerkanalyse: De Nomade, buurtcentra, Natuurpunt, buddy's, buurtsport, cultuurinitiatieven, Maakleerplek, Kom Binnen, Uitpas, bibliotheek en vrijetijdsorganisaties (bv. Whisper). Interessant om te onderzoeken is of de organisaties die verder van de cursist af staan of waar nog geen contact mee is, ook zouden openstaan voor de doelgroep van het WoW-traject. Suggesties werden gegeven om deze organisaties te informeren over het WoW-traject zodat zij ook deze nieuwkomers kunnen ontvangen en de trajectbegeleiders een goed overzicht te geven van deze organisaties zodat zij gericht nieuwkomers naar daar kunnen doorverwijzen. Een bezoek aan de bib is interessant omdat ze er allerlei activiteiten doen (ook voor ouders en kinderen) en dit ook kan gelinkt worden aan de UITpas. Participatie aan cultuur is vaak te duur voor de nieuwkomers. Voorheen was er ook

het project "Bijt in je vrije tijd" waardoor cultuur ook mogelijk werd op een betaalbare manier. Vanuit LIGO is er een activiteit geweest met Natuurpunt gericht op verschillende doelstellingen: taal in de natuur, ontspanning en dus ook mentaal welzijn. Ook organisaties die aandacht besteden aan nieuwkomers zouden een goede doorverwijspartner kunnen zijn voor culturele en vrijetijdsactiviteiten bv. Whisper, OHL,... Buurtsport is een goed initiatief maar de vraag is of de nieuwkomers de weg ernaar vinden. De aansluiting bij een reguliere sportclub is vaak nog moeilijk. Sportclubs zijn immers vaak georganiseerd op een manier die de nieuwkomers niet kennen vanuit hun land van herkomst (bv. voetballen op straat versus een sportclub met lidgeld betalen, bepaalde dagen training, ...).

Organisaties die overkoepelend in contact (kunnen) staan met de cursist zijn: De Nomade, geloofsgemeenschappen, culturele gemeenschappen die door sommigen bij sociale participatie werden geplaatst. De geloofsgemeenschappen hebben een grote sterke verbindende kracht. Vervolgens zijn er nog: Iedereen digitaal, 2GO (voor het behalen van het rijbewijs) en Refu Interim (momenteel onder de nieuwe naam Compagnie Cordial) .

Opvallend was de vaststelling dat er momenteel weinig sociale participatie van de cursisten is, dit onder andere door de drukke planning van het WoW-traject. De lessen maken dat er nog weinig ruimte is om te kunnen participeren aan andere activiteiten overdag.

Netwerk onderwijs

Dit zijn de partners met als hoofdplicht het verwerven van kennis en vaardigheden. Binnen het WoW-traject zijn dit: CLT, LIGO, cvo VOLT en Mobiel 21. Daarnaast zijn er ook de trajecten voor taalvloeren. De ervaring is dat het WoW traject vaak al voldoende belastend is voor de cursisten waardoor het informeel leren (bv. Kom Binnen, taalvloer, ..) minder aan bod komt en eerder na het traject een belangrijke rol speelt. Ook binnen deze informele leercontext kan het Leuvens Leerecosysteem (LLES) geplaatst worden, naast de Maakleerplek en VELO (fietschool). Deze organisaties zorgen niet alleen voor het verhogen van vaardigheden, maar ook voor sociale contacten en verbinding buiten een schoolse context.

Netwerk professionele oriëntatie

Dit netwerk bevat partners die gefocust zijn op arbeidskansen, loopbaanondersteuning, oriëntering naar opleiding of werk of toekomstperspectief in het algemeen. Dichtbij het WoW-traject bevindt zich VDAB, Agentschap Inburgering en Integratie (AGII), Groep Intro en VELO. We zien verschillen in de manier waarop de begeleiding van sommige organisaties wordt

ervaren. De individuele aanpak van de hulpverlener/begeleider zorgt voor een verschil in opvolging van de nieuwkomer. Opvallend: er wordt veel doorverwezen naar de trajectbegeleiders van het WoW traject. Ze zijn een centraal aanspreekpunt en worden eigenlijk door iedereen als eerste aangewezen om langs te gaan met hun vragen, terwijl dit eigenlijk gedragen zou kunnen worden door meerdere partners (bv. VDAB, AGII, maar ook trajectbegeleiders op de scholen). Het is interessant om te onderzoeken wat maakt dat de trajectbegeleiders van het WoW traject zo vaak aangesproken worden. Is dit mede door hun persoonlijke aanpak, duidelijke rol, centrale functie en/of bereikbaarheid?

Netwerk welzijn

Dit zijn organisaties met hoofdfocus op persoonlijke leefomstandigheden, kinderopvang, financieel vangnet, mentaal welzijn, huisvesting en administratie. Hierbij werd opnieuw het OCMW (trajectbegeleiders) naar voor geschoven als de centrale partner. Verder ook binnen het WoW-traject : Photovoice en Arktos. Buiten het WoW-traject is er nog Huis van het Kind, brugfiguren scholen, huurdersbond, het woonanker (CAW). Als de cursist van het WoW-traject kinderen heeft, kan er gemakkelijk en vlot contact gelegd worden via de kinderen bv. via de brugfiguur op school. De vraag werd gesteld of er meer wisselwerking moet zijn tussen deze partners aangezien ze gemeenschappelijke doelstellingen dragen met het WoW-traject. Een project waar nog opportuniteiten liggen om (meer) samen te werken is STEP vanuit Stad Leuven. Dit is een team van 11 organisaties in Leuven die mensen helpen om hun kracht weer te vinden: AIF+, Arktos, BlinkOut, Eigen Kracht Centrale, Emino, Erat, Huis van het Kind, IN-Z, Orientaeuro, OCMW Leuven en VDAB. Ze focussen zich op verschillende levensdomeinen en helpen in de zoektocht naar een plek in de samenleving of op weg naar de arbeidsmarkt.

Drempels

Een aantal diensten (cultuurinitiatieven, buurtsport,...) zijn niet direct betrokken in het WoW traject omwille van verschillende redenen:

- Niet iedere cursist heeft de behoefte/nood/vraag.
- Niet iedere cursist heeft de mentale ruimte om hun netwerk uit te breiden. Het eigen netwerk is vaak hun houvast. Er moet aandacht zijn voor de draagkracht van de cursist. Ze ervaren verschillende vormen van stress en er wordt van hen verwacht op verschillende vlakken te participeren (op school, in de les, op hun werk, thuis,...).
- Iedereen heeft andere waarden op vlak van bv. participatie, inspraak, talentgericht werken of mentaal welzijn. Dit zijn begrippen die anders beleefd kunnen worden over

verschillende culturen heen. Het kan een bewuste keuze zijn om hier niet in te investeren of er kan ook een druk zijn van het eigen netwerk/gemeenschap.

- Aanbod is niet divers sensitief (bv. soms maken (moslim)jongeren geen gebruik van het aanbod dat voor hun leeftijd is voorzien omdat er alcohol wordt gedronken of buurtcentra waarin we voornamelijk een nogal 'witte' en oudere populatie zien. Dit spreekt anderstalige nieuwkomers niet aan).
- Mobiliteit is een uitdaging. In Leuven centrum zijn er veel diensten aanwezig maar in de deelgemeentes is het aanbod kleiner en sommige gemeenten vallen niet onder Leuven waarbij ze vaak niet kunnen gebruik maken van voordelen (bv. de UITpas).
- Aan verschillende randvoorwaarden voor participatie wordt niet voldaan (bv. activiteiten overdag, kinderopvang).
- Het opbouwen van een netwerk en je weg vinden is een persoonlijk initiatief.

Netwerk na het WoW-traject

Veel organisaties die tijdens het WoW-traject betrokken zijn bij de cursisten, kunnen deze cursisten ook na afloop van het traject verder blijven opvolgen. De nood aan die verdere opvolging is vaak maatwerk, sterk bepaald door de individuele vragen en behoeften van de cursisten (bv. soms is wonen nog steeds een probleem waardoor het woonanker nog steeds betrokken is).

Ook extra aandacht voor de zwakste cursisten is nodig. De houvast en de structuur die ze ervaren tijdens deelname aan het WoW-traject, vallen immers weg. Voor deze doelgroep zijn buddy's zeker en vast interessant. De ervaring wijst echter uit dat er vaak meer vraag is naar buddy's dan dat er buddy's beschikbaar zijn. Ook buddy's van Home Start Vlaanderen kunnen betrokken worden (dit is echter enkel voor gezinnen). Daarnaast is er ook de ervaring dat er cursisten zijn die deze extra begeleiding niet nodig hebben en zelf hun weg vinden.

Specifieke projecten zijn succesvol, zoals lokale initiatieven die vindplaatsgericht werken. Dit zorgt voor kennis en vertrouwen, zichtbaarheid. Voorbeelden zijn: Vrouwenproject Casablanca, Kinderfuiven, Ouders leren koken, Repair Cafés, Projecten SAAMO, Brunch in het dorp (bij sommige dorpen wordt aan huis aangeklopt om te vragen of de bewoners willen deelnemen aan de brunch), Wigwam (dubbele functie: kinderopvang + netwerk "ze moeten daar toch zijn"), Buddy's (vanuit dienst diversiteit). CVO VOLT heeft ook een buddy werking. Buddy's zijn vrijwilligers die meegaan met cursisten naar verschillende activiteiten. In CVO VOLT is er 2x per jaar ook een beurs waar alle diensten aanwezig zijn die interessant kunnen zijn voor

(alle) cursisten. Hierdoor kunnen de WoW cursisten ook met deze diensten in contact komen. Het voorstel werd gegeven om ook zo'n WoW dagen aan te bieden.

Tot slot is er ook een rol weggelegd voor de organisaties zelf door nieuwkomers te informeren (bv. over verlaagd inschrijvingsgeld, ...). Opnieuw werd de suggestie gegeven voor een overzicht van organisaties die hiervoor open staan. Veel verantwoordelijkheid ligt bij het individueel initiatief van de cursist.

Doelen van het WoW-traject

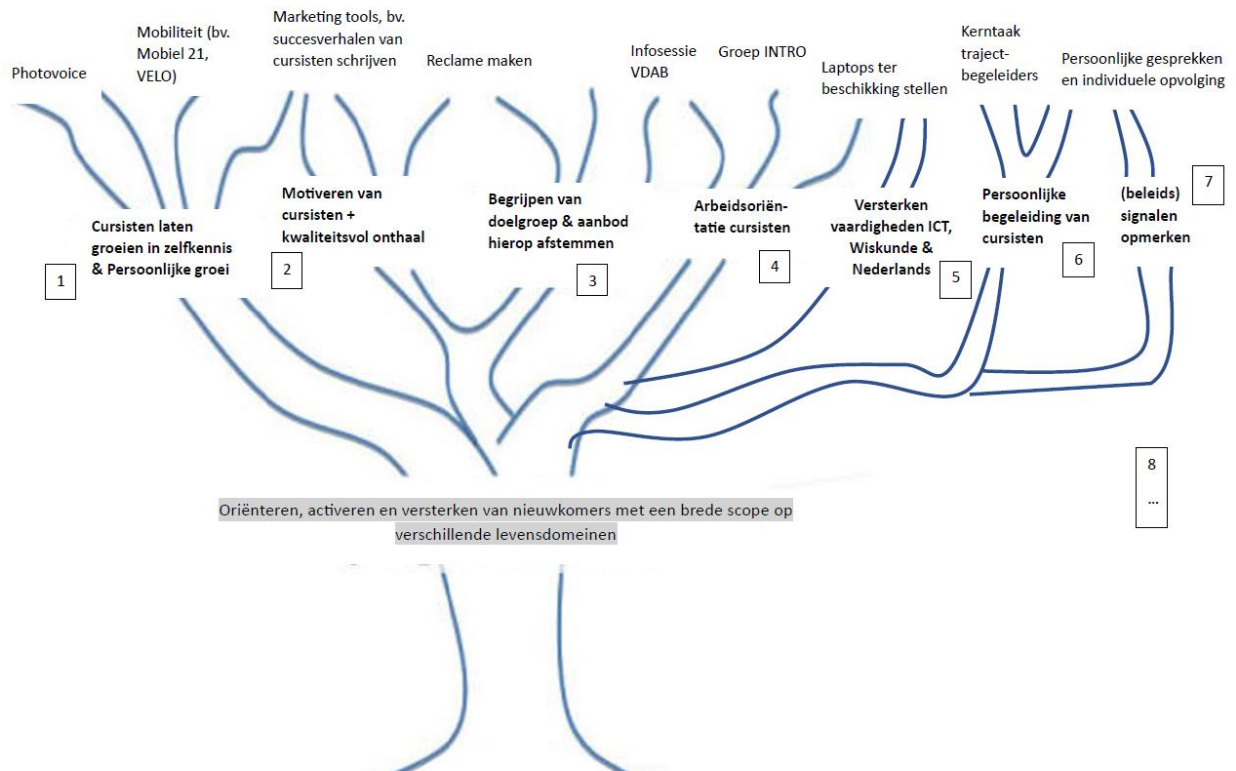
De doelen van de tweede netwerkanalyse (juni 2023) werden uitgebreid (Figuur 32).

- Doel 1: groeien in zelfkennis en persoonlijke groei. Volgens de meeste deelnemers van de NWA wordt dit doel voor 40% bereikt. Niet iedereen is het daar mee eens, er wordt aangegeven dat aan deze doelen ook impliciet kan worden gewerkt. *"ik ben meer dan Nederlands"*. De focus ligt volgens sommigen zo hard op Nederlands, dat mensen vergeten dat ze meer zijn dan taal. Er wordt de suggestie gegeven om meer in te zetten op talenten en zelfvertrouwen creëren. Dit moet toegevoegd worden in de Nederlandse les en geen apart vak 'welzijn'. Ook tijdens bv. Photovoice wordt aan taalstimulering gedaan (hebben prijs gewonnen voor taalstimulering), terwijl dit niet het doel is van Photovoice. Er moet ruimte zijn om te vertragen.
- Doel 2: motiveren en kwaliteitsvol onthaal. Grote tevredenheid over de trajectbegeleiders. Dit doel wordt volgens de deelnemers bereikt.
- Doel 3: doelgroep begrijpen en aanbod afstemmen. Binnen het WoW traject hebben de cursisten vaker een traject op maat waardoor er weinig specifieke activiteiten zijn voor de hele groep. Het zou fijn zijn als er een thematisch aanbod is per doelgroep bv. voor jongeren specifieke activiteiten aanbieden, voor ouders en kinderen, ... Trajectbegeleiders die een regierol hebben, zouden per semester in kaart kunnen brengen wie de doelgroep is (bv. bij intake vragen stellen waardoor ze een zicht krijgen op nationaliteit, leeftijd, kinderen, leeftijd van de kinderen, naar welke school gaan de kinderen,...). Op die manier kan er een gericht aanbod worden uitgewerkt. Er kan al meer op maat gewerkt worden in hetgeen wordt aangeboden binnen het CVO of LIGO maar dit zou nog verder kunnen gaan bv. i.p.v. wiskunde te volgen, kunnen er ook rijlessen gevolgd worden, of naailessen of iets anders. Binnen de scholen zijn er opleidingen die een professionele insteek hebben en dus ook bijdragen aan de doelen van het WoW-traject. De uitdaging hierbij is dat het programma al vaak zeer vol is voor de WoW cursisten waardoor extra lessen tijdens het WoW-traject teveel is, daarbij maakt dit het aanbod nog complexer. De ervaring leert echter dat hoogopgeleiden hier

nood aan hebben aangezien ze vaak niet hun gading vinden in het aanbod wiskunde en ICT.

- Doel 4: arbeidsoriëntatie. Er wordt de inschatting gemaakt dat 60-75% van dit doel wordt bereikt. Er komt een grote verantwoordelijkheid te liggen op de trajectbegeleiders van het OCMW, terwijl er een groter netwerk aanwezig is om te ondersteunen (VDAB, Groep Intro, OCMW- andere teams buiten team activering). Er werd opnieuw verwezen naar mentaal welzijn *"Je kan het pas goed doen op je werk, als je je goed voelt in je vel."* Een soort voortraject zou wenselijk zijn om hier meer op in te kunnen zetten. Timing is een knelpunt: *"Ze komen aan en moeten van het ene naar het andere hollen om alles gedaan te krijgen. Nederlands is topprioriteit, maar is dat wel zo? Kunnen we dit op een andere manier invullen?"*
- Doel 5: vaardigheden versterken (Nederlands, ICT,...). Volgens de deelnemers wordt deze doelstelling grotendeels bereikt, maar er werden ook enkele bezorgdheden geuit. *"Tijdens het WoW traject staat het "formele" leren eerder centraal. Voor het informele leren is weinig/geen ruimte meer."* Na het WoW-traject kan de trajectbegeleider van de school nog een rol opnemen om ervoor te zorgen dat leren mogelijk blijft of hetgeen het leren in de weg staat. Belangrijk is om na te denken welke vorm deze extra opvolging en trajectbegeleiding dient te zijn en wie dit op zich neemt. De opvolging na het WoW-traject dient ook rekening te houden met de noden van de cursist. Een uitgestoken hand is noodzakelijk.
- Doel 6: persoonlijke begeleiding en opvolging. Er is zeer veel positiviteit ten opzichte van de trajectbegeleiders van team activering van het OCMW. Dit doel wordt ingeschat als *"zo veel als mogelijk bereikt"*. Een groot knelpunt is tijd. Er ligt momenteel een grote druk op de trajectbegeleiders om hun job goed te kunnen doen. Zij worden geconfronteerd met zeer veel doorverwijzingen vanuit verschillende invalshoeken. Het pleidooi komt hier opnieuw om hier meer een ondersteunend netwerk rond te creëren.

Figuur 32 : specifieke doelen WoW-traject

Proces

Tijdens het onderzoeksproces werden we geconfronteerd met verschillende praktische en methodologische uitdagingen. Deze omstandigheden hebben mogelijk een invloed gehad op de dataverzameling en interpretatie. Bij het lezen en analyseren van de resultaten dient hiermee rekening gehouden te worden. De bevindingen moeten worden geïnterpreteerd binnen de bredere context van het onderzoeksproces waarin zowel keuzes als beperkingen een rol hebben gespeeld.

Werving

De werving van deelnemers voor de evaluatie en monitoring bleek in de beginfase (oktober 2022) uitdagend. Er waren verschillende drempels op het niveau van de cursisten en op contextueel niveau. Op het niveau van de cursisten speelden meerdere factoren een rol. Zo werd deelname vaak ervaren als een extra belasting bovenop hun reeds drukke programma. Daarnaast vormde het beperkte taalniveau voor sommigen een barrière om het doel en de inhoud van het onderzoek goed te begrijpen. Ook bleek er bij een aantal deelnemers een gebrek aan motivatie of interesse, mogelijk omdat ze de meerwaarde van hun deelname niet voldoende konden inschatten.

Daarnaast waren er contextuele obstakels, zoals de noodzaak tot extra verplaatsing en het ontbreken van een directe band tussen de deelnemers en de onderzoekers. Dit laatste zorgde er mogelijks voor dat het doel van het onderzoek voor sommige deelnemers onvoldoende duidelijk was. Hierdoor zou bij sommigen de indruk kunnen ontstaan dat het onderzoek eerder een persoonlijke evaluatie betrof dan een objectieve monitoring. Dit zou kunnen geleid hebben tot terughoudendheid om deel te nemen, uit bezorgdheid over mogelijke persoonlijke gevolgen of een gebrek aan vertrouwen in het proces.

Aanvankelijk verliep de rekrutering uitsluitend via de trajectbegeleiders, die op hun beurt leerkrachten stimuleerden om deelnemers te motiveren tot deelname aan het onderzoek. Door deze indirecte aanpak, met meerdere tussenschakels, bleef het aantal respondenten beperkt. Om dit te verbeteren, namen de onderzoekers nadien zelf actief deel aan het wervingsproces door tijdens de lessen te gaan werven. Via het verspreiden van flyers konden geïnteresseerden zich rechtstreeks inschrijven, waarbij ook meteen contactgegevens werden verzameld. Deze directe benadering resulteerde in een vlotter verloop van de werving en een hogere responsgraad.

Methodologie

Bij aanvang van het onderzoek werd ervoor gekozen om de vragenlijst en de focusgroep op dezelfde dag te organiseren, met als doel de tijdsinvestering voor deelnemers te beperken en hun engagement haalbaar te houden. Uit de praktijk bleek echter dat deze combinatie te belastend was. Het invullen van een vragenlijst en het deelnemen aan een focusgroep vereisen aanzienlijke cognitieve inspanning, zeker wanneer dit niet in de moedertaal van de deelnemers gebeurt. Op basis van deze bevindingen werd besloten om beide onderdelen op afzonderlijke dagen te laten plaatsvinden om de belasting voor deelnemers te reduceren en de datakwaliteit te optimaliseren.

De netwerkanalyses leverden waardevolle inzichten op over de samenwerking tussen partners maar het organiseren ervan bleek niet evident. Niet alle partners konden telkens aanwezig zijn. Hierdoor kon hun input niet systematisch worden meegenomen. We hebben dit trachten op te vangen door verslagen van de bijeenkomsten achteraf door te sturen en hen individueel te bevragen om alsnog input te leveren.

Het gebruik van een multi-method benadering (intakegegevens, vragenlijsten, focusgroepen, interviews en netwerkanalyses) zorgde voor een rijk en genuanceerd beeld van het WoW-traject. Ondanks de beperkingen in respons en taal, konden we toch tot betekenisvolle conclusies komen. De combinatie van kwantitatieve en kwalitatieve data versterkte de relevantie van de bevindingen.

Taalbarrière

Het oorspronkelijke onderzoeksdesign is aangepast omwille van praktische beperkingen, zoals de taalbarrière bij de deelnemers. Zo werd de geplande pre-meting via een vragenlijst vervangen door intakegegevens en werd de vragenlijst voor de post-meting vereenvoudigd. Deze aanpassingen waren cruciaal om relevante data te kunnen verzamelen.

Doordat de cursisten een beperkte kennis hadden van het Nederlands en onze afname steeds in het Nederlands gebeurde, dient ook hier rekening mee gehouden te worden met de beperktheid van de antwoorden van de cursisten. In de praktijk bleek het onmogelijk om de vragenlijsten te vertalen naar alle talen die de cursisten spreken, noch om voor elke taal een cultuursensitieve medewerker (tolk) in te schakelen. In het eerste jaar van het traject schakelden we drie cultuursensitieve medewerkers in voor de afname van de vragenlijst, maar door de lage opkomst had slechts één cursist baat bij deze hulp.

Omwille van deze taalbarrière kozen we ervoor om enkel de afname van de vragenlijst op het einde van het traject te doen, waardoor de cursisten al meer ervaring met het Nederlands hebben. Bij de tweede meting zagen we een duidelijk verschil. We voerden ook een wijziging in van de inhoud en vorm van de vragenlijst. Deze werd nog steeds digitaal aangeboden, maar kon via een QR-code op de smartphone worden gescand waardoor het niet langer nodig was om de link persoonlijk te ontvangen. De vragenlijst was ook korter (kon op 30 min worden ingevuld) en bevatte visuele cues ter ondersteuning bij de vragen naar welbevinden.

Conclusie

Doelrealisatie

Er wordt door de partners aangegeven dat er een positieve evolutie zit in de uitrol van het traject. Het traject verloopt zoals gepland. De meeste doelstellingen worden bereikt. De doelen zijn ook grotendeels duidelijk voor de partners. Het hoofddoel is duidelijk *"Personen (nieuwkomers vanaf 18 jaar) vertrekkende vanuit hun dromen, krachten en potentieel, versterken op educatief en professioneel vlak, met een brede scope op alle levensdomeinen"*. De subdoelen en vooral het perspectief "waar willen we heen met het WoW traject?" kan nog verder vastgenomen worden. Dit blijkt ook uit de analyse met de stuurgroep waar het thema "realisaties" en "de weg uitstippelen" twee van de thema's waren die het laagste scoorden.

Voor de cursisten zelf zijn de doelen niet altijd duidelijk. Zij weten vaak zelf niet dat zij een andere opleiding aan het volgen zijn die anders is dan de gewone lessen binnen de CVO's. Vooral bij cursisten is er vaak onduidelijkheid over het onderscheid tussen het WoW-traject en reguliere opleidingen. De veelheid aan modules, trajectvormen en betrokken organisaties maakt het moeilijk om het geheel te overzien. De complexiteit van het aanbod zorgt ervoor dat de trajecten duidelijk afgebakend en gecommuniceerd moeten worden zodat partners weten welke cursisten in welke trajecten zitten. Dit geldt niet alleen voor de partners, maar ook voor de cursisten zelf. Uit de analyse van de stuurgroep bleek dat heldere afspraken en één centrale coördinator essentieel is om de continuïteit te bewaken. Momenteel is dit niet aanwezig binnen het WoW-traject.

Cursisten zijn over het algemeen tevreden over het traject. Uit de bevraging blijkt dat de meesten aangeven het goed te doen voor Nederlands, wiskunde en ICT. De meesten geven ook aan dat ze naast het leren van schoolse kennis en vaardigheden, ook aan hun sociaal netwerk kunnen werken via het WoW traject. De meeste deelnemers benadrukken nieuwe mensen te leren kennen via het traject, vrienden gemaakt te hebben en met andere gepraat te hebben over hun problemen. De helft vermeldt geholpen te zijn door anderen bij deze problemen. Anderzijds blijkt uit een netwerkanalyse dat de participatie buiten het WoW traject (dus het netwerk buiten het WoW-traject) beter kan en dat meer sociale participatie wenselijk is. Een duidelijk overzicht van de organisaties waar ze terecht kunnen (na het WoW traject), zou een meerwaarde zijn. De meeste cursisten vinden dat ze genoeg informatie krijgen om een opleiding of job te vinden. Ze kregen daarnaast ook voldoende informatie over school, gezondheid en vrije tijd. 65% van de cursisten is op de hoogte van welke opleiding of job ze

willen doen na het volgen van het WoW traject, daarnaast weten zij ook welke acties zij moeten ondernemen om dit na te streven.

Uit de focusgroepen blijkt dat cursisten over het algemeen tevreden zijn over inhoud van de opleiding, waarbij Nederlands vooral als de grootste uitdaging wordt gezien. Dit kan liggen aan het feit dat sommigen cursisten al een basiskennis van wiskunde en ICT in hun opleiding in hun geboorteland hebben opgedaan, terwijl Nederlands voor de meesten compleet nieuw is. Cursisten geven aan dat Nederlands een randvoorwaarde is in het begrijpen van andere vakken, zoals wiskunde en ICT. Doordat de basiskennis van Nederlands beperkt is, kunnen sommigen bijgevolg moeilijker volgen in de andere vakken. Ze benadrukken dat ze zoveel mogelijk kansen willen benutten om hun Nederlandse taalvaardigheid te versterken zelfs wanneer dit ten koste zou gaan van andere vakken. Cursisten geven aan graag een opleiding tot het behalen van een rijbewijs te willen volgen. Ze vermelden daarnaast ook over een netwerk te beschikken van vrienden en familie in België.

Netwerk & samenwerking van de partners

Er is een groot en divers netwerk van partners aanwezig met veel wisselwerking en verandering. Dit werd ook bevestigd door onze stuurgroep doordat het thema "samenwerkingspartners" hoog scoorde in vergelijking met de andere thema's. Partners beginnen elkaar meer te kennen en nemen ook sneller onderling contact op. Er is veel enthousiasme onder de partners om meer samen te werken. Er worden enkele concrete suggesties gegeven ter verbetering van onderlinge wisselwerking en communicatie, zoals informatie uitwisseling na klassenraden en opvolging van cliënten na het traject.

Er is een hechte samenwerking tussen de verschillende partners met frequente contacten. Dit werd ook bevestigd door de stuurgroep doordat het thema "relaties" een hoge score kreeg in vergelijking met de andere thema's. De partners geven echter aan dat dit meer uitgesproken mag zijn. Vooral de partners uit de buitenkring geven aan meer betrokken en/of ingeschakeld te willen worden in samenwerkingen. Anderzijds wordt aangegeven dat er een evenwicht moet worden gezocht tussen de eigen opdracht en de samenwerking met anderen. Hiervoor moet aan een aantal randvoorwaarden voldaan zijn: draagvlak, relevantie en transparantie. Ook uit de stuurgroep bleek dit een aandachtspunt aangezien het thema "ontwikkeling en collectief leren" een lagere score kreeg ten opzichte van de andere thema's.

Er is een duidelijke centraliteit waarin de trajectbegeleiders vanuit het OCMW en Stad Leuven een belangrijke rol opnemen. Zij zijn de spilfiguur en hebben de helikoptervisie over het traject.

Enerzijds is het belangrijk om één vast aanspreekpunt te hebben met een breed zicht op het traject. Anderzijds zorgt dit wel voor een grote verantwoordelijkheid en werkdruk. Er werd ook de concrete vraag gesteld naar een meer coördinerende functie die de visie en missie van het WoW traject kan uitdragen en uittekenen of een groter ondersteunend netwerk.

Doorheen de netwerk analyses is een duidelijke evolutie merkbaar in de samenwerking tussen de partners. Er is een groeiende bereidheid om onderling contact te zoeken en expertise uit te wisselen. Partners geven aan elkaar beter te leren kennen en sneller terug te koppelen over casussen. Toch blijft de samenwerking deels afhankelijk van individuele inzet en is er nog ruimte voor structurele verankering.

Na het WoW

Er is vraag naar meer opvolging van cursisten na afloop van het traject. Dit bleek tijdens het onderzoek praktisch onmogelijk, omwille van disconnectie tussen cursist en opleiding wanneer zij stoppen met de lessen. Ook omwille van GDPR richtlijnen mogen persoonlijke gegevens niet gedeeld worden aan derden en kon dus enkel via de trajectbegeleiders zelf contact opgenomen worden. Er is vanuit de netwerkpartners echter grote interesse naar hoe het met de cursisten gaat na afloop van het WoW traject.

Om het verdere verloop van het traject van cursisten na het WoW-programma beter te begrijpen, zou een systematische opvolging een waardevolle aanvulling zijn. Eenmalige contactname biedt slechts een momentopname, terwijl regelmatige opvolging inzicht kan geven in hun tewerkstelling, werkervaringen, deelname aan beroepsopleidingen en het effect van verdere taalondersteuning. Op die manier kan niet alleen de impact van het traject beter geëvalueerd worden, maar ook worden nagegaan in welke mate de ondersteuning aansluit bij de noden van de cursisten.

Aanbevelingen

Op basis van de eindrapportage van het WoW-traject kunnen de volgende aanbevelingen worden geformuleerd, gericht op het versterken van de werking, het verhogen van de impact en het verduurzamen van het traject.

Aanbevelingen op niveau van de deelnemers

- Afstemming op individuele noden

Een aanbod dat afgestemd is op de individuele noden van cursisten draagt bij aan hun leerproces en betrokkenheid. Deelnemers brengen diverse achtergronden en behoeften mee. Door flexibele leertrajecten aan te bieden, zoals intensieve taalcursussen of vroeg gestarte beroepsgerichte modules, sluit het aanbod beter aan bij hun situatie. Een afstemming op vooropleiding, taalniveau en toekomstdoelen draagt bij aan een verhoogde motivatie en betrokkenheid.

- Opvolging na het traject

Opvolging na het traject versterkt de continuïteit en betrokkenheid van deelnemers. Na afloop van het traject valt de structuur weg, vooral voor kwetsbare deelnemers. Een opvolgsysteem (bv. telefonisch contact na 3 of 6 maanden) kan hen terug op weg helpen. Misschien kunnen buddywerkingen hier ook aan bijdragen.

- Participatie en eigenaarschap

Cursisten kunnen hun ervaringen delen en anderen ondersteunen door een rol als ambassadeur of mentor op te nemen. Participatie verstrekt eigenaarschap en motivatie. Bv. afgestudeerde cursisten verwelkomen nieuwe deelnemers of kunnen getuigenissen geven. Dit versterkt eveneens het netwerk en de sociale integratie. Het WoW zorgt voor een groter netwerk voor de cursist, een plaats om vragen te stellen en informatie te vragen, maar na afloop dient dit meer opgevolgd te worden.

- Cursistgerichte feedback

De stem van de cursist is essentieel voor een gedragen en effectief traject. Feedbackmomenten, tevredenheidsmetingen,... kunnen ervoor zorgen dat signalen naar boven komen om het WoW bij te sturen en het aanbod vorm te geven.

- Aanbod voor hoogopgeleiden

Een aanvullend traject creëren dat aansluit bij het profiel en de verwachtingen van hoogopgeleide deelnemers zou een meerwaarde zijn. Hun potentieel blijft onderbenut, zeker bij diploma-erkenning. Diploma erkenning is immers een struikelblok. Een intensieve module met focus op taal voor de werkvloer, voorbereiding op NARIC-erkenning en netwerking met sectoren waar vacatures zijn voor knelpuntberoepen (bv. onderwijs, zorg, IT).

Aanbevelingen op niveau van de partners

- Versterking van de rol van de trajectbegeleiders

De centrale rol van trajectbegeleiders van het WoW traject versterken. Zij zijn de spilfiguren in het WoW-traject. Ze vormen de brug tussen cursisten en partners. Zorg voor voldoende ondersteuning en eventueel een draaiboek als hulpmiddel om continuïteit te garanderen.

- Structurele samenwerking binnen het netwerk

Het netwerk verankeren en de samenwerking structureel uitbouwen zorgt voor een brede samenwerking. Het netwerk is breed maar samenwerking is nog te afhankelijk van individuen. Een coördinator zou het netwerk kunnen aansturen, doelen bewaken en de samenwerking faciliteren.

- Lerend netwerk

Het opzetten van een jaarlijks lerend netwerkmoment kan de samenwerking tussen partners versterken. Door ruimte te creëren voor het delen van good practices, uitdagingen en expertise, wordt collectief leren gestimuleerd. Dit draagt bij aan een duurzame samenwerking en verhoogt de kwaliteit van het traject.

- Modulair en gedifferentieerd lesaanbod

Keuzemogelijkheden aanbieden binnen het lesaanbod. Deelnemers hebben uiteenlopende profielen en opleidingsniveaus. Sommigen vinden de lessen te eenvoudig, anderen hebben nood aan meer basis. Een modulair systeem, verkorte trajecten, .. waarbij cursisten kunnen kiezen uit verschillende trajecten kan hieraan tegemoet komen (bv. basis, verdiepend, beroepsgericht). Ook alternatieven voor wiskunde en ICT zijn misschien een idee zoals lessen rond ondernemerschap of zorgtaal volgen.

- Meer spreekijd in de lessen Nederlands

Meer spreekijd en interactie in de lessen Nederlands versterkt de cursisten in hun kennis van de Nederlandse taal. Deelnemers geven aan dat ze te weinig aan het woord komen in de les, terwijl spreken cruciaal is voor taalverwerving. Het uitbreiden van spreekopdrachten,

rollenspellen en groepswork in de lessen zouden een idee hiervoor kunnen zijn. Eveneens kan taalgebruik in andere vakken zoals ICT en wiskunde extra gestimuleerd worden.

- Spreiding van de lesmomenten

De werkbelasting kan verminderd worden door betere spreiding van lesuren. Sommige cursisten ervaren het programma als te intensief, zeker bij combinatie van meerdere vakken op één dag. In het bijzonder als ze van één leslocatie zich naar een andere leslocatie dienen te verplaatsen tijdens de middag. Gespreide lesmomenten zijn misschien een optie.

Aanbevelingen op niveau van het beleid

- Versterking van coördinatie en visieontwikkeling

Een duidelijke coördinerende functie zou kunnen bijdragen aan het stroomlijnen van het traject. Door het uitwerken van een visietekst en het vastleggen van rollen en verantwoordelijkheden, ontstaat meer helderheid voor alle betrokkenen. Dit kan ook helpen om het WoW-traject beter te duiden naar de toeleiders.

- Heldere visie en communicatie

Zowel cursisten als partners ervaren het traject als complex en soms onduidelijk. Een duidelijke visietekst en communicatieplan over doelen, structuur en rollen zou hiervoor een bijdrage kunnen leveren. Voor potentiële deelnemers is eenvoudige taal en visuele ondersteuning (eventueel met videomateriaal) ondersteunend.

- Nederlands als sleutel tot participatie

Nederlands wordt als grootste drempel ervaren voor werk, opleiding en sociaal contact. De deelnemers gaven aan meer oefenkansen buiten de klas te willen. Bv. spreektafels, buddywerking, vrijwilligerswerk. Momenteel is dit reeds een aanbod maar mogelijk vinden ze niet steeds de weg ernaartoe.

- Uitbouw van opvolging na het traject

Een opvolgsysteem na afloop van het traject kan bijdragen aan de continuïteit en het welzijn van cursisten. Dit is vooral belangrijk voor kwetsbare deelnemers die na het traject hun houvast verliezen. Een overzicht van mogelijke doorverwijspartners zou hierbij ondersteunend kunnen zijn. Bovendien zou een systematische opvolging van het traject een beeld kunnen schetsen van de impact op lange termijn van het WoW traject.

- Versterking van de brug naar werk en opleiding

Cursisten botsen op drempels zoals diploma-erkenning, taalniveau en gebrek aan ervaring. Ondanks de veerkracht en positieve ingesteldheid van de deelnemers werken deze drempels als een barrière voor hun verdere integratie. Intensievere samenwerking met partners die werk als focus hebben, kan ervoor zorgen dat ze sneller aan het werk geraken. (bv. IBO trajecten, duale leertrajecten, ...). Cursisten informeren over deze mogelijkheden, zorgt ervoor dat ze kunnen bekijken wat bij hen past. Mogelijks kan loopbaanoriëntatie binnen de lessen worden opgenomen.

- Netwerkversterking als hefboom voor integratie

Het geïntegreerde traject versterkt niet alleen taal en vaardigheden, maar ook het sociaal netwerk van cursisten. Dit netwerk is cruciaal voor hun duurzame integratie en participatie in de samenleving. Hierdoor kunnen ze sociaal kapitaal opbouwen, werk vinden en het versterken van het gevoel van verbondenheid.

- Versterking van sociale participatie

De netwerkanalyses tonen aan dat sociale participatie buiten het WoW-traject beperkt blijft. Door het aanbod beter af te stemmen op de leefwereld van cursisten en drempels zoals mobiliteit en cultuurgevoeligheid weg te werken, kunnen meer deelnemers bereikt worden. Lokale initiatieven en informele leercontexten bieden hier kansen.

- Lokale verankering van het lesaanbod

Lokale verankering verhoogt de betrokkenheid en het leereffect. Eveneens zorgt dit voor een goede inburgering waarbij het netwerk wordt uitgebreid. Suggesties: taal- en oefenmomenten in buurthuizen, bibliotheken of via sport- en cultuurverenigingen.

Bronvermelding

BOS, J. *Programmatisch creëren*. Scriptum Books, 2013

FREEMAN, L.C. *The Development of Social Network Analysis. A Study In The Sociology Of Science*. Booksurge Publishing, 2004

PRONET, (z.d) *Het Arrow Roots model : 10 domeinen*. Arteveldehogeschool Gent,
Geraadpleegd via <https://sites.arteveldehogeschool.be/pronet/basisinzichten/het-arrow-roots-model-10-domeinen>

VIENNE, S. en OPSTAELE, V.(oktober 2018) *Het ArrowRoots-Model: een ondersteuningsinstrument voor samenwerking bij de realisatie en ontwikkeling van sociaal beleid*. Netwerken en regie. Bouwen aan een breed lokaal sociaal beleid, Cahier 1,
Geraadpleegd via
https://sites.arteveldehogeschool.be/pronet/sites/sites.arteveldehogeschool.be/pronet/files/san-artikelarrowroots-politeia_0.pdf

Bijlage 1: leidraad focusgroepgesprek

Vragen (richtlijn: 10 vragen, steeds ruimte latend voor het stellen van bijvragen, ingaan op wat er verteld wordt) ⇒ Hernemen van de vragen uit de online vragenlijst, in het gesprek wordt er meer ruimte gelaten voor de respondenten om antwoorden toe te lichten, meer vanuit het eigen perspectief te antwoorden.	
Introductie, Persoonlijke leefomstandigheden, Participatie op de arbeidsmarkt	1. Wie ben je? Van waar kom je? Hoelang ben je al in Leuven? Hoe oud ben je? Welke opleiding heb je gehad (hier of in het land van herkomst)? Heb je al gewerkt (hier of in het land van herkomst)?
Welzijn	2. Hoe tevreden ben je van de plaats waar je woont? Je financiële situatie? Gezondheid? Onderwijs? Transport? Van wat krijg je stress?
Motivatie/educatief- professioneel toekomstplan	3. Wat is jouw droom(job)? Wat wil je graag bereiken in het leven? Waarom? Welke job zou je graag willen doen, waarom? Hoe helpt het WoW je om dit te bereiken?
Specifieke vragen over het WoW - Taal - Schoolse vaardigheden	4. Hoelang volg je al les? 5. Wat vind je van lessen (Wiskunde, Nederlands, ICT)? Wat is moeilijk/makkelijk? Wat zou je nog willen leren? 6. Hoe tevreden ben je met je kennis van Nederlands? 7. Hoe tevreden ben je met je kennis van Wiskunde? 8. Hoe tevreden ben je met je kennis van ICT?

	9. Hoe kunnen Nederlands, wiskunde en ICT jou helpen met het vinden van een job?
	10. Wat vind je van de intensiteit van de opleiding? Bv. hoeveelheid les, hoeveelheid huiswerk, aantal verplaatsingen, ook andere activiteiten (eventueel andere zorgen)?
	11. Wat vind je van de hulp die je krijgt? Bv. ondersteuning, begeleiding, praktische hulp, ...
Netwerk, sociale participatie	12. Hoe verbonden voel je je met andere mensen? 13. Op welke manier zoek je contact met andere mensen? (familie, vrienden, burens, hobby's, nieuwe contacten voor je toekomstig werk). Hoe pak je dat aan? 14. Op welke manier zoek je soms hulp of advies? Waar?
Toekomst/welzijn	15. Wat denk je over de toekomst? Voel je je goed over de toekomst? Zal het WoW je helpen? Waarom wel, waarom niet? Welke stapjes kan je zetten vanuit het WoW in die richting?
Afsluitende vraag	16. Wil je nog iets vertellen? Iets waarover we nog niet gepraat hebben?

Bijlage 2: Intake vragen: indicatoren excel en word document

Tabel 5: Indicatoren excel document intakegegevens

Demografische gegevens	– land van herkomst – moedertaal – geboortejaar – leeftijd – gender – gezinsstatus : alleen/echtgenoot of partner/partner en kinderen/kinderen/familie/anderen – aantal kinderen – onderwijsniveau in land van herkomst : nooit naar school/lager onderwijs/middelbaar onderwijs/OKAN/certificaat/bachelor/master/niet gekend
Praktische regelingen	– heeft een fiets : ja/nee – kan fietsen : ja/nee – heeft een laptop : ja, eigen laptop/ja van het OCMW/nee – wordt opgevolgd door het OCMW : ja/ja, andere stad/nee
Traject en cursussen WoW	– volgt lessen in : CVO CLT/CVO Volt/Ligo – type cursist : verlengd/standaard – niveau Nederlands : 1.2 CVO CLT/2.1 CVO CLT/2.2 CVO CLT/2.3 CVO CLT/2.4 CVO CLT/1.2 CVO Volt/2.1 CVO Volt/2.2 CVO Volt/2.1 en 2.2 S CVO Volt/2.1 en 2.2 M CVO Volt/2.3 en 2.4 S CVO Volt/WS2 – ICT : geen ICT/ICT1 vrij/ICT2 vrij/ICT3 vrij/ICT1 woe/ICT2 woe/ICT3 woe/Ligo vrij – Wiskunde : geen wisk/CVO Volt/Ligo – Oriëntering: geen oriëntering/professionele oriëntering/persoonlijke oriëntering/professionele en persoonlijke oriëntering
Hoelang verblijven ze in België en werkervaring	– Tijd in België : 0-1 jaar/1-3 jaar/3-5 jaar/5-10 jaar/10-15 jaar/15-20 jaar/20+ jaar – Werkervaring : ja/nee

	- Aantal jaren werkervaring in België : onduidelijk/0–6 maanden/7–12 maanden/1-2 jaar/2-4 jaar/5jaar of meer - Aantal jaren werkervaring tussenland : onduidelijk/ 0–6 maanden/7–12 maanden/1-2 jaar/2-4 jaar/5jaar of meer - Aantal jaren werkervaring tussenland : onduidelijk/ 0–6 maanden/7–12 maanden/1-2 jaar/2-4 jaar/5jaar of meer - Aantal jaren werkervaring geboorteland : onduidelijk/ 0–6 maanden/7–12 maanden/1-2 jaar/2-4 jaar/5jaar of meer
Toekomstperspectief	- Jobdoelwit begin : realistisch/onrealistisch/onzeker/anderen - Jobdoelwit midden: realistisch/onrealistisch/onzeker/anderen - Jobdoelwit einde : realistisch/onrealistisch/onzeker/anderen

Bijlage 3: categorieën doorstroom

Categorie	Hetgeen eronder valt
Doorverwijzing	Doorverwijzing naar GTB Overgedragen naar arbeidsbemiddeling Overgedragen naar VDAB
Werk	Werk reguliere arbeidscircuit Werk artikel 60
Taal	Toekan NT2 verder volgen TVL (taalvloer) NT2 ifv JDW (jobdoelwit) NT2 ifv studeren
Randvoorwaarden	Verhuis Zwangerschap Onhaalbaar programma
Opleiding ifv job	Zorgtalent Talent voor techniek PST (professionele schoonmaaktechnieken)
Geen gehoor	De trajectbegeleider van team activering heeft de cursist niet meer kunnen bereiken

Bijlage 4: vragenlijst

Welkom!

Wij zijn Nathalie en An van de Hogeschool Leuven-Limburg, en we evalueren het WoW traject (Wijzer Op Weg). We zijn benieuwd naar wat jullie goed of minder goed vinden aan de opleiding.

Deze vragenlijst invullen duurt ongeveer 30-45 minuten.

Er zijn geen juiste of foute antwoorden. Wij willen jouw mening weten. We vragen niet naar je naam. We delen je antwoorden met niemand anders.

Alvast bedankt!

1 Wil je meedoen?

- ☐ Ja (dan moet je het informatieblad lezen)
- ☐ Neen

2 Heb je het informatieblad gelezen?

- ☐ Ja
- ☐ Neen

3 Wat is jouw gender?

- ☐ Man
- ☐ Vrouw
- ☐ Ander
- ☐ Ik geef liever geen antwoord

4 Wat is jouw nationaliteit?

5 Wat is jouw geboortjaar?

6 Hoelang verblijf je al in België?

- ☐ Minder dan 1 jaar
- ☐ 1 jaar
- ☐ 2 jaar
- ☐ 3 jaar
- ☐ 4 jaar
- ☐ 5 jaar of meer
- ☐ Ik weet dit niet
- ☐ Ik geef liever geen antwoord

7 Met wie ben je in België? *(Je kan meerdere antwoorden selecteren)*

- ☐ Ik ben alleen in België
- ☐ Ik ben in België met man/vrouw/partner
- ☐ Ik ben in België met kinderen
- ☐ Andere gezinssituatie
- ☐ Ik geef liever geen antwoord

7b Welke andere gezinssituatie?

8 Waar woon je? (Je kan meerdere antwoorden selecteren)

- ☐ Op een kamer
- ☐ In een appartement
- ☐ In een huis
- ☐ In een asielcentrum
- ☐ Ik heb geen vaste verblijfplaats
- ☐ Ik geef liever geen antwoord

9 Hoeveel kinderen heb je?

- ☐ Geen kinderen
- ☐ 1 kind
- ☐ 2 kinderen
- ☐ 3 kinderen
- ☐ 4 kinderen
- ☐ 5 kinderen of meer

10 Tot welke leeftijd ben je naar school gegaan?

- ☐ Ik ging nooit naar school
- ☐ Tot ik 5-6 jaar was
- ☐ Tot ik 7-8 jaar was
- ☐ Tot ik 9-10 jaar was
- ☐ Tot ik 11-12 jaar was

- ☐ Tot ik 13-14 jaar was
- ☐ Tot ik 15-16 jaar was
- ☐ Tot ik 17-18 jaar was
- ☐ Tot ik 19-20 jaar was
- ☐ Tot ik 21-22 jaar was
- ☐ Andere leeftijd
- ☐ Ik weet dit niet
- ☐ Ik geef liever geen antwoord

11 Heb je een diploma behaald?

- ☐ Ja, ik heb een diploma behaald
- ☐ Nee, ik heb geen diploma behaald
- ☐ Ik weet dit niet
- ☐ Ik geef liever geen antwoord

11b Welk diploma?

12 Welke lessen volg je in WoW? (Je kan meerdere antwoorden selecteren)

- ☐ Nederlands
- ☐ Wiskunde
- ☐ ICT

- ☐ VDAB
- ☐ Arktos
- ☐ Fietsen
- ☐ Photovoice
- ☐ Andere lessen
- ☐ Ik weet dit niet

12c Welke andere lessen volg je in WoW?

13 Je volgt Nederlands. Waar?

- ☐ CLT
- ☐ CVO Volt
- ☐ Ik weet dit niet

13b Je volgt Nederlands in CLT. Welke cursus?

- ☐ 120 uren (Standaard traject)
- ☐ 180 uren (Verlengd traject)
- ☐ Ik weet dit niet

13c Welke cursus volg je?

- ☐ CVO Volt Nederlands (3 keer per week)
- ☐ CVO Volt Nederlands (4 keer per week)

☐ Ik weet dit niet

13d Welke niveau Nederlands volg je? (Je kan meerdere antwoorden selecteren)

- ☐ Niveau 1.1
- ☐ Niveau 1.2
- ☐ Niveau 2.1 + 2.2 mondeling
- ☐ Niveau 2.1 + 2.2 schriftelijk
- ☐ Niveau 2.3 + 2.4 mondeling of hoger
- ☐ Niveau 2.3 + 2.4 schriftelijk of hoger
- ☐ Ik weet dit niet

13e Welk niveau Nederlands volg je?

- ☐ Niveau 1.1
- ☐ Niveau 1.2
- ☐ Niveau 2.1
- ☐ Niveau 2.2
- ☐ Niveau 2.3
- ☐ Niveau 2.4 of hoger
- ☐ Ik weet dit niet

14 Je volgt de cursus wiskunde. Waar volg je dit?

- ☐ Ligo
- ☐ Volt
- ☐ Ik weet dit niet

16 Wat denk je over de les Nederlands?

	Ik ga niet akkoord	Neutraal	Ik ga akkoord	Ik weet dit niet
Ik vind de les Nederlands makkelijk	☐	☐	☐	☐
Ik doe het goed in de les Nederlands	☐	☐	☐	☐

17 Wat denk je over de les wiskunde?

	Ik ga niet akkoord	Neutraal	Ik ga akkoord	Ik weet dit niet
Ik vind de les wiskunde makkelijk	☐	☐	☐	☐
Ik doe het goed in de les wiskunde	☐	☐	☐	☐

18 Wat denk je over de les ICT?

	Ik ga niet akkoord	Neutraal	Ik ga akkoord	Ik weet dit niet
Ik vind de les ICT makkelijk	☐	☐	☐	☐
Ik heb het goed gedaan in de cursus ICT	☐	☐	☐	☐

19 Wat denk je over Nederlands, wiskunde en ICT?

	Ik ga niet akkoord	Neutraal	Ik ga akkoord	Ik weet dit niet
Met Nederlands, wiskunde en ICT kan je een job vinden	☐	☐	☐	☐
Ik wil ook nog iets anders leren om een job te vinden, naast Nederlands, wiskunde en ICT	☐	☐	☐	☐

20 Wat denk je over Nederlands?

	Ik ga niet akkoord	Neutraal	Ik ga akkoord	Ik weet dit niet
Met Nederlands kan je een job vinden	☐	☐	☐	☐
Ik wil ook nog iets anders leren om een job te vinden, naast Nederlands	☐	☐	☐	☐

21 Wat denk je over wiskunde?

	Ik ga niet akkoord	Neutraal	Ik ga akkoord	Ik weet dit niet
Met wiskunde kan je een job vinden	☐	☐	☐	☐
Ik wil ook nog iets anders leren om een job te vinden, naast wiskunde	☐	☐	☐	☐

22 Wat denk je over ICT?

	Ik ga niet akkoord	Neutraal	Ik ga akkoord	Ik weet dit niet
Met ICT kan je een job vinden	☐	☐	☐	☐
Ik wil ook nog iets anders leren om een job te vinden, naast ICT	☐	☐	☐	☐

23 Wat denk je over Nederlands en wiskunde?

	Ik ga niet akkoord	Neutraal	Ik ga akkoord	Ik weet dit niet
Met Nederlands en wiskunde kan je een job vinden	☐	☐	☐	☐
Ik wil ook nog iets anders leren om een job te vinden, naast Nederlands en wiskunde	☐	☐	☐	☐

24 Wat denk je over Nederlands en ICT?

	Ik ga niet akkoord	Neutraal	Ik ga akkoord	Ik weet dit niet
Met Nederlands en ICT kan je een job vinden	☐	☐	☐	☐
Ik wil ook nog iets anders leren om een job te vinden, naast Nederlands en ICT	☐	☐	☐	☐

25 Wat denk je over wiskunde en ICT?

	Ik ga niet akkoord	Neutraal	Ik ga akkoord	Ik weet dit niet
Met wiskunde en ICT kan je een job vinden	☐	☐	☐	☐
Ik wil ook nog iets anders leren om een job te vinden, naast wiskunde en ICT	☐	☐	☐	☐

26 Wat wil je nog leren om een job te vinden?

27 Wanneer ben je met WoW begonnen?

- ☐ In februari 2024
- ☐ In september 2024
- ☐ In februari 2025
- ☐ Op een andere datum
- ☐ Ik weet dit niet

28 Op welke datum ben je begonnen met WoW?

29 Welke opleiding of job wil je doen?

Ik ga niet akkoord	Neutraal	Ik ga akkoord
--------------------	----------	---------------

Ik weet welke opleiding ik na WoW wil doen	☐	☐	☐
Ik weet welke job ik na WoW wil doen	☐	☐	☐
Ik weet wat ik moet doen om deze job te vinden	☐	☐	☐

29b Welke opleiding wil je doen?

29c Welke job wil je doen?

29d Wat moet je doen om deze job te vinden?

30 Tijdens WoW:

	Ik ga niet akkoord	Neutraal	Ik ga akkoord	Ik weet dit niet
Ik heb nieuwe mensen leren kennen	☐	☐	☐	☐
Ik heb vrienden gemaakt	☐	☐	☐	☐

Ik heb met
anderen gepraat
over problemen
(mensen uit mijn
klas, leraren of
assistenten:
bijvoorbeeld
Marie, Lies)

☐
☐
☐
☐

Leraren of
assistenten
(bijvoorbeeld
Marie, Lies)
hebben me
geholpen met
mijn problemen

☐
☐
☐
☐

Andere mensen
uit mijn klas
hebben me
geholpen met
mijn problemen

☐
☐
☐
☐

Ik heb genoeg
informatie
gekregen om een
opleiding te
vinden

☐
☐
☐
☐

Ik heb genoeg
informatie
gekregen om een
job te vinden

☐
☐
☐
☐

Ik heb informatie
gekregen over de
school van mijn
kinderen

☐
☐
☐
☐

Ik heb informatie
gekregen over
gezondheid
(dokter,
apotheek,
ziekenhuis,...)

☐
☐
☐
☐

Ik heb informatie
gekregen over
vrije tijd (sport,
activiteiten,

☐
☐
☐
☐

oefenkansen
NT2,...)

Ik wou informatie
krijgen over iets
anders

☐☐☐☐

Ik vind WoW leuk

☐☐☐☐

30b Welke extra informatie wou je krijgen?

31 Wil je nog iets anders vertellen?

32 Nathalie en An willen graag opvolgen hoe het met je gaat. Hiervoor organiseren ze gesprekken: - in juni 2025 Dit gesprek vindt plaats in groep, met 6 tot 10 personen. Het gesprek duurt één uur. Het gaat over de WoW en hoe het met je gaat. We stellen vragen over je leven in België, je werk, je opleiding,... Wil je hierover praten? Neem dan zeker deel aan de gesprekken. Wil je deelnemen aan de gesprekken?

☐ Ja

☐ Nee

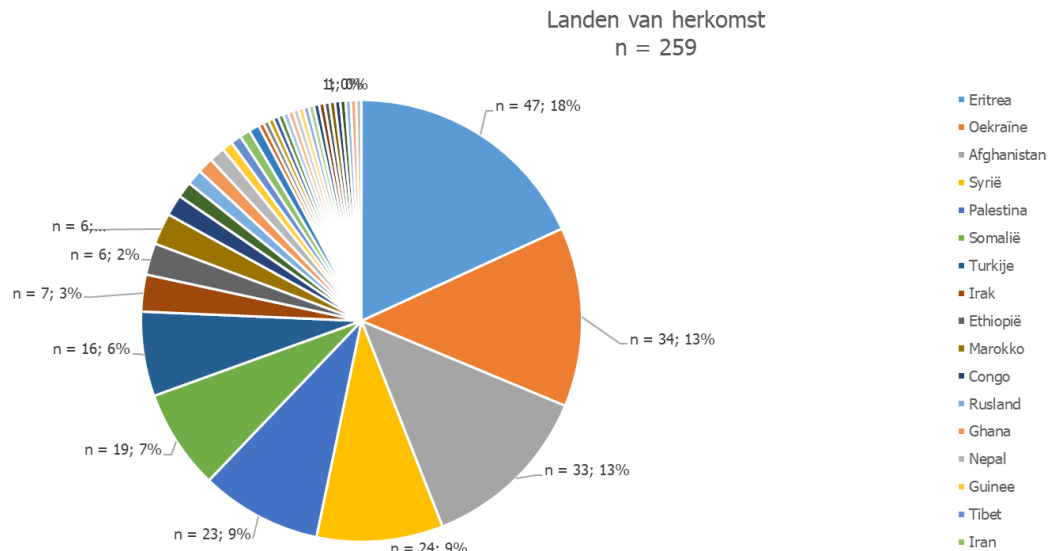
33 Om jou te contacteren, hebben we deze informatie nodig:

☐ Naam

☐ Emailadres

☐ Telefoonnummer

Bijlage 5: herkomstlanden van de deelnemers WoW

Figuur 33: land van herkomst

Het exact aantal cursisten per herkomstland is in onderstaande tabel weergegeven.

Eritrea	47
Oekraïne	34
Afghanistan	33
Syrië	24
Palestina	23
Somalië	19
Turkije	16
Irak	7
Ethiopië	6
Marokko	6
Congo	4
Kameroen	3
Rusland	3
Ghana	3
Nepal	3
Guinee	2
Tibet	2
Iran	2
India	2
Roemenië	1
Angola	1
Brazilië	1
Jamaica	1
Portugal	1
Senegal	1
Gabon	1
El Salvador	1
België	1

Togo	1
Taiwan	1
Vietnam	1
Zuid-Afrika	1
Algerije	1
Burundi	1
Zambia	1
Oekraïne	1
Mali	1
Pakistan	1
China	1
Eindtotaal	259

Tabel 6: land van herkomst

Bijlage 6: categorieën jobdoelwit

Categorie	Jobs binnen deze categorie
Administratie	Administratie Boekhouden IT
Bouw	Bouw, kraanmachinist, sanitair, CNC
Horeca	Keuken, onderhoud
Onderwijs	
Techniek	Elektriciteit Automechanica Carrosserie Hout Operator
Transport	Buschauffeur Magazijn/logistiek
Verkoop	
Zorg	Kinderopvang Zorgkundige Verpleegkundige
Andere	Restcategorie : naaiatelier, , groendienst, zelfstandige...

Bijlage 7: leidraad focusgroepgesprek doorstroom

Intro Nogmaals doelstelling van focusgroep schetsen en aantal 'spelregels' afspreken.	- Voorstelling van de onderzoeker (indien meer dan één, uitleggen waarom er meerdere onderzoekers zijn, eventueel ook de rol van de cultuur-sensitieve begeleiders kaderen) - Doel interview (kaderen in ruimer onderzoek WoW, ook verwijzen naar online vragenlijst: sluit aan, meer ruimte of wat langere antwoorden te geven) - Aanpak: aantal open vragen; enkel vertellen wat je zelf wil vertellen; geen foute antwoorden; er kan gereageerd worden op een andere respondent, maar steeds met respect; bedoeling is dat iedereen zoveel mogelijk aan bod komt. - Anonimiteit benoemen (en ook verwijzen naar informed consent) - Tijdsduur: ongeveer één uur Even ruimte laten voor het stellen van vragen, eventueel nood aan verduidelijking. Opmerking: Gesprek wordt opgenomen met audiorecorder. Deze recorder wordt zichtbaar op de tafel gelegd. De audiorecorder wordt aangezet nadat de intro achter de rug is en de toelichting voldoende duidelijk is voor alle deelnemers.
--	---

Vragen (richtlijn: 10 vragen, steeds ruimte latend voor het stellen van bijvragen, ingaan op wat er verteld wordt) ⇒ Hernemen van de vragen uit de online vragenlijst, in het gesprek wordt er meer ruimte gelaten voor de respondenten om antwoorden toe te lichten, meer vanuit het eigen perspectief te antwoorden.	
Introductie, Persoonlijke leefomstandigheden, Participatie op de arbeidsmarkt	1. Wie ben je? Van waar kom je? Hoelang ben je al in Leuven (of de omgeving)? Hoe oud ben je?
Vragen over DE GROTE Opleiding	2. Wanneer ben je gestopt met GT? 3. Hoelang heb je les gevolgd? Ook nog op andere plaatsen?

Motivatie/educatief- professioneel toekomstplan	4. Heb je momenteel een job? Of een studie? 5. Komt deze job (of studie) in de buurt van je droom(job)? Ben je tevreden over deze job? Waarom wel/niet. Met welke hindernissen werd je geconfronteerd? 6. Hoe heeft de opleiding je geholpen in het vinden van je job? (bv. Nederlands, wiskunde, ICT,...). 7. Heb je nog iets gemist? Had je nog iets anders nodig?
Netwerk, sociale participatie	8. Heb je soms nog hulp nodig? Op welke manier zoek je hulp? Waar? Krijg je hulp in het vinden van je job (of studie)? Wie is er om jou te ondersteunen/helpen? 9. Wat vind je van het netwerk dat je hebt? (familie, vrienden, burens, hobby's, nieuwe contacten voor je toekomstig werk). Zie je hen genoeg?
Toekomst/welzijn	10. Zou je anderen WoW aanraden? (of zou jij het opnieuw doen?). Waarom wel/niet? 11. Hoe tevreden ben je van de plaats waar je woont? Je financiële situatie? Gezondheid? Onderwijs? Transport? Van wat krijg je stress? 12. Wat denk je over de toekomst? Voel je je goed over de toekomst?
Afsluitende vraag	13. Wil je nog iets vertellen? Iets waarover we nog niet gepraat hebben?

Bijlage 8: acties en doelen netwerkanalyse

Tabel 7: acties en doelen thema "realisaties & doelstellingen"

Realisaties & doelstellingen (algemeen)					
Doelstelling (SMART)	Actiepunt (wat)	Start-einddatum	Wie (opvolging)	Hulpbronnen	Hindernissen
Verkennen concreet toekomstperspectief op educatief en professioneel vlak (ruime loopbaan van deelnemers). Subdoelen: - Emersie Nederlands - Wiskunde/ICT - Oriëntering VDAB - Persoonlijke groei deelnemer - Recht op informatie	Lessen GT.	Eind: juni 2025	Verschillende partners		
Voor elke nieuwkomer een goede startpositie bepalen richting loopbaan.	Begeleiding GT.	Eind: juni 2025	Trajectbegeleiders?		
Omgaan met maatschappelijke verandering, bv. onderwijsvernieuwing					
Duidelijk kader, missie en visie - Duidelijke terminologie (bv. 'activering', 'loopbaan')	Voorstel: duidelijke visietekst maken. (waar staat GT voor, aan welke doelstellingen werken wij, wat is onze ambitie, waar willen we heen evolueren, etc.). Moet duidelijk zijn voor alle partners.		Coördinator(s)		Momenteel geen coördinator(s), geen tijd/budget
GT nog meer onder de aandacht brengen	Voorstel: reclame (ervaringen van cursisten zijn verzameld, hoe verspreiden). Vierde pijler meer onder de aandacht brengeng.				
Uitwisseling, opdoen van expertise	(zie onder bij Ontwikkeling & Leren)				Een doel, of een gewenst effect?
Netwerk opbouwen					Een doel, of een gewenst effect?
Onderliggende doelstellingen per partners? Zijn de doelstellingen duidelijk voor iedereen?					
Eigen leerwinst (persoonlijke groei)					Een doel, of een gewenst effect?

Tabel 8: acties en doelen thema "ontwikkeling & leren"

Ontwikkeling & Leren (specifiek)					
Doelstelling (SMART)	Actiepunt (wat)	Start-einddatum	Wie (opvolging)	Hulpbronnen	Hindernissen
Duidelijke rollen/verwachtingen van coördinator(s)	Voorstel: coördinator(s) /trekkers vinden. Afsprakenmatrix opstellen				
Efficiënte stuurgroep. Operationeel vs. strategisch.	Voorstel: - Linken met data - Wat voor profielen hebben we als doelgroep				
Binnen ons samenwerkingsverband van elkaar leren è leercultuur Niet enkel netwerken, maar echt van elkaar leren. Voeling houden met elkaar.	Voorstel: 1X per jaar lerend netwerk (of dergelijk), evt. gekoppeld aan start- of eind dag mét zeer duidelijke meerwaarde voor de deelnemers, bv. spreker laten komen, eigen praktijk voorstellen, thema's die leven bij het GT, etc.				Overbevragen van leerkrachten? Is dit een gedeeld doel?
Duidelijke rollen/verwachtingen van partners	Voorstel: ontwikkeling (functie)fiches. (bv. wie voert uit, wie bewaakt, wie coördineert?)				Niet voor elke organisatie van toepassing, sommigen hebben dit al.
Oefening: waar willen we met deze samenwerking heen? Wat willen we nog leren? Nadenken over realisaties op partnerschap-niveau, niet alleen op het niveau van de cursisten.					

Tabel 9: acties en doelen thema "weg & fasering"

Weg & Fasering (specifiek)					
Doelstelling (SMART)	Actiepunt (wat)	Start-einddatum	Wie (opvolging)	Hulpbronnen	Hindernissen
GT loopt af in 2025, hoe gaan we verder einde legislatuur?	Voorstel: nota's schrijven (+ doelstellingen GT)				
Nadenken over gunningen verdere samenwerkingen (bv. partners die niet tot de kerngroep horen, zoals Arktos, Photovoice, Mobiel 21).	Afspraken opstellen				
Andere lokale besturen inspireren/aansturen					
Oefening: wanneer waren onze samenwerkingen het meest succesvol? Wanneer minder? Wat kenmerkte dit?					